

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**SUÇ ÖNLEME STRATEJİLERİ BOYUTUYLA
İÇ GÜVENLİK HİZMETLERİ YÖNETİMİ;
EDİRNE İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÖRNEĞİ**

FURKAN SEZER

DANIŞMAN:

YRD. DOÇ. DR. MUZAFFER ÖZSOY

Edirne,

OCAK, 2010

Hazırlayan: Furkan SEZER

Tezin Adı: Suç Önleme Stratejileri Boyutuyla İç Güvenlik Hizmetleri Yönetimi; Edirne İl Emniyet Müdürlüğü Örneği

ÖZET

Suç olgusu insanlığın varlığı ile başlar. İnsanoğlu varlığının başından itibaren güvenlik ihtiyacının farkında olmuş ve çevresel faktörlere ve özellikle toplum halinde yaşamaya başladıktan sonra da diğer insanlardan kendisini gelecek zararlara karşı koruma ihtiyacı duymuştur. Bu itibarla insanlık zaman ilerledikçe güvenlik stratejileri oluşturmaya ve bu stratejileri geliştirmeye başlamıştır.

Suç, suçlu, güvenlik, suç önleme ve suçluların ıslahı gibi kavramlar ülkemizde de özellikle son yıllarda önem kazanmıştır. Yeni suçların oluşumunun engellenmesi, suça karışan şahısların ıslah edilmesi ve topluma kazandırılması toplum güvenliği açısından çok önemlidir.

Gelişen teknoloji ve hayat standartlarının yükselmesiyle gerek yaşamını suçtan elde ettiği para ile idame ettirenler gerekse suça meyilli kimseler suç işleme yöntemlerini ve suç araçlarını değiştirmişler ve yenilemişlerdir. Zaman ile bu yenilik de devam etmektedir. Sosyal güvenliğe önem veren ülkeler yeni nesil suçlar ve bu suçların yöntemleri ile mücadelede etkin ve uygulanabilir yöntemler geliştirmekte ve bu yollarla suç ve suçluların önüne geçmektedirler.

Meydana gelen suçların aydınlatılmasından fazla güvenli bir toplumun asıl ihtiyacı ise suçun işlenmeden önlenmesidir. Çünkü suçtan mağdur olan bir kimsenin o suç aydınlatılıp faili yakalansa bile mağduriyetinin giderildiği kendisinin yaşadığı psikolojik travma düşünüldüğünde söylenemez. Dolayısıyla suç önleme projelerinin önemi de işte bu düşünceden sonra daha iyi anlaşılmaktadır. Bu araştırmada amaçlanan; suçların ve suçluların sürekli değiştiği ve geliştiği değerlendirildiğinde suç önleme stratejilerinin önemi, bu stratejilerin uygulanabilirliğinin ve neticelerinin

tespiti ile suç ve suçlular üzerindeki etkisini ve güvenli bir toplum yaratabilme amacına pozitif katkısını anlayabilmektir.

Anahtar Kelimeler: Suç, Suçlu, Suç Önleme Stratejileri, İç Güvenlik Hizmetleri, Güvenlik.

Prepared by : Furkan SEZER

Name The Thesis : Management Of Local Security With The Dimension Of Crime Strategies: Case Study Of Edirne City Police Department

ABSTRACT

Crime starts with existence of human race. From beginning human race existence recognize the requirement of security and even environment facts to protect themselves from coming danger of other human. That's why as more human needs strategically security so they started to develop it.

In the last years in our country crime, guilty, security prevention of crime and improve crime gets majority. We have to stop new crimes or who is in a crime we have to win them back to the population.

Human who earn their money from crime because of tecnogical development and increasing of life standard, change the crime methods of human, or human witch inclined crime. In time this changement goes forward. Countries who give majority to the social security of human try to improve new youth crime and against their crime methods try to find effective methods to stop them.

Much more important majority of the population is to prevent crimes before it start manipulate crimes to the day-light, because a victim of crime with hard psychological situation to rehabilitate damaged all life of that person, that's why it's now better to understand the project of how to improve crime. The result of that research is how crimes and criminals always change and develop that makes the strategies of crime important, and how this strategies effect on criminals to protect the population.

Keywords: Crime, Guilty, Dimension Of Crime Strategies, Management Of Local Security, Security.

ÖNSÖZ

Toplumun güvenliği sosyal devlet olma ilkesinin en vazgeçilmez hedeflerinden bir tanesidir. Devlet, vatandaşlarına huzurlu ve güvenli bir yaşamı sunmak insanların tedirgin olmadan, rahat ve özgürce yaşayabilmelerini temin ve tesis etmek durumundadır. Bu amaçtan hareketle güvenlik kuvvetleri gerek ülke güvenliği gerekse toplum güvenliği açısından büyük önem arz etmektedir.

Bu tez çalışmasında; iç güvenliğin huzurlu bir toplum açısından önemine değinilerek, Edirne İl'inde İl Emniyet Müdürlüğünün son beş yıl içerisinde suç önleme stratejileri ile ilgili yapmış olduğu çalışmalara, üretilen projelere ve bu projelerin uygulanması akabinde suç oranları ve suçlu profillerindeki değişimlere yönelik bir araştırma yapılmıştır. Araştırmada özellikle toplumun suç işlemelerinden büyük rahatsızlık duydukları ve suçlu profilleri incelendiğinde Edirne İli'nde suç işlemeye yatkın kişiler arasında sayabileceğimiz roman vatandaşlarımız incelenmiştir.

Tez aşamasına gelene kadar ve çalışmam süresince benden desteğini ve deneyimini esirgemeyen, bundan sonraki süreçte de saygı ile hatırlayacağım tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Muzaffer ÖZSOY'a, Kamu Yönetimi Bölümünün değerli hocalarından Sayın Yrd. Doç. Dr. Mahmut GÜLER'e ve bölümümüzün diğer saygıdeğer hocalarına, öğrenim ve araştırma sürem boyunca desteğini ve yardımını esirgemeyen değerli arkadaşlarım Sedef ZEYREKLİ YAŞ ve Emre CON'a ve bana bu imkanı sunan halen Eskişehir İl Emniyet Müdürlüğü görevinde bulunan Eski Edirne İl Emniyet Müdürümüz Sayın Hanefi AVCI'ya ve kıymetli aileme şükranlarımı sunarım.

KISALTMALAR

CAMSİAD	: Cam Geri Dönüşüm Sanayicileri ve İş Adamları Derneği
CASCADE	: Care Leavers- Alcohol and Drugs, (Uyuşturucu Kullanımını Önleme Projesi)
CIS	: Council of International Schools (Uluslar arası Okullar Birliği)
ÇEVKO	: Çevre Koruma ve Ambalaj Atıklarını Değerlendirme Vakfı İktisadi İşletmesi
DARE	: Drug Abuse Resistance Education, (Uyuşturucu Kullanımıyla Mücadele Eğitimi)
FB	: Faili Belli
FM	: Faili Meçhul
SRAP	: Sosyal Risk Azaltma Projesi
TOKİ	: Toplu Konut İdaresi

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	iii
ÖNSÖZ.....	iv
KISALTMALAR	v
İÇİNDEKİLER	vi
GİRİŞ	1
Problem	2
Amaç.....	2
Önem	3
Sayıtlar	3
Sınırlılıklar.....	3
Tanımlar	4

BİRİNCİ BÖLÜM

1. SUÇ ve SUÇLU KAVRAMI	6
1.1. Türkiye’de İşlenen Suçlara Genel Bir Bakış	10
1.2. Dünya’da Suça İlişkin Kuramlar ve Suça Genel Bir Bakış	11
1.3. Suç Sonrası Suçluları Topluma Kazandırma Programları.....	16
1.4. Suç İşleme Nedenlerine Genel Bir Bakış.....	16
1.5. Suç Araştırmaları ve Suçun Önlenmesinde Uygulanan Başlıca Teknikler	23
1.5.1. Suç İstihbarat Analizi	23
1.5.2. Suç ve Suçlu Profili Çıkarma Tekniği.....	24
1.5.3. Coğrafi Profilleme (Geographic Profiling)	24
1.6. Suçun Önlenmesinde Polis-Halk İlişkilerinin Önemi	25
1.7. Suç ve Suçlu Profilleri.....	26
1.8. Türkiye’deki Suç ve Suçlu Profillerinin İncelenmesi	27

İKİNCİ BÖLÜM

2. İÇ GÜVENLİK HİZMETLERİ YÖNETİMİ ve SUÇ ÖNLEME STRATEJİLERİ	30
2.1. Modern Hukuk Devletinde Polisin Yeri ve Önemi	30
2.2. Türkiye’de İç Güvenlik Hizmetleri Yönetimi	40
2.3. Suç Önleme Stratejileri.....	46
2.3.1. Dünya’da ve Avrupa’da Uygulanan Stratejiler	47
2.3.2. Hırsızlık Suçu İle Mücadele Stratejileri.....	51
2.3.3. Şiddet Suçları İle Mücadele Projeleri - Belçika’da İlköğretim Okullarında Gözlenen Şiddeti Önleme Projesi	54
2.3.4. Çocuk Suçluluğu İle Mücadele Projeleri - Okul Toplulukları (CIS), ALEXANDRIA - ABD.....	56
2.3.5. Suçlulara Terapi ve Topluma Yeniden Kazandırma - Hampstead Okulu’nda Bushband Projesi - AVUSTRALYA.....	58
2.4. Türkiye’de Uygulanan Stratejiler	60

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. EDİRNE İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ’NDE İÇ GÜVENLİK HİZMETLERİ YÖNETİMİ ve UYGULANAN SUÇ ÖNLEME PROJELERİ 62	
3.1. Edirne İli Polis Sorumluluk Alanında İşlenen Suçların Nedenlerine İlişkin Değerlendirme	64
3.2. Edirne İl Emniyet Müdürlüğü Tarafından Hazırlanan ve Hayata Geçirilen/Geçirilecek Olan Projeler	65
3.2.1. Tayfun Spor Kulübü ve Kültür ve Spor Tesisi Projesi.....	65
3.2.2. 10 Başlık Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliği Projesi	70
3.2.3. Kurbanlık Büyük Baş Hayvan Yetiştiriciliği Projesi.....	76
3.2.4. Ambalaj Atığı Toplama Projesi	83
3.2.5. Edirne’de Yaşayan Romanlara Mesleki Beceri Kazandırma Kurs Projesi.....	89
3.2.6. Edirne İlinde Yaşayan Roman Vatandaşlar ve Meslekleri İle İlgili Genel Değerlendirme	96

3.3. Edirne İl Emniyet Müdürlüğü Sekreteryasında Yürütülen Suç Önleme Projelerinin Etkinliğiyle İlgili Değerlendirme.....	103
3.3.1. Mala Karşı İşlenen Suçlar	104
3.3.2. Şahsa Karşı İşlenen Suçlar	104
3.4.Uygulanan Projeler ve Suç İstatistiklerinin Değerlendirmesi	104
SONUÇ ve ÖNERİLER.....	106
KAYNAKÇA	110
EK 1. Tablo Listesi.....	114

GİRİŞ

Suç olgusu toplumun varlığından beri süregelen bir kavramdır. Devletler suçla mücadelede etkin kanunlar hazırlayıp uygulamakla ceza sistemleri geliştirmişlerdir. Ancak zamanla sadece cezai müeyyidelerle caydırıcılık unsurunu devreye sokarak suçlarla mücadele etmenin mümkün olmadığı anlaşılmıştır. Bu itibarla sosyal devletin bir diğer görevi de, suç işlenmesinin önlenmesi için programlar üreterek uygulamaya koymaktır.

Yine suç işlemiş olan şahısların toplumla uyum içinde yaşamalarına devam etmeleri ve suç işlemeye devam etmelerinin önüne geçebilmek amacıyla çalışma yürütülmesi de Sosyal Devletin ödevleri arasındadır.

Suç ve suçlular ile mücadelede gelişen ve değişen suç kategorileri, suçların işleniş biçimlerindeki değişimler dikkate alınarak yeni mücadele yöntemleri geliştirmek ve bu yöntemlerin uygulanmasında sadece kolluk güçleri değil gerek resmi kurumların gerek sivil toplum kuruluşlarının ve gerekse toplum desteğini ve yardımını almak kaçınılmaz bir ihtiyaçtır.

Bu araştırmada birinci bölümde suç ve suçlularla ilgili genel tanım ve değerlendirmelere yer verilmiştir.

İkinci bölümde ise suç ve suçlular ile mücadelede iç güvenlik hizmetleri yönetimine, ülkemizde iç güvenlik hizmetlerinin geçmişten günümüze nasıl sağlandığına, Emniyet Teşkilatının teşkilat yapısı ve çalışma sistemine değinilmiştir.

Üçüncü ve son bölümde ise ülkemizdeki suç ve suçla mücadele yöntemleri ile dünyadaki yöntemlere ve bunların uygulanış biçimlerine yer verilmiştir. Yine aynı bölümde Edirne İl Emniyet Müdürlüğünce hazırlanarak uygulanan ve uygulanması planlanan projelere bu projeler hayata geçirildikten sonraki suç oranlarına yer verilerek karşılaştırmalı değerlendirmesi yapılmıştır.

Problem

Günümüzde Dünya’da ve Türkiye’de değişen ekonomik, hukuksal, siyasal ve kültürel değişikliklere bağlı olarak işlenen suçlarda açık bir artış gözlenmekle beraber, meydana gelen suçların niteliğinin de farklılık gösterdiğine tanıklık etmekteyiz. Bu bağlamda suç ve suçlularla mücadelede bilimsel verilerin ve analizlerin oluşturulacak stratejilere kaynak teşkil etmesi açısından büyük önemi vardır. Kamu yönetiminin ayrılmaz ve önemli parçalarından biri de iç güvenlik hizmetlerinin yönetimidir. Demokratik toplumlarda özgürlüklerin kullandırılması toplumun huzur ve refah içerisinde yaşamlarını idame etmelerinin sağlanması da iç güvenlik hizmetlerinin etkin, sağlıklı ve maksimum fayda sağlanabilecek ölçüde yürütülebilmesine bağlıdır. Güvenli bir toplum yapısı oluşturabilmek ve toplumun huzur içinde bir yaşam sürdürebilmelerini temin ederken geliştirilecek ve uygulanacak suç önleme stratejileri büyük önem kazanmaktadır. Ancak mevcut ekonomik, siyasal, hukuksal ve kültürel yapı geliştirilecek stratejiler açısından bir takım sorunları beraberinde getirmekte ve bu da iç güvenlik hizmetlerinin etkin ve sağlıklı biçimde faaliyet göstermesi konusunda önemli problemler teşkil etmektedir.

Amaç

Bu araştırmada suç önleme stratejileri boyutuyla iç güvenlik hizmetleri yönetimi ışığında Edirne İl Emniyet Müdürlüğü örneğinde uygulanan stratejiler ve yönetim teknikleri ile örneklendirilerek somut verilerin karşılaştırmalı analizleri yapılarak, mevcut stratejilerin etkinliği ile gerçekleştirilebilecek yönetim organizasyonları incelenecektir.

Bu amaçla;

Suç ve suçluluk incelenerek, suçun unsur ve nedenleri ayrıntılı bir bakış açısıyla ele alınacak, Dünya’da ve Türkiye’de uygulanan suç önleme stratejileri incelenerek iç güvenlik hizmetleri yönetiminde suç ve suçlularla mücadele yöntemlerinin işlerliği ve uygunluğu incelenecek, Türkiye’de işlenen suçlarla bu suçların işlenmesinde etkili olan faktörler değerlendirilerek son 5 yılda işlenen suçların istatistiksel değerleri ışığında gerçekleştirilen iç güvenlik hizmeti yönetim

teknikleri ilişkileri incelenerek sorunlar tespit edilerek çözüm önerileri ve stratejileri geliştirilecek, Edirne İl Emniyet Müdürlüğü'ne intikal etmiş son 5 yıl içerisindeki suçların istatistiksel değerlendirmesi yapılarak suç ve suçun önlenmesi amacıyla gerçekleştirilen çalışmaların suç oranları üzerindeki etkileri değerlendirilecektir.

Önem

Dünya'da ve Türkiye'de özellikle son yıllarda işlenen suçların ve suça karışan insan sayısının arttığı gözlemlenmektedir. Organize olmuş terör örgütlerinin dışında özellikle mala ve şahsa karşı işlenen suçlarda ki mevcut artış iç güvenlik hizmetleri yönetiminde farklı teknik ve stratejiler geliştirip, suçun işlenmesindeki temel faktörlerin derinlemesine incelenerek suç ve suçluların önüne geçebilmeyi zorunlu kılmıştır. Demokratik bir ortamda insanların huzur içinde yaşayabilmelerinin ve hukukun tam anlamıyla sağlıklı bir şekilde işleyebilmesinin yolu da suçtan uzak bir toplumun hedeflenmesiyle gerçekleştirilebilir. Bunların ışığında; toplumun refahının sağlanması veya artması için gelişen teknoloji, kültürel değerler, ekonomik ve siyasal yapının farklılığı ve sürekli olarak değiştiği de göz önünde bulundurularak insanların huzurunun sağlanması, suçların önlenmesi ile suçluların tekrar suç işlemelerinin önüne geçilerek topluma kazandırılmaları ve sosyal bir hukuk devleti olma adına iç güvenlik ve iç güvenlik hizmetlerinin bu amaçlar doğrultusunda yönetimi büyük önem taşımaktadır.

Sayıtlar

Araştırmanın yapılmasında literatür taramasından faydalanılması uygun görülmektedir.

Sınırlılıklar

Araştırma suç ve suçluluğun incelenerek suça etki eden faktörlerin saptanması ile başlayacaktır. Dünya'da ve özellikle Avrupa'da değişen sosyal yapı ile birlikte geliştirilen suç önleme stratejileri ele alınacaktır. Türkiye'de uygulanan ve gelecek dönemde uygulanması düşünülen suç önleme stratejileri ele alınarak bu

stratejilerin etkinliği özellikle son dönemde artan suç oranları ışığında 5 yıllık istatistiksel değerler değerlendirilerek incelenecektir.

Tanımlar

Suç, insanları derinden etkileyen ve etkileri uzun süre, belki de bir ömür boyu devam eden bir olgudur. Gerçek ve potansiyel hedef kitlesinin çok geniş bir kesimi oluşturması nedeniyle suçun kimi, ne zaman ve nerede mağdur edeceğini önceden tam olarak bilmek ve buna göre kesin tedbirler almak çok zor ve adeta imkansızdır (Geleri, 2003: 26).

Ceza hukukunun verdiği tanıma göre suç, yasanın cezalandırdığı harekettir. Dönmezer suçu “topluma zarar verdiği ya da tehlikeli olduğu kanun koyucu tarafından kabul edilen ve belirtilen eylem” şeklinde tanımlamaktadır. Toplumbilimcilere göre suç, toplumsal ve kültürel koşulların ve bireyin içinde yaşadığı çevrenin olumsuz etkilerinin bir sonucudur. Hukuksal açıdan bakıldığında TCK yönünden suç, toplumsal ve kültürel koşulların, bireyin toplum içinde yürürlükte bulunan yasalara karşı gelmek ve bu davranışın sonucu olarak o yasaların ceza müeyyidelerinin konusu olmaktır. Her suç ve suçluluk türüne ilişkin toplumsal sorunlar vardır. Suç ve suçluluğun soyut bir hukuk sorunu olmadığı, suçlunun insani ve toplumsal özelliklerinden sıyrılamayacağı, suçun soyut bir eylem değil, sosyal bir fenomen olduğu yadsınamaz gerçeklerdendir (Sarpdağ, 2005:93). Suçun temel bazda bireyler arasında bir olgu olduğu düşünülse devletin öncelikli görevleri arasında bulunan, hukukun uygulanması, siyasal düzen ve toplum içi düzen kriterleri göz önünde bulundurulduğunda toplum ve hukuk açısından basit suç olarak nitelendirilen her kanunsuzluğun topluma ve devletin temel görevlerine karşı yapılmış bir saldırı olarak nitelendirmek gerektiği anlaşılmaktadır.

Suç toplumsal bir kavramdır. Çözümü de yine toplumun içindedir ve toplumla beraberce bulunmalıdır. Her suçun sosyal, siyasal, kültürel, ekonomik problemlere kadar uzanan bir çok nedeni olabilmektedir (Esgin, 2004: 249-255).

Suçun açıklanmasında, nedenlerinin ortaya konulmasında sübjektif ve objektif nitelikte bazı yaklaşımlar bulunmaktadır. Suç teorileri neredeyse suç kadar

eskidir. İlk suç teorisi, mağarasına hırsız giren, en değerli sopası çalınan insanca ortaya atılmıştır. “Niçin” diye sormuştur. “Neden ben?”. Suçun daha bilimsel bir açıklaması daha sonra dinler tarafından yapılmıştır. Tanrının kanunlarının ihlali üzerinde durulmuş ve suç ile günah aynı anlamı ifade edilmiştir. İster gerçek ister hayal ürünü olsun, suç korkusu toplumda gerçek bir endişedir. Suç korkusu, toplum içinde halkın güvenini azaltır, ekonomik gelişmeyi ve iş yatırımlarını olumsuz etkiler, şehir ortamlarında yaşam kalitesi azalır (Yılmaz, 2000: 85).

Suç önleme stratejileri ve programları; Suç ve suçluluğun önlenmesi denilince pek çok kimsenin aklına suçluları yakalayıp adalete teslim ederek potansiyel suçluları, caydırma, suçlunun davranışını değiştirme ve böylece gelecekte işlenecek olan suçların önüne geçme çalışmaları gelebilir. Fakat günümüzde suçun önlenmesi denilince bu nosyon kastedilmemekte, daha suç işlenmeden önce sebeplerini ve işlenme fırsatlarını çeşitli müdahale stratejileri ile azaltma çalışmaları anlatılmak istenmektedir. Klasik hale gelmiş bir tasnife göre, suçun önlenmesi konusunda üç temel perspektif vardır: Birincil suç önleme, gerçek ve potansiyel suçluları dikkate almadan suç işleme imkanlarını azaltan suç önleme stratejileri; ikincil suç önleme, suçluluğu önlemeyi yani suç işleme riski altında bulunduğu düşünülen kimseleri hedefleyen politikaları; üçüncül suç önleme, en az bir suçtan mahkum olanlarını esas itibarıyla mahkeme tarafından verilen cezaları uygulamak suretiyle suç kariyerlerine devam etmelerini engellemeyi yani suçluların rehabilitasyonunu ifade eder (Dağ, 2003: 106-109). Çağdaş bir toplumda da polisin temel görevi; suçu önlemek ve ortaya çıkarmak, toplumsal düzenin sağlanması ve korunması, acil durumlarda kişilere destek sağlamak, insan haklarını korumayı ve saygıyı içerir (Kelly, 2000: 28).

BİRİNCİ BÖLÜM

Topluma zarar verdiği ve tehlikeli olduğu yasa koyucu tarafından kabul edilen, aynı zamanda karşı tavır, davranış hareket ve eylem olarak da tanımlanan suç, teknolojik gelişmelerin paralelinde gün geçtikçe çeşitlenmekte, insanlar yeni suç türleriyle karşı karşıya kalmaktadırlar.

1. SUÇ ve SUÇLU KAVRAMI

Suç olgusuna uzun vadeli ve kalıcı çözüm bulabilmek için bir yandan suçun nedenlerinin bilimsel olarak araştırılması diğer yandan suçla mücadelenin yine bilimsel veri ve metotlar kullanılarak yasal ve meşru sınırlar içerisinde yürütülmesiyle mümkündür. Dolayısıyla polislik alanında yapılan bilimsel çalışma ve yayınlar suç ile mücadelede en az polisiye operasyonlar kadar önemli ve gereklidir.

Suç toplumsal bir olaydır. Çözümü de yine toplumun içindedir ve toplumla beraberce bulunmalıdır. Her suçun sosyal, siyasal, kültürel, ekonomik problemlere kadar uzanan bir çok nedeni olabilmektedir. Suçun doğasına ilişkin pek çok sosyolojik ve kriminolojik teori geliştirilmiştir. Suçu sosyal bir olay olarak görüp, sosyal çevre faktörlerinin suç üzerine etkisini inceleyen suç sosyolojisi verilerine göre suç türleri ve oranları toplumdan topluma ve aynı toplumda zaman içinde değişiklik gösterir. Bu nedenle kriminologlar da anlamaya çalıştıkları suç davranışının tanımını değiştirme yoluna giderler.

İnsanın toplumsal yaşamı kurallar ya da normlar tarafından yönlendirilmektedir. Belirli bağlamlarda uygun görülüp başka bağlamlarda uygun görülmeyen bazı davranış türlerini tanımlayan kurallara bağlı kalmasaydık, etkinliklerimiz bir karmaşa içine düşerdi. Bütün toplumsal kurallar ise sosyal düzen ve uyumu gösteren uyumsuzluklara ise önlemler alan dayatmalara sahiptir. Modern toplumdaki dayatmaları ise mahkemeler ile hapishaneler temsil etmektedir. Kuşkusuz ki polis kamu düzenini sağlayan suçu önleyip yasalara karşı gelenleri yakalayıp mahkemeye çıkarmak ve gerekirse hapsedilmelerini sağlamakla görevli

resmi bir güçtür. Yasalar ise hükümetler tarafından vatandaşların izlemek zorunda olduğu ilkeler olarak tanımlanan biçimsel dayatmalardır. Yasaların olduğu yerde suç da vardır çünkü suç genel olarak yasayı çiğneyen herhangi bir davranış biçimi olarak tanımlanabilir. (Esgin, 2004: 249-255) İnsanların suça yönelmeleri ve suçluluğun hemen hemen her toplumda yer alması suçla mücadelede bilimsel yöntemlerin kullanılmasını zorunlu hale getirmiştir. Özellikle bazı toplumlarda suç oranlarının yüksek olması yanında bazı toplumlarda aksi durumun görülmesi suçun bazı nedenlerinin olabileceği savını oluşturmuş ve bu alanda değişik çalışmalar yapılmıştır.

Devlet en kısa ve anlaşılır ifade ile herkese insan onuruna yaraşır asgari bir hayat seviyesi sağlamayı amaçlayan bir anlayışı ifade etmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası Sosyal Devlet olma görevini kesin ve açık bir dille ifade etmektedir. Anayasanın ikinci maddesinde “Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir.” Denilmektedir. Buradan çıkartabileceğimiz öncelikli sonuç yukarıda ki tanımda belirtildiği üzere Türkiye Cumhuriyeti Devleti halkına insan onuruna yaraşır sosyal adalet ve sosyal güvenlik konusunda asgari bir ortam ve imkan sağlamayı kendine görev edinmiş bir devlet anlayışına sahiptir. Yine Anayasamız devletin temel amaç ve görevlerini belirlediği 5. maddesinde “Devletin temel amaç ve görevleri, Türk Milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.” Diyerek öncelikli görevin Türk Milletinin bağımsızlığının ve bütünlüğünün korunmasına ikincil olarak toplumun huzur ve refahına ve son olarak da kişilerin hak ve özgürlüklerinin korunmasına vermiştir. Dolayısıyla devletin varlığının sürdürülmesi ile toplumun huzur ve refahının korunması devletin öncelikli görevleri arasında yer almaktadır. Kişi hak ve özgürlüklerinin korunması ile ilgili Anayasamız özel bir düzenleme yaparak madde

17 de Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

Tıbbî zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbî deneylere tâbi tutulamaz.

Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tâbi tutulamaz.

(Değişik: 7.5.2004-5170/3 md.)Meşrû müdafaa hali, yakalama ve tutuklama kararlarının yerine getirilmesi, bir tutuklu veya hükümlünün kaçmasının önlenmesi, bir ayaklanma veya isyanın bastırılması, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde yetkili merciin verdiği emirlerin uygulanması sırasında silah kullanılmasına kanunun cevaz verdiği zorunlu durumlarda meydana gelen öldürme fiilleri, birinci fıkra hükmü dışındadır. Denilerek bireyin güvenliği devlet güvencesi altına alınmıştır. Anayasamızın kişi güvenliği ile ilgili en belirgin maddesi de “herkes kişi hürriyeti ve güvenliğine sahiptir” diyen 19. maddedir. Devam eden maddelerde de ortak değerler olan ve uluslar arası sözleşmelerde yer bulmuş kişi hak ve özgürlükleri devlet güvencesi altına alınmıştır.

Anayasanın bu düzenlemesi devletin güvenlik alanında her zaman var olması gerektiğinin de temel bir ifadesidir. Dolayısıyla özellikle son dönemde ülkenin çeşitli bölgelerinde yaşanan şiddet olaylarının ki buna yine son dönemde okullarda yaşanan şiddet olaylarını da örnek vermek mümkündür, güvenliğin sınırları yasalarla genişletilen özel güvenlik birimlerine devredilmesinin bir zaafı olarak değerlendirmek mümkün olabilir.

Anayasa bağlamında devletin kişilerin hak ve özgürlüklerini teminat altına alırken, bu hak ve özgürlüklerinin kanun dışında başkaca yollardan sınırlandırılmasının da önüne geçmek olduğu açıktır. Bunun en temel şekli kişilerin bir suç karşısında mağdur olmalarının önüne geçmek kişileri suçtan korumak, başkalarının hak ve özgürlüklerini çiğneme/engelleme alanına diğerlerinin girmesine engel olmaktır. Bu devletin asli görevleri arasında Anayasal sınırlarla çizilmiş temel

nitelik taşıyan bir görevdir. Bu aynı zamanda hukuk devleti olmanın da temel taşlarından biridir.

Suç nedir? Ceza hukukunun verdiği tanıma göre suç yasanın cezalandırdığı harekettir. Toplumbilimcilere göre suç, toplumsal ve kültürel koşulların ve bireyin içinde yaşadığı çevrenin olumsuz etkilerinin bir sonucudur. Hukuksal açıdan bakıldığında TCK yönünden suç, toplumsal ve kültürel koşulların, bireyin toplum içinde yürürlükte bulunan yasalara karşı gelmek ve bu davranışın sonucu olarak o yasaların ceza müeyyidelerinin konusu olmaktır. Her suç ve suçluluk türüne ilişkin toplumsal sorunlar vardır. Suç ve suçluluğun soyut bir hukuk sorunu olmadığı, suçlunun insani ve toplumsal özelliklerinden sıyrılamayacağı, suçun soyut bir eylem değil, sosyal bir fenomen olduğu yadsınamaz gerçeklerdendir. (Sarpdağ, 2005: 93). Suçun temel bazda bireyler arasında bir olgu olduğu düşünülse devletin öncelikli görevleri arasında bulunan, hukukun uygulanması, siyasal düzen ve toplum içi düzen kriterleri göz önünde bulundurulduğunda toplum ve hukuk açısından basit suç olarak nitelendirilen her kanunsuzluğun topluma ve devletin temel görevlerine karşı yapılmış bir saldırı olarak nitelendirmek gerektiği anlaşılmaktadır.

Suçun açıklanmasında, nedenlerinin ortaya konulmasında sübjektif ve objektif nitelikte bazı yaklaşımlar bulunmaktadır. Suç teorileri neredeyse suç kadar eskidir. İlk suç teorisi, mağarasına hırsız giren, en değerli sopası çalınan insanca ortaya atılmıştır. “Niçin” diye sormuştur. “Neden ben?”. Suçun daha bilimsel bir açıklaması daha sonra dinler tarafından yapılmıştır. Tanrının kanunlarının ihlali üzerinde durulmuş ve suç ile günah aynı anlamı ifade edilmiştir.

Suç toplumsal bir kavramdır. Çözümü de yine toplumun içindedir ve toplumla beraberce bulunmalıdır. Her suçun sosyal, siyasal, kültürel, ekonomik problemlere kadar uzanan bir çok nedeni olabilmektedir. (Esgin, 2004: 249-255)

Toplumdan topluma dolayısıyla kültürden kültüre işlenen suçlarda çeşitlilik, farklılık görülmektedir. Bunun en önemli sebepleri de yukarıda belirtildiği üzere farklı kültürdeki, farklı ekonomik ve sosyal düzeydeki insan gruplarının varlığıdır.

1.1. Türkiye’de İşlenen Suçlara Genel Bir Bakış

Ülkemizde en yoğun olarak işlenen suç türlerinin hırsızlık, kapkaç, müessir fiil suçları olduğunu görmekteyiz. Bu iki suç türü özellikle kast unsuru ile meydana gelmiş suçlardır. Yine kast unsuru olmadan işlenen suçlardan ölümlü yada yaralamalı trafik kazalarının ülkemizde sıkça yaşanıyor olmasını örnek gösterebiliriz.

İşlenen suçların yoğunluklarına dayanarak bir sıralama yapacak olursak,

1-Müessir Fiil Suçları

2-Hırsızlık ve Türevi Suçlar

3-Ateşli ve Ateşsiz Silah Suçları

4-Trafik Kazaları

5-Kumar Suçları (Yeni TCK/dan Önce)

6-Kaçakçılık Suçları

7-Fuhuş Suçları

8-Yasadışı Örgüt Faaliyetleri

9-Sarhoşluk ve İcrai Rezalet Çıkarma Suçları

10-Dolandırıcılık Suçları

Olarak sıralamak mümkündür. Ancak genel itibariyle ülkemizde işlenen suçlarda öncelikli temel sebebin ekonomik olduğunu söylemek mümkündür. Özellikle kriz dönemlerinde, yoksulluğun arttığı dönemlerde mala yönelik suçlarda artış gözlemlenmektedir. Ekonomik sebeplerden dolayı işlenen suçların yanında kültürden kaynaklanan töre saikiyle işlenen cinayetlerin varlığı toplum nezdinde dikkat çekmektedir. Ancak son yasal düzenlemeler ile töre sebebiyle işlenen cinayetlerde sebebin töre, namus gibi kavramların olması hafifletici nedenler arasından çıkartılmıştır.

Yine son dönemde karşımıza çıkan ve dikkat çeken çocukların suça eğilimlerinin artmış olmasıdır. Bunun ekonomik temel nedeninin yanında suç işleyen çocuklar için ilk hedef olarak cezanın değil topluma kazanılmasının yatması olduğu söylenebilir.

1.2. Dünya’da Suça İlişkin Kuramlar ve Suça Genel Bir Bakış

Kriminoloji bilimi suçların felsefesini araştıran ve suçları neden-sonuç ilişkisi çerçevesinde değerlendiren bir bilimdir. Yukarıda suçların genel manada işleniş sebepleri değerlendirilirken en temel sebepler olarak ekonomik, sosyal ve kültürel sebeplerin varlığına dikkat çekilmiştir. Sosyal devletin en önemli görevleri arasında yer alan ve sadece güvenlik bağlamında değil sosyal devletin diğer görevlerinin tam olarak yerine getirilmesinin veya getirilememesinin başlıca nedenleri arasında da bunları saymam mümkündür. Sosyal devlet suça neden olan bu aksaklıkların giderilmesinde ve kişilerin suça karışma sebeplerinin ortadan kaldırılarak huzurlu bir toplum yapısının oluşturulmasında görevlidir, bunun için ekonomik, sosyal, kültürel ve eğitim alanında yapacağı atılımlar ve gelişimler ile suçların önüne geçebileceği açıktır ancak yine kendi yapılanmasında bulun ve suçlular hakkında yasaların uygulanmasını sağlayan kolluk gücüyle suçların önlenmesinde de etkili olur.

Dünya’da ortaya çıkan sorunlar hakkında görüş ayrılıklarına rağmen, polis örgütlerinin görev ve çalışma yöntemlerinin belirlenmesinde ulusal özelliklerin ve tarihi geleneklerin önemli rol oynadığı konusunda biraz kuşku olabilir (Raymond, 1915: 3)

Zamanla neredeyse birlikte artan teknik ilerlemeler, ekonomik yapılar, gelişen kültürler farklı suç türleri ile meydana gelen suçların önlenmesine yönelik çalışmalarında geliştirilmesini zorunlu kılmıştır. Farklı meslek dallarının ve bilimlerin bir araya gelerek ortak hedef olan suçun önlenmesi konusunda görüş alışverişinde bulunmaları ile ortak bir plan dahilinde bir araya gelerek çözüm yolları üretmeleri gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Suçun önlenmesi için bir araya gelecek kurumlar çok farklı olabilir. Örneğin halk otoritelerinin temsilcileri, politikacılar, özel ve gönüllü sektörler, basın, eğitim otoriteleri, polis, yerel halk, gençlik ve spor, sosyal ve sağlık kurumları, iş ve istihdam ile hapisane yönetimleri, adli sistem komisyonları, yabancılar danışma kurumları, toplu taşıma yetkilileri, sosyal konut edindirme büroları, kiralama kurumları, iş dünyası, doktorlar ve eczacılar dernekleri ve kitle iletişim araçları. Böyle ortaklıklar şayet etkili olacaklarsa gerekli bütçe ve kullanılmaya hazır kaynaklarla donatılmalıdır. İlgili değişik yapılar arasındaki işbirliği, hala son zamanların bir olgusudur. Birçok kuruluş polis, adliye, yerel yönetim daireleri, gönüllü kuruluşlar, yerel halk birlikte çalışmaya alışık değillerdir. (Yılmaz, 2004: 481-492)

Bu bağlamda suçun önlenmesi devletin önderliğinde tüm toplumun birlikte hareket ederek üstesinden gelebileceği bir kavramdır.

Suç insanları derinden etkileyen ve etkileri uzun süre, belki de bir ömür boyu devam eden bir olgu ve olaydır. Gerçek ve potansiyel hedef kitlesinin çok geniş bir kesimi oluşturması nedeniyle suçun kimi, ne zaman ve nerede mağdur edeceğini önceden tam olarak bilmek ve buna göre kesin tedbirler almak çok zor ve adeta imkansızdır. (Geleri, 2003:26)

Suç tarihin en eski devirlerinden itibaren var olmuştur ve ileride de var olmaya devam edecektir. İnsanların içinde ihtiraslarla birlikte toplum halinde yaşamanın ortaya çıkardığı çeşitli sosyal çelişkiler, uyumsuzluklar buldukça suç da var olacaktır. (Dağ, 2003: 106-109)

İster gerçek ister hayal ürünü olsun, suç korkusu toplumda gerçek bir endişedir. Suç korkusu, toplum içinde halkın güvenini azaltır, ekonomik gelişmeyi ve iş yatırımlarını olumsuz etkiler, şehir ortamlarında yaşam kalitesi azalır. (Yılmaz, 2000: 12)

Sosyal Devletin temel görevleri arasında bulunan suçu önleme görevini öncelikle devletin bir kurumu olan kollukla gerçekleştireceğini söylemek mümkündür. Bu dünyanın hemen hemen bütün ülkelerinde devletin resmi organı

olan kolluk kuvvetleri ile sağlanmaktadır. Ülkemizde de polis ve jandarma kurumları işlenmiş olan suçların aydınlatılarak suçluların adli mercilere teslim edilmedi ile görevli oldukları gibi bundan ziyade suçların işlenmeden önüne geçmekle görevlidirler. Çünkü halk devletin kolluk gücünden bir suçun mağduru olduğunda o suçun aydınlatılmasından çok bir suçun mağduru olmasının engellenmesini istemekte ve beklemektedir. Kolluk güçlerinin dolayısıyla devletin de öncelikli hedefi budur. Bu kurumlar kamu hizmeti yürütürler dolayısıyla devlet adına yürütmektedirler çünkü “kamu hizmeti karşılanması kamu yararına olan bir ihtiyacı tatmin etmek üzere bir kamu kuruluşu tarafından ifa edilen veya ettirilen bir faaliyettir” (Kıratlı, 1973: 76) denmektedir.

Ülkemizde polisin suçu önleyici görevi belli kanunlarla düzenlenmiştir. Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 1. maddesinde polisin görevi genel olarak; asayiş amme, şahıs tasarruf emniyetini ve mesken masuniyetini korumak, halkın ırz, can ve malını muhafaza ve ammenin istirahatını temin etmek, yardım isteyenlere yardıma muhtaç olan çocuk, alil ve acizlere muavenet etmek, kanun ve nizamnamelerin kendisine verdiği vazifeleri yapmak, şeklinde tanımlanmıştır. Aynı kanunun 2. maddesinin A bendi, kanunlara, tüzüklere, yönetmeliklere, hükümet emirlerine ve kamu düzenine uygun olmayan hareketlerin işlenmesinden önce bu kanun hükümleri dairesinde önünü alması için polise suç önleyici görev vermektedir.

Çağdaş bir toplumda polisin temel görevi; suçu önlemek ve ortaya çıkarmak, toplumsal düzenin sağlanması ve korunması, acil durumlarda kişilere destek sağlamak, insan halklarını korumayı ve saygıyı içerir. (Kelly, 2000: 28)

Suç ve suçluluğun önlenmesi denilince pek çok kimsenin aklına suçluları yakalayıp adalete teslim ederek potansiyel suçluları, caydırma, suçlunun davranışını değiştirme ve böylece gelecekte işlenecek olan suçların önüne geçme çalışmaları gelebilir. Fakat günümüzde suçun önlenmesi denilince bu nosyon kastedilmemekte, daha suç işlenmeden önce sebeplerini ve işleme fırsatlarını çeşitli müdahale stratejileri ile azaltma çalışmaları anlatılmak istenmektedir. Klasik hale gelmiş bir tasnife göre, suçun önlenmesi konusunda üç temel perspektif vardır: Birincil suç önleme, gerçek ve potansiyel suçluları dikkate almadan suç işleme imkanlarını azaltan suç önleme stratejileri; ikincil suç önleme, suçluluğu önlemeyi yani suç

işleme riski altında bulunduğu düşünülen kimseleri hedefleyen politikaları; üçüncül suç önleme, en az bir suçtan mahkum olanlarını esas itibarıyla mahkeme tarafından verilen cezaları uygulamak suretiyle suç kariyerlerine devam etmelerini engellemeyi yani suçluların rehabilitasyonunu ifade eder. (Dağ, 2003: 106-109)

Bir suçun önüne geçmede anahtar olarak kabul edebileceğimiz kriminologlar tarafından geliştirilen üç temel teori vardır bunlar;

“Hayat tarzı teorisi; faillerin ve mağdurların yaş, cinsiyet, etnik köken, sosyal sınıf, demografik özellikler, hayat tarzları arasındaki bağıntıları esas almaktadır.

Rasyonel seçim teorisi; faillerin suç fiilini gerçekleştirmek suretiyle fayda elde etmek istedikleri varsayımından hareketle, suç işleme karar sürecinin rasyonelliği vurgulamaktadır.

Rutin faaliyetler teorisi, bir suçun işlenmesi için, en azından üç ögenin yani, motive olmuş bir suçlunun, uygun bir mağdurun ve yeterli koruma yokluğunun, aynı zaman ve mekanda bir araya gelmesi gerektiğini savunur.” (Seyhan, 2006: 96-97)

Kolluğun suç önleme stratejilerini üç grupta toplamak mümkündür;

“1-Mağdur merkezli suç önleme stratejileri: Mağdurların tekrar zarara uğramamaları için gerekli eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır. Diğer taraftan vatandaşların suç mağduru olmamaları için neler yapmaları gerektiği konusunda eğitim faaliyetleri de yürütülmelidir. Çoğu suçta şüpheli kadar, mağdurun da sorumlu olduğu kanıtlanmıştır. Eğer kişi kendi menfaatini düşünüyor ve mağdur durumuna düşmek istemiyorsa gerekli güvenlik tedbirlerini almak zorundadır. Bu açıdan mağdur merkezli suç önleme stratejilerinde başarılı olabilmek için cevabı bulunması gereken soru: suç mağduru ile şüpheli arasındaki ilişkinin rastlantı olup olmadığı, mağdur ile suç arasındaki ilişkinin yoğunluk derecesi ve mağdur tipolojisinin belirlenmesidir.

2-Şüpheli merkezli suç önleme stratejileri: suç işleme eğiliminde olan kişilerin bu düşüncelerini eyleme dönüştürmeden caydırılması, suç işlemiş olanların

ise cezalandırma ve ıslah yoluyla bir daha suç işlemelerinin önüne geçilmesi hedefdir. Bu stratejiye bağlı iki yaklaşım bulunmaktadır bunlardan birincisi şüphelilerin en sert şekilde cezalandırılması gerekmektedir. Şüphelinin em ağır cezaya çarptırılması gibi. Mağdurlar, bunların kurdukları sivil toplum örgütleri bu yaklaşımı tercih ederler. Sert yaklaşımlarda asıl amaç kamu vicdanının rahatlatılmasıdır. Şüphelinin ıslah edilmesine yönelik çabalara karşıdır. İlimli olan ikinci yaklaşıma göre; şüphelilerin duyguları, düşünceleri, içinde buldukları olumsuz şartlar göz önünde bulundurularak değerlendirilmesi gerekliliği vurgulanmaktadır. Topluma tekrar kazandırmayı amaçlar. Nasıl anne ve babalar çocuklarının bazı hatalarını affeder ise devlette bu sorumluluğu taşımalıdır prensibi geçerlidir.

3- Çevre merkezli suç önleme stratejileri: suçun işlendiği fiziki çevre önem taşır. Suç işleme eğiliminde olanlar için, çevresel risklerin arttırılması ve olası kazançların azaltılması görüşü bu yaklaşımın temel dayanağıdır. Bu strateji içerisinde suç işleme fırsatlarını elden geldiğince azaltma teknikleri önemlidir.

Görülüyor ki polisiye faaliyetlerin belli bir plan ve stratejiye dayandırılarak yapılması suçun önlenmesinde öncelikli dikkate değer konulardan birisidir.

Türkiye’de günümüzde esas itibariyle birim bölge polisliğine benzer bir sistem uygulanmaktadır. Diğer bir ifadeyle polisin, insan gücünü mali imkanlar ölçüsünde ileri teknoloji ile birleştirip işlenmiş ve işlenmekte olan suçlara müessir bir şekilde müdahale etmesi amaçlanmaktadır. Ancak, mali imkansızlık, teknolojik eksiklik, insan unsurundaki bozulmuşluk ve meslek alt-kültüründen kaynaklanan dezavantajlar yüzünden iyi işletilememektedir. Akaryakıt yetersizliği sebebi ile polisin suçluları polis aracıyla takipten kaçınması mali imkansızlığa, eski teknolojiye sahip polis araçlarının daha hızlı ve daha iyi yol tutan motorlu vasıtalarla kaçan suçluları yakalayamaması teknolojik eksikliğe ve son olarak, olay yerinin hızla ulaşım işlenmekte olan bir suça müdahale etmektense ağır davranıp olay bittikten sonra rapor tutmayı tercih etme de alt-kültürden ve insan unsurundaki bozulmuşluktan kaynaklanan problemlere örnek olarak gösterilebilir.

1.3. Suç Sonrası Suçluları Topluma Kazandırma Programları

Yukarıda sosyal devletin temel görevlerinden olan güvenlik ihtiyacının karşılanabilmesi için suçların önlenmesi konusunda devletin uyguladığı temel metodlar anlatılmaya çalışıldı. Sosyal devlet geniş zamanlı bir kavramdır dolayısıyla barındırdığı halk kitlesine her daim hizmet götürmek ve toplum huzurunu, siyasal bütünlüğü ve huzuru tesis etmek ve korumakla görevlidir. Bundan şu sonucu çıkarmamız mümkündür suça karışmış kişilerin de toplum içinde toplumla bütünleşerek hayatına devam etmesi ve toplum huzuruna yönelik herhangi bir saldırıda bulunmaması için gerekli önlemleri almak da sosyal devletin görevleri arasında yer alır. Sosyal devlet bununla ilgili yasal düzenlemeleri yapmakla da mükelleftir.

1.4. Suç İşleme Nedenlerine Genel Bir Bakış

Yukarıda suç işlemede kişinin kültürel, sosyal, ekonomik, fiziki vb etkenlerin önemli bir rol oynadığına değinildi. Kişilerin suç işlemelerinin nedenleri ile ilgili olarak yapılan birçok bilimsel ve tıbbi çalışma bulunmaktadır.

Psikiyatri ve psikoloji organik akıl hastalarının suçlu davranışa etkili olduğunu belirtmektedir. Örnek olarak frenginin (sifilis) merkezi siniri sisteminde yarattığı bozukluklar ve yaşlılık nedeniyle bunama verilebilir. Genç suçlularda ise epileptik (sar'aaya ilişkin) bazı bozukluklar görülmektedir. Ensefalitik enfeksiyonlar (menenjit) da çocukların davranışlarında önemli değişikliklere yol açabilmektedir.

1-Psikanalitik Teoriler:

Freud'un görüşlerine dayanan psikanalitik yaklaşım, davranışlardaki sapmaların temel dürtülerin baskı altında tutulmasından kaynaklandığını ileri sürmektedir. Bu baskı, uygar yaşamdaki adetler ve beklentiler nedeniyle ortaya çıkar ki bilinç yada süperego ile açlık ve cinsel istekler gibi bazı temel dürtülerin çelişmesi nedeniyle oluşur. Psikoloji ve psikiyatri çevrelerinde, suçun psikanalitik teorilerle açıklanmasına, hem geçmişte hem günümüzde çok sık rastlanmaktadır. Bu görüş yanlılarına göre, suç, iç kontrol (denetim) mekanizmalarının, id'in ilkel, saldırgan ve anti-sosyal güdülerini sınırlayamadığı bir kişilik bozukluğunun ortaya çıkmasıdır.

Suçlu bireyin yaşamı incelenirse, kusurlu bir süperegoyu oluşturacak koşulların var olduğu görülecektir. Suç, ruhsal dengenin sağlanabilmesi için bir araç olarak ortaya çıkmaktadır. Aynen nörotik savunma fonksiyonları gibi bir işlevi bulunmaktadır. Şu noktada farklıdır; suçta uyumsuzluk bir eylemle ortaya çıkar.

Bu teorinin en başta gelen savunucusu Sigmund Freud, suçu aynen nevrozlar gibi açıklamaktadır: Suçluda Oepidal dönemden kaynaklanan ve şuuraltına itilmiş suçluluk ve günahkarlık duygularını teskin etmeye, hafifletmeye yönelik ceza görme isteği ağrı basar. Suçlu bu duygulardan arınabilmek için yakalanıp cezalandırmak ister ve suç işler. Suçluluk duygusu onda suçtan önce vardır ve bu duygu nedeniyle suç işlemiştir. Şuuraltındaki bu suçluluk duygusunun gerçek bir suça yol açması onu sanki rahatlatır.

Franz Alexander ise suçluyu, gelecekte daha büyük ödüller elde edebilmek için şimdiki zevk ve hazlardan vazgeçemeyen kişi olarak tanımlamaktadır. Suçlu insan, gelişimin anal döneminde, anne ve babasının verdiği tuvalet terbiyesi sırasında, öğrenilmesi gereken temel ilkeyi “gerçeklik ilkesini” öğrenememiş olduğu için, davranışlarıyla uyum sağlayamamış olan kişidir. Alexander çevre faktörlerini ve sosyal faktörleri de gözden uzak tutmamaktadır. Genetik ve çocuklukta edinilen eğilimlerin yanında ailenin ve diğer sosyal güçlerinde suçluğun ortaya çıkmasında katkıları olduğunu kabul etmektedir.

Diğer bazı psikanalistler, sevgi, beslenme ve özen gibi çekirdek aile içinde tatmin edilmesi gereken ihtiyaçların yokluğunu telafi için suç işlediğini ileri sürmektedirler. Özellikle anne ve babadan yoksunluğun suça etkisi üzerinde durulmaktadır. Gerçekten de, temel gereksinimlerini aile içinde karşılamayan çocukların strese düştükleri ve suç işledikleri gözlenmiştir. Aynı Stres içinde bulunan bazı çocuklar ise suç işleme yerine, başka telafi edici tatmin yollarını bulmuş oldukları gözlenmiştir.

Yeni psikanalitik görüşlere göre ise, anti-sosyal davranış (suç) anne ve babanın müsadeci (permissive)tavrılarından kaynaklanmaktadır. Çocuğun işlemiş olduğu suç, anne ve babanın “id”ini tatmin etmekte ve onlarca onaylanmaktadır. Bu durum ise süperegounun tam olarak gelişmemesine yol açmakta (delikli süperegou-

süperego lacunae) ve onun, toplumun yasakladığı hareketleri kontrol altına alabilme yeteneğini azaltmaktadır.

Eleştirisi: Psikanalitik görüşler çok etkileyici ve çok yandaş bulmuş görüşler olmakla birlikte, çok kişi tarafından yetersiz olduğu nedeni ile eleştirilmiştir. Özellikle Freud'un ceza görebilmek için suç işlendiği görüşü hiç de gerçeklere uygun görülmemektedir. Aksine suçluların büyük bölümü yakalanmamak ve cezalandırılmamak çabası içindedir. Ayrıca pek çok suç, dürtü ve içgüdüler nedeni ile değil, düşünülerek ve planlanarak işlenmiştir.

2-Suçu Psikopatiye Dayandıran Görüşler:

Psikopat kişilik genç suçlularda önemli bir suç etkeni olarak görülmektedir, özellikle itiyadi suçlarda daha belirgindir. Psikopatlık kavramı çok eskiye dayanmaktadır ve “antisosyal kişilik” olarak tanımlanmaktadır. Sosyalleşmemiş ve davranışları kendilerini toplumla sürekli çatışma halinde getiren bireylere, gruplara, topluma sadakat ve vefa duygularından yoksun, bencil, duygusuz, sorumsuz, dürtüleri ile hareket eden, deneyimlerden öğrenme, cezadan ders alma ve suçluluk gibi duygulardan yoksun kişidir. Hep başkalarını suçlar ve kendi davranışlarına haklı özürler bulur.

Ulman ve Krashner “Anormal Davranışa Psikolojik Yaklaşım” adlı eserinde psikopatların on özelliklerini şöyle belirtmektedirler:

- 1- Toplum kurallarına uygun davranmamak,
- 2- Sahte bir sevimlilik ve olgunluk,
- 3- Hukuka aykırı ve alışılmamış biçimde davranma güdüsü,
- 4- Ufak hileli suçları tekrar tekrar işlemek,
- 5- Kronik vefasızlık,
- 6- Yapılmış olan kötü davranışlar nedeni ile bir sıkıntının veya suçluluk duygusunun olmaması,

- 7- Geçmiş deneyimlerden ders almamak,
- 8- Yetkililerle sürekli çatışma,
- 9- Yakın ve anlamlı insanlararası ilişkileri sürdürmememe,
- 10- Zevk almayı ertelemeyi istememe.

Duygusal uyarılara karşı daha az duyarsız oldukları için, psikopatlara normal insanlardan daha fazla uyarı gerekmektedir. Bu nedenle de bunların normal insanlara kıyasla, heyecan verici olaylara daha fazla arzuladıkları görülmüştür.

Pek çok yazar, anne ve babanın olmayışının ya da anne baba tarafından istenmeyişin psikopatlığa yol açtığını iddia etmektedir. Bunlardan Buss, iki tür ailenin psikopatlığı doğurduğunu belirtmektedir:

1- Soğuk, mesafeli anne-baba,

2- Tutarsız anne-baba. Yani ne zaman ödüllendireceğini ne zaman cezalandıracağı belli olmayan anne-baba,

Psikopatlığın tedavi edilemeyeceği ileri sürülmüş ise de, bazı zor olaylarda sosyalleştirme mümkün olmuştur. İyi bir evlilik de psikopat kişilikte düzelmeye yol açabilmektedir.

Psikopat kişilik tüm suçları izah etmek için yeterli değildir. Psikopatlar suçluların ancak küçük bir bölümüdür.

1- “Özel Düşünme Modeli” Görüşü:

Yochelson ve Samenov, “Suçlu Kişilik” (Criminal Personality) adlı eserinde, suçluların kendilerine özgü özel bir “düşünme model”leri (criminal thinking patterns) olduğunu, bunun kendi içinde tutarlı olmasına rağmen yanlış olduğunu yazmaktadır. Sorumluluk sahibi kişi, yükümlülüklerini bilir, bunları yerine getirir, başkalarını düşünür ve çalışkandır. Diğer uçta bulunan sorumsuz kişi ise yalnızca sorumluluktan kaçmakla kalmaz, başkalarını düşünmez, işten kaçar, toplumun koyduğu yasal sınırlamalara uymaya gerek duymaz. Suçlularında özel

“düşünme model”leri vardır ve küçük yaşta oluşmuştur. Sorumsuz kişilik ile birleşince, bu kişinin suç işlemesi kaçınılmazdır. “Düşünme modeli” tamamen silinmedikçe bu kişi zorunlu olarak suç işleyecektir. Suç bunlar için alkolizm gibidir. Tedavisi için uzun süre suçtan uzak kalınmalıdır.

Eleştirisi: Yolchelson ve Samenov, sorumsuz, suçlu modeli üzerinde durmakta fakat bunun nereden kaynaklandığını, sebeplerini izah edememektedirler. Aslında burada psikopat kavramından çok da farklı bir şey ortaya konulmamaktadır.

Yapmış oldukları araştırmada, metod açısından da oldukça yetersizdirler. Sayıca çok az suçlu ile görüşmüşlerdir. Bunların büyük çoğunluğu cezaevlerinde bulunan, yetişkin, ısrarlı erkek suçlulardır. Herhangi bir kontrol grubu bulunmamaktadır. Bu nedenle de ortaya çıkan bilgilerin tüm suçluları kapsadığının kabulü yanlış sonuçlara götürür.

Suç işleme nedenleri ile ilgili olarak bir diğer dikkat çekici araştırma ise Esgin’e aittir; Esgin eğitim düzeyi düşük, işsiz, yoksul alt sınıf bireylerin; hırsızlık, gasp, dolandırıcılık, adam yaralama veya öldürme gibi suçlara yöneldiklerini gözlemlemiştir. Zimmete para geçirme, vergi kaçırma gibi veya beyaz yakalı suçlar olarak adlandırılan örgütlü suç gruplarının oluşumları ele alındığında alt sosyo ekonomik yapı için sözü edilen varsayımın tam tersi ortaya çıkar. Yani toplumda saygın konumda olan eğitim ve gelir düzeyi yüksek vatandaşların bu türden suçlara yöneldikleri gözlenmektedir demiştir. Yine Esgin’in çalışmasına göre; suç olaylarının altında yatan nedenlerin açıklanmasında ve bu olayların farklılıklarının yorumlanmasında suçun doğasına ilişkin birden çok sosyolojik ve kriminolojik suç teorileri geliştirilmiştir (Esgin, 2004: 249). Bu teorilere göre suçlu davranışın nasıl yorumlandığını incelerken bir yandan da sosyolojik ve kriminolojik suç analizleri arasındaki benzerlikler dikkat çekicidir.

Öğrenilmiş Sapkınlık; Suçlu davranış öğrenilir, icat edilmez. Birey bu tür davranışları sosyal çevreleriyle girdikleri iletişim süreci içinde diğer bireylerle etkileşime geçerek öğrenir. Sosyal öğrenme teorisi suçun suça ilişkin normların ve değerlerin öğrenilmesinin bir ürünü olduğunu kabul eder. Bu öğrenme sürecinde öğrenilen yalnızca suç işleme tekniği değil bunun yanında suçun nasıl rasyonalize

edileceği ve haklı gsterileceğidir de. Sosyolojideki “sosyal öğrenme” kuramı kriminolojideki “davranış teorisi”nin açıklayıcı bir dalıdır. Bu teorinin savunucularından biri olan kriminalog Albert Bandura insanların şiddete eğilimli yetenekte doğmadıklarını yaşamları boyunca saldırgan davranmayı öğrendiklerini ifade eder (Esgin, 2004: 251).

Edwin Sutherland da “Kriminalojinin Prensleri” adlı eserinde suçu farklılaşmış birlik adını verdiği teorisiyle açıklar. Sutherland toplumdaki kimi alt kültürlerin yasa dışı etkinlikleri zendirdikleri diğerlerinin ise böyle bir eğilimde bulunmadığını ifade ediyor ve ekliyor; bireyler suç normlarını benimseyen insanlarla birleşerek suça yönelirler. Suç davranışı çoğu kez birincil gruplar özellikle de gizli gruplar içerisinde öğrenilmektedir (Esgin, 2004: 251).

Yapısal Gerilim ve Anomi; Sosyal düzen, denge ve uyum sosyal bütünleşmeyi sağlarken, sosyal düzensizlik ve organizasyonsuzluk ise suçun ortaya çıkmasına neden olur. ABD’de Chicago ekolünden sosyologlara göre sanayileşme, kentleşme, hızlı nüfus artışı gibi modern toplumdaki köklü değişimler geleneksel değerleri ve bu değerlerin sosyal kontrolünü zayıflatarak sosyal organizasyonsuzluğa toplumsal zlmeye neden olur. Anomi kavramı ilk kez sosyolog Emile Durkheim tarafından kullanılmıştır. Anomi toplum yaşamının belirli alanındaki davranışları düzenleyen hiçbir açık ölçünün olmadığı durumlarda ortaya çıkar. Bu durumda insanlar kendilerini sosyal yapıya bağlayan değerleri yitirdikleri için köksüz hissederler ve kaygılanırlar (Esgin, 2004: 252).

Metron, Durkheim’in anomi kavramını modern sanayi toplumlarına uygulamış ve anomi kavramını, kabul edilmiş normların toplumsal gerçeklikle çatıştığı durumda bireyin davranışı üzerinde gerilime neden olacağı biçiminde değişirmiştir. Merton’a göre anomi, kültürel amaçlar ve yasal yollar arasındaki uyumsuzluktur. Toplumsal bakımdan ne çıkarılan değerler ile bunlara erişmek için kullanılacak araçların sınırlı olması arasındaki gerilimle başa çıkmak için bireyler ya uyum gösterirler ya da başkaldırarak isyan ederler (Esgin, 2004: 253).

Diğer gerilim teorisyenleri olan R.Cloward ve L.Ohlin de çete sululuğuyla ilgili yaptıkları çalışmalarda uyum ile sapkınlık arasındaki bağlantıyı

vurgulamışlardır. Toplumun geneli bakımından başarı fırsatlarının varlığı ve yokluğu ile suça yönelme oranları arasında ilişki kurarak suçun azgınlık gurupları gibi başarıya erişme şanslarının düşük olduğu alt kültür guruplarında ortaya çıktığını ileri sürmüşlerdir. Etiketleme Yaklaşımı; Suçun yorumlanmasına yönelik önemli yaklaşımlardan birisi de etiketleme (yaftalama) yaklaşımıdır. Etiketleme kuramcılarını suçlu bir birey ya da alt kültür özelliği olarak değil suçlular ile suçlu olmayanlar arasındaki etkileşim olarak yorumlamaktadırlar. Etiketleme teorisinin temelleri sembolik etkileşimci Cooley ve Mead tarafından atılmıştır. Hiçbir eylem yapısı gereği suç niteliği taşımaz. Suçluluğun tanımları, yasa ile düzen güçlerini temsil eden güçlüler tarafından, yasaların düzenlenmesi ile polis, mahkemeler ve ıslah kurumları tarafından oluşturulur. Toplumda güçlü olan hangi davranışın suçlu ya da yasadışı sayılacağına karar verilir. Böylece bireyin sosyal çevresiyle kurduğu etkileşim sürecinde diğer bireylere yönelik davranışı etkileşime girdiği bireylerce değerlendirilerek etiketlenirler. Bireyler; öğretmenler, polisler, komşular ve arkadaş gurupları hatta ebeveynleri tarafından etiketlenildikleri için suçlu olurlar. Etiketleme teorisyenlerine göre sosyal olarak onaylanmayan davranışta bulunan insanlar değersiz kişiler olarak etiketlenirler. Bu bakış açısında dikkatler, suçun nedenlerinden çok insanları suçlu olarak nitelendirme gücüne sahip kurumlara odaklanır. (Esgin, 2004: 254).

Rasyonel Seçim Yaklaşımı; Beccaria ve Bentham gibi klasik kriminaloglar tarafından savunulan bu teori, karar verme sürecinde kişinin yasayı ihlal etmesini belirleyen dış ve iç faktörlerin rol oynadığını savunur. İnsanlar eylemlerinin sonucunu bilecek yeteneklere sahip makul varlıklardır. İnsan eylemde bulunurken kendisine sunulan seçenekleri dikkate alıp seçim yapar. O halde birey yasadışı davranışta bulunurken maliyet-yarar, kar-zarar hesapları yaparak bunun sonucunda harekete geçer. Klasik kriminologlardan farklı olarak iki İngiliz kriminolog Cornish ve Clarke her bireyin farklı değerlere sahip olmasından dolayı kendine has bir seçim yapısına sahip olduğunu ve farklı seçim süreçlerini yaşayacağını ifade ederler. Bireyin seçim yapısı, bireyin yaşamının bir noktasında belli bir suçun kendine sağlayacağı maliyet ve yararlarla ilişkilidir (Esgin, 2004: 256).

Yargılama ve hüküm giyme olasılığı azsa ve ekonomik sosyal ödülleri fazlaysa bireyler yasalara uymak yerine yasadışı davranışlarda bulunarak suç işleme eylemine yönelebilirler. Özellikle eroin kaçakçılığı, insan kaçakçılığı, organ mafyası, tarihi eser kaçakçılığı, silah kaçakçılığı, kara para aklama, haraç toplama, kumar, fuhuş gibi örgütlü suçlar göstermektedir ki bu suçlar ekonominin arz-talep yasaları içinde ortaya çıkmakta ve suça katılanlar yasal boşluklardan yararlandıkları sürece cezai bir yaptırımla karşılaşmadıkça işledikleri suçun nerdeyse hiçbir maliyetini ödemedikleri gibi (yargılanma, hüküm giyme gibi) ekonomik anlamda da oldukça yüksek gelirler elde etmektedirler (Esgin, 2004: 256).

1.5. Suç Araştırmaları ve Suçun Önlenmesinde Uygulanan Başlıca Teknikler

Suç araştırmaları ve suçun önlenmesinde uygulanan başlıca teknikler şu şekilde sıralanabilir:

1. Suç istihbarat analizi
2. Suç ve Suçlu Profili Çıkarma Tekniği
3. Coğrafi Profillemeye (Geographic Profiling)

1.5.1. Suç İstihbarat Analizi

Suç istihbarat analizinin kullanımının ilk izlerine Kuzey Amerika’da rastlanmıştır. 60’lı yılların toplumu yaşamlarını tehdit eden organize suçların etkisine maruz kalınca, hükümet böylesi bir durumda alınması gereken tedbirlerin başında suç komisyonları kurdu. Bu özel görev kuvvetinin başarıya ulaşması için de bazı suç istihbarat analiz tekniklerini içeren “Anacapa Science” programının uygulanmasını kararlaştırdı.

Suç istihbarat analizi istihbarat döngüsü, görevlendirme, analitik değerlendirme, karşılaştırma, entegrasyon, yorum ve sentez olmak üzere sekiz aşamalı bir süreçtir. (Fert, 2004: 33)

Suç istihbarat analizi suç öncesi ve sonrası faaliyetlerinde kolluk tarafından kullanılan bir tekniktir. Genel itibariyle matematiksel değerlere, teknik araçlardan

faydalanılmasına ve her aşamada bilgi paylaşımı ve birlikte değerlendirme ilkesine bağlı olarak işlemektedir. Özellikle organize suçlar, terör suçları, bilişim suçları, uyuşturucu suçlarının önlenmesi ve meydana gelen suçların da aydınlatılması amacıyla kullanılır.

1.5.2. Suç ve Suçlu Profili Çıkarma Tekniği

İşlenen suçların özelliklerinin detaylı olarak bilinmesi için bu suçlara ait her türlü bilgilerin toplanıp suç analizinin yapılması gerekmektedir. (Gülcü, 2004: 7)

Suç analizi suçların ve suçluluğun önlenmesinde, kolluk kuvvetinin tahkikat işlemine ve olayların kısa zamanda açığa çıkarılmasına yönelik insan ve teknik kaynakların istihdamında bölgelere göre suç tiplerinin dağılımını gelecekteki muhtemel eğilimlerle birlikte kullanılmak üzere geliştirip uygulayıcı birimlere ve yöneticilere ulaştırmak üzere tatbik edilen sistematik ve analitik işlemlerin tümüne birden suç analizi denmektedir. (Dündar, 2002: 6)

Bu teknikte suçların değişken (suçun zamanı, suçluların yaşı, ekonomik durumu, eğitim seviyesi, sabıka durumu gibi) özellikleri ortaya çıkartılarak suçla mücadele çalışmasına yön verilmeye çalışılmıştır.

Suç analiz çalışmalarını da bu teknik altında toplamak mümkündür. Suç analiz çalışmaları da veri toplama, verilerin tasnifi, analiz-çözümleme, sonuçların ilgililere duyurulması, geri bildirim ve değerlendirme aşamalarını kapsar.(Gürer, 2004: 23-29)

1.5.3. Coğrafi Profillemeye (Geographic Profiling)

Coğrafi profillemeye birbiriyle ilişkili suç bilgilerinden faydalanarak muhtemel sanık adresine ulaşmak için kullanılan bir araştırma yöntemidir. Cinayet, tecavüz gibi. Coğrafi profillemenin temeli suç yeri bilgileri ile sabıkalı şahısların hedef olarak seçtikleri mağdur veya olay mahalline eğilimleri arasında ki ilişkiye dayanır. Sistem sayesinde suç işlenen yerden yola çıkarak muhtemel suçlu ikametinin haritası oluşturulur. (Aksoy, 2004: 73-78) Coğrafi profillemeye dışındaki teknikler suç öncesi çalışmalarında kullanılmaktadır. Ancak suçun önlenmesinde suç öncesi çalışmanın etkisi olduğu gibi suç sonrası yapılan faaliyetler sonucu suçluların

yakalanarak cezalandırılmasının hem suç işleyen için hem de işleyecek olan için caydırıcı etkisi göz ardı edilmemelidir. Reaktif (suç sonrası) ve proaktif (suç öncesi) faaliyetlerin tamamı suçun önlenmesindeki temel yaklaşımlara ışık tutan yöntemler olarak değerlendirilmelidirler. Ancak yine unutulmamalıdır ki suç öncesi önleyici faaliyetlerin arttırılması suçun önlenmesinde ki önemli faktörlerden birisidir.

Ülkemizde ekonomik sebeplerden dolayı suç işleyenlerin genel suç istatistikleri ile karşılaştırıldığında önemli bir yer tuttuğunu görmekteyiz özellikle mala karşı işlenen suçlar bir çok kişiyi mağdur etmektedir. Polis sayısının azlığı mevcut suçların çeşitliliğindeki artış ve suça yönelme suçun karşısında sadece polisiye tedbirlerin yeterli olmayacağını açık bir göstergesidir. Bunun içindir ki sorunun temeline eğilerek konuya bilimsel açıdan yaklaşılması ve yerel bazda suçlar ve suçlular hakkında incelemeler yapılarak çözüm önerileri getirilmesi gereklidir.

1.6. Suçun Önlenmesinde Polis-Halk İlişkilerinin Önemi

Suçları aydınlatmak isteyen polisin, halk ve özellikle de genç erkeklerle ilişkilerinin çok iyi olması gerekmektedir. Zira genç erkeklerin, yaşlıları tarafından işlenen suçlar hakkında bilgi sahibi olmaları kuvvetle muhtemeldir. Suçları önlemek isteyen polisin de halkın yardım ve işbirliğine ihtiyacı vardır. Ancak, halkla ilişkiler açısından Türk polisinin mevcut durumu iyi bir manzara arz etmemektedir. Rüşvet ve sair suiistimallerin devam etmesi kadar polis memurlarının sokaktaki kötü davranışlarının (yere tükürme, etrafa çöp atma, trafik kurallarına riayet etmeme, küfürlü konuşma vs.) sıradan vatandaşlara, gençlere ve çocuklara örnek olmaktan çok uzak olması gerçeği de polis-halk ilişkilerini önemli derecede zedelemektedir. Bazı polis âmir ve özellikle memurlarının kendileriyle çeşitli vesilelerle temasa geçen suçsuz vatandaşlara "kötü-" muamelelerde bulunmalarının da bu ilişkileri olağanüstü ölçülerde zedelediğini eklemek gerekmektedir. İngiltere'de yapılan bir araştırma, bir kötü temasın (contact) olumsuz etkilerinin giderilebilmesi için ortalama sekiz müteakip olumlu temasa ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Polis memurlarının, bazı amirlerin kendilerine karşı sergiledikleri kötü tavır ve davranışları, psikolojik telafi mekanizmasını işletmek suretiyle, kendileriyle temasa geçen vatandaşlara yansıtmaları ihtimalini de göz ardı etmemek gerekir. Polisin işlenmekte olan bir suç

haber alması, ihbar mekanizmasının sağlıklı çalışması, toplumdaki suçlular hakkında bilgi sahibi olarak bunların takibini yapabilmesi, işlenecek suçlar hakkında ve olası failer hakkında bilgi sahibi olabilmesinin temel kaynağı iyi teşkil edilmiş bir polis-halk ilişkisidir.

1.7. Suç ve Suçlu Profilleri

Polis bölgesinde işlenen suçların özelliklerinin bilinmesi için buy suçlara ait her türlü bilgilerin toplanıp suç analizinin yapılması gereklidir. Suç analizi suçların ve suçluluğun önlenmesine polisin tahkikat işlemine ve olayların kısa zamanda açığa çıkarılmasına yönelik insan ve teknik kaynakların istihdamında bölgelere göre suç tiplerinin dağılımını gelecekteki muhtemel eğilimlerle birlikte kullanılmak üzere geliştirip uygulayıcı birimlere ve yöneticilere ulaştırmak üzere tatbik edilen sistematik ve analitik işlemlerin tümüne birden suç analizi denilmektedir. Bu anlamda suç analizinin amaçları şu şekilde sıralanabilir;

1-Elde edilen bilgilerin zamanında işleme tutulması

2-Elde edilen bilgilerle suçların önlenmesi ve kontrol edilmesine yardımcı olmasıdır.

Suçların geleceğine yönelik tahminlerde bulunmak geçmişteki ve şundaki bilgilerin analiziyle mümkün olabilmektedir. Bu sayede yöneticiler planlama aşamasında daha akıllıca kararlar verebilmektedirler. Daha olaylar olmadan veya süre gelen olaylarda en etkili ve süratli bir şekilde nasıl müdahale edilir gibi soruların cevabı suç analizinde aranmalıdır.

Bilindiği üzere suç işleme biçiminde ve suçlu profilinde değişmeler suç önleme ve suçla mücadele politikalarının yeniden gözden geçirilmesini ve konuya bilimsel bir bakış tarzının getirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Oysa yapılan incelemelerde özellikle suç işleyenler suç işleme biçimleri yerleri zamanı suç işleyenlerin aileleri ve benzeri konularda bir araştırma yapılmadığını ve bu verilerin toplanarak değerlendirmediğini ortaya koymaktadır.

Suçlu profilinde ülkemiz genelinde işlenen suçlar, suç işleme nedenleri, suç işleme yaşı, suçun işlendiği zaman dilimleri vs gibi hususların tespiti amaçlanmaktadır.

1.8. Türkiye'deki Suç ve Suçlu Profillerinin İncelenmesi

Ülkemizdeki suç ve suçlu profillerinin incelenmesi amacıyla yapılmış en kapsamlı ve detaylı çalışmanın Emniyet Genel Müdürlüğünce 1997 yılında gerçekleştirilmiş olduğunu görmekteyiz bu araştırmada kullanılan veri toplama aracı ankettir. Anket formları şubeler ve polis merkezlerinde 1997 yılı içerisinde gözaltına alınan bütün şahıslara şube veya polis merkezlerinde çalışan görevliler tarafından doldurulmuştur.

İnsanların suça yönelmeleri ve suçluluğun hemen hemen her toplumda yer alması, suçla mücadelede bilimsel yöntemlerin kullanılmasını zorunlu hale getirmiştir. Özellikle bazı toplumlarda suç oranlarının yüksek olması yanında bazı toplumlarda aksi durumun görünmesi suçun bazı nedenlerinin olabileceği savını oluşturmuş ve bu alanda değişik çalışmalar yapılmıştır.(Fert, 2006:)

Bu araştırmada suçların genel dağılımı ile devletin uluslar arası şahsiyetine karşı işlenen suçların propaganda suçlarının yasa dışı örgüt faaliyeti suçlarının uyuşturucu madde suçlarının kaçakçılık suçlarının sahtecilik suçlarının öldürme suçlarının ateşli ve ateşsiz silahlar suçlarının müessir fiil suçlarının ve trafik suçlarının özelliklerine göre dağılımları yer almaktadır.

Ayrıca suçların genel dağılımı ile gasp ve soygun suçları dolandırıcılık suçları hırsızlık suçları müessir fiil suçları fuhuş suçları zina suçları kadın kız kaçırma suçları kumar oynama ve oynatma suçları sarhoşluk ve icrai rezaltet suçları ve diğer parmak izi alınma nedenlerinin özelliklerine göre dağılımları yer almaktadır.

Yukarıda belirtilen suçlar ile alakalı olarak yapılan incelemeye göre;

Olaylara karışarak gözaltına alınan şüphelilerin %97,3'ünü Türklerin, %2,7'sinin ise yabancıların oluşturduğu gözlemlenmektedir.

Olaylara karışan şüphelilerin %93,6'sını erkeklerin %6,4'ünü ise kadınların oluşturduğu gözlemlenmektedir.

Herhangi bir olaya karışarak gözaltına alınan şüphelilerin %39,3'ünün gelir seviyesi düşük kişilerden oluştuğu, bu oranı %29,9 ile geliri orta seviye olan şahısların takip ettiği gözlemlenmektedir.

Olaylara karışarak gözaltına alınan şüphelilerin mesleki dağılımlarında %39,9'unu serbest meslek sahiplerinin oluşturduğu gözlemlenmektedir.

Olaylara karışarak gözaltına alınan şüphelilerinin eğitim seviyelerinin dağılımının %50,9'unu ilkokul mezunlarının oluşturduğu gözlemlenmektedir eğitim seviyesi yükseldikçe suça karışma oranının düştüğü ortaya çıkmaktadır.

Olaylara karışarak gözaltına alınan şüphelilerinin yaşlarına göre dağılımlarına bakıldığında %31,2 ile 25-35 yaşları arasının en çok suç işlenen yaşlar olduğu gözükmektedir.

Olaylara karışarak gözaltına alınan şüphelilerinin %48,7'sinin soğukkanlı kişilik özelliklerine sahip olan kişilerin oluşturduğu gözlemlenmektedir.

Gözaltına alınan şüphelilerin %16,8'ini daha önceden işlemiş olduğu bir suçtan dolayı sabıkalı olan kişilerin oluşturduğu gözlenmektedir.

Gözaltına alınan şüphelilerin %11'inin avukat talebinde bulunduğu gözlenmektedir.

Gözaltına alınan şüphelilerin %16,8'ini alkollü olarak olaylara karışmış olan kişilerin oluşturduğu gözlenmektedir.

Gözaltına alınan şüphelilerin %6,1'inin uyuşturucu kullanan ve %7,6'sının ise kullanabilir bir tavır sergileyen kişilerden oluştuğu gözlenmektedir.

Gözaltına alınan şüphelilerin %31,7'sinin daha önceden herhangi bir suçtan dolayı yine gözaltına alınan kişilerden olduğu gözlenmektedir.

Gözaltına alınan şüphelilerin %30,3'ünün daha önce de aynı suçtan dolayı gözaltına alınan kişilerden olduğu gözlenmektedir.

Gözaltına alınan şüphelilerin %17,9'unun yine daha önceden de aynı mevkide yakalanan kişilerden olduğu gözlenmektedir.

Gözaltına alınan şüphelilerin kardeş sayılarının 3,4, ve 5 kardeşte yoğunlaştığı gözlenmektedir.

Gözaltına alınan şüphelilerin suçları işlemem saatlerinin akşam saat:18.00 ile gece saat:02.00 da yoğunlaştığı gözlenmektedir.

Suçların işlendiği ayların mart,mayıs,aralık, temmuz ve ağustos ayları olduğu gözlenmektedir.

Gözaltına alınan şüphelilerin %43,3'ünün babaları serbest meslek sahibi olan kişilerin oluşturduğu gözlenmektedir.

Gözaltına alınan şüphelilerin %25'inin babası vefat etmiş kişiler olduğu gözlenmektedir.

Gözaltına alınan şüphelilerin %13,7'sinin annesinin vefat etmiş kişilerden oluştuğu gözlenmektedir.

Gözaltına alınan şüphelilerin anne babalarının %3,4'ünün boşanmış, %2,7'sinin ise ayrı yaşayan kişilerden oluştuğu gözlenmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

21.yüzyıla girmek üzere olan günümüz dünyası ve Türkiye’inde yönetim dahil her alanda değişim söz konusu tartışılmakta ve yeni yapılanmalar sistemler ve yaklaşımlar görülmektedir. Örneğin güncel olan ve gelecek yüzyıla damgasını vuracak olan post modernleşme, küreselleşme, özelleştirme, sivilleştirme, demokratikleşme ve yerelleşme gibi kavramlar hemen her alanda ve her amaçla kullanılmakta ve uygulanmaktadır. Genel olarak kamu yönetiminde bir dal sayılan polis yönetiminde yeni yüzyılda doğacak yeni ihtiyaçları daha etkin, verimli ve başarılı bir şekilde karşılayabilmek için, günümüzün hantallaşmış ve merkezîyetçilik, katı hiyerarşi ve yaygın bürokrasi gibi özelliklerle özdeşleşmiş yönetim sisteminin değişmesine veya yeniden yapılanmasına yeniden ihtiyaç vardır.

2. İÇ GÜVENLİK HİZMETLERİ YÖNETİMİ ve SUÇ ÖNLEME STRATEJİLERİ

Ülkelerin uluslar arası gücünün ve dış güvenliklerinin yanında iç güvenlik yönetiminin mevcut duruma göre insanların ihtiyaçlarını karşılar nitelikte olması gerek devletler gerekse vatandaşlar açısından çok ama çok önemlidir.

2.1. Modern Hukuk Devletinde Polisin Yeri ve Önemi

Kamu düzeninin korunması ve düzenli bir toplum halinde yaşamayı sağlamak amacıyla yönelik kolluk faaliyetinin yürütülmesi sırasında özgürlüklerle kolluk müdahaleleri arasında denge kurmak hukuk devletinin en nazik konularındandır. Zira kamu düzeninin sağlanması ve korunması amacıyla alınan tedbirler bu amaçla doğru orantılıdır(Kıratlı,1973: 40).

Polis, kendisine verilen görevleri şüphesiz en iyi şekilde yerine getirmek durumundadır. Ancak yapmış olduğu bu görevleri hukuka uygun, hukukun içinde kalarak gerçekleştirmek zorundadır.

Bir ülkede polis, kanunların kendisine verdiği yetkileri yine kanunlar çerçevesinde kullanarak toplumsal düzeni sağlama görevini üstlenmiştir. Polis kanun

hakimiyetinin tesisini sağlamak amacıyla yasalar ve çeşitli yetkilerle donatılmıştır(Tezsever, 1992: 2).

Kamu düzeninin ve güvenliğinin sağlanması gibi oldukça önemli görevleri olan polisin esas görevi; bu görevini Anayasa ve kanunlar çerçevesinde yaparak; toplumun ve kişilerin mal ve can güvenliğini korumak, halkın rahatını temin etmek, kanunlara ve nizamla aykırı hareket edenleri yargı organlarına sevk etmektir.

Devlet, kurduğu hukuk düzenini, uygulayıcıları yoluyla yaşama geçirdiği oranda hukuk devleti niteliği kazanır İyi bir polis her şeyden önce, yeterli meslek ve hukuk bilgisine sahip olması gerekir. Karar verme yeteneğine sahip, uzlaşmacı, iyi dinleyen ve güzel konuşan bir kişi olmalıdır(Kavgacı, 1997: 44).

Polis, kamu düzeninin korunmasına ve sürdürülmesine ilişkin olan bütün durumlarda öncelikle hemen harekete geçmeli ve hangi tedbirlere başvurabileceğini planlamalıdır. Bu nedenle somut bir olayla karşılaşan polis, kendisine tanınan yetkiler çerçevesinde bir "takdir yetkisine" sahiptir. Polisin bu takdir yetkisi, görevinden kaynaklanan ve görevi ile sınırlı bir yetkidir. Polisin her türlü duyumu takdir yetkisini kullanarak değerlendirmesi gerekir.

Bir millette emniyet ve güvenlik teşkilatının varlığı, o milletin devlet olarak teessüs ettiği andan itibaren başlar. Çünkü bir devletin varlığı öncelikle o devlette düzen ve güvenliğin sağlanmasını gerektirir. Bu, kolluk teşkilatlarının tarihinin devletlerin tarihi kadar eski olduğunun bir ifadesidir. Kolluk hizmetlerinin tarihi devlet hizmetleri kadar eskidir. Çünkü insanlar hem toplum içinde düzeni sağlayacak bir otoriteye, hem de bu otoritenin devamlı ve güvenilir olmasına muhtaçtırlar.

Aksi halde kargaşa içine düşecekler ve bu defa özgürlükleri ve hakları söz konusu bile olmayacaktır. Türklerde devlet geleneği, tarihin en eski devlet kurucularından olmaları nedeniyle binlerce yıl öncesine dayanmaktadır. Kolluk tarihimize ilgili olarak en eski yazılı belge ise Tonyukuk Kitabesidir.

Eski Türkler, kamu düzen ve güvenliğini ulusal savunma ile birlikte yürütmüşlerdir. Polislik hizmetleri, ilk zamanlarda askeri örgüt içinde oluşmuş ve tümüyle askeri özellikler göstermiştir(Alyot, 1947: 11).

Eski Türklerde polis teriminin karşılığı olarak “Yarkan” (Yargan) teriminin kullanıldığı bilinmektedir. Yarkan sözcüğü, Moğolcada “Daruga” kelimesinin karşılığıdır. Her iki sözcük de Uygur metinlerinde zabıta, polis, dedektif, gece bekçisi anlamlarında kullanılmıştır.

Daruga sözcüğü; Orta Asya ve Azerbaycan’da gece bekçisi, Altınordu zamanında ise polis memuru, vergi tahsildarı anlamında kullanılmıştır.

VIII. yüzyıla ait Tonyukuk Kitabesi (Miladi 725) Subaşı ünvanlı İnel Kaan’dan bahseder ki; dolayısıyla, kolluk tarihimizi Subaşılarından başlatmak ve İnel Kaan’ın, en eski subaşı (kolluk amiri) olduğunu kabul etmek gerekir. Büyük Selçuklu İmparatorluğu’nun kurucusu Selçuk Beyin de bir subaşı olduğu bilinmektedir.

Selçuklular zamanında bir ilin mülki ve askeri idaresi ile kamunun düzen ve güvenliği “Subaşı”lar tarafından yürütülmüştür. Su; asker, komutan ve ordu anlamında kullanılmıştır. Subaşı ile de başkomutan ifade edilmiştir. Subaşılar, savaşta belli birliklere komuta etmeye başlamış, barışta da buldukları bölgenin güvenliğini sağlamışlardır. Subaşı, Devlet adına kamu düzenini sağlamakla görevli büyük komutan anlamına gelmekte idi.(Vural, 1970: 15).

Anadolu Selçuklularında, il merkezlerinde askeri ve mülki işleri yürüten komutanlara Subaşı denilmiştir. Bunlar, buldukları yerlerin kamu düzen ve güvenliğini sağlamışlardır. Savaş zamanında çevrelerindeki ilçe ve köylerin tımarlı sipahilerine komuta etmişlerdir(Alyot, 1947: 10).

Hakim, savcı ve belediye başkanı gibi görevlerin sahibi olan kadılar aynı zamanda zabitanın da amiri durumundaydılar. Kadıya, gece bekçisi görevini yerine getiren Şurtalar yardım etmişlerdir. Devlet teşkilatı büyüdükçe şurtaların önemi artmış ve “Sahibi Şurta” adı verilen görevliler kadıya vekalet eder duruma gelmişlerdir. Bugünkü Emniyet Müdürü yetkileriyle donatılan “Sahibi Şurtalar”, kadılar tarafından çıkarılan hükümlerin yerine getirilmesinde hükümetin icra organı görevini üstlenmişlerdir. Sahibi Şurtalara sonradan valilik görevinin de verildiği görülmüştür.

Eski Türklerde kamu düzen ve güvenliğine ilişkin olmak üzere idare ve inzibat sistemine ait üç önemli kanun bulunmaktadır. Bu üç kanun; Oğuz Han'ın Oğuz Töresi, Cengiz Han'ın Uluğ Yasa'sı ve Timur zamanında çıkarılan Tüzükat'tır. Bu kanunlarda; suçların önlenmesi, suçluların yakalanması ve cezalandırılması ile ilgili hükümler yer almıştır. Bunlar o devirlerin belli başlı hukuk kurallarındandır(Okçabol, 1939: 8-9).

29 Ekim 1923 tarihinde Cumhuriyet ilan edilmiş ve yeni Türkiye Cumhuriyeti henüz teşkilat yapısını tam olarak kuramamış, güçsüz bir polis teşkilatı devralmıştır. Henüz Teşkilat Kanunu yoktur. Hizmetler, 1907 ve 1913 tarihli Polis Nizamnamesine göre yürütülmektedir. 14 Mayıs 1930 tarihinde Emniyeti Umumiye Müdürlüğü olan ismi, Emniyet İşleri Umum Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir.

Polis Nizamnamesinin ihtiyaçları karşılamadığının görülmesi üzerine 30 Haziran 1932 tarih ve 2049 sayılı Polis Teşkilatı Kanunu çıkarılmıştır. Kanun 46 maddeden ibarettir. Polis teşkilatının kadro ve derecelerini, mesleğe girme, atama, yükselme, cezalandırma gibi konuları düzenlemiştir. 30 Haziran 1932 tarihli yasanın en önemli özelliği polis okullarının açılması ile Türk kadınının polis teşkilatına alınmasının sağlanmasıdır.

Cumhuriyetle birlikte toplumsal, ekonomik ve kültürel hayatta ilerlemeler olmuş, polisiye hizmetler artmıştır. Polisin görev ve yetkilerini düzenleyen yasanın günün şartlarına göre cevap verememesi üzerine yeni düzenlemelerin yapılması gereği duyulmuştur.

Teşkilatlanmaya yönelik hukuksal düzenlemeler de, hızlı gelişmelere ayak uyduramamış ve 4 Haziran 1937 tarihinde, bugün yürürlükte bulunan ve Polisin teşkilat, kadro ve yönetim yapılanmasını düzenleyen 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu (ETK) yayımlanmıştır.

1930'lu yıllar, polis teşkilatında hukuksal düzenlemelerin çokça yapıldığı yıllardır. Polis okullarının yanı sıra orta ve yüksek kademe amir yetiştiren ve yüksek okul olan Polis Enstitüsü, 6 Kasım 1937 tarihinde Ankara'da açılmıştır. Yine 1938-

1939 öğretim yılında eğitime başlayan Polis Kolejinin açılışını sağlayan yasanın yayımlanma tarihi de bu döneme rastlamaktadır.

1950 yılına gelinceye kadar her ilde Emniyet Müdürlüğü, gerek duyulan ilçelerde ise İlçe Emniyet Amirliği veya Emniyet Komiserliği teşkilatlanması bitirilmiştir.

- Ülkenin gelişmesine paralel olarak trafiğe çıkan araçların artması nedeniyle belediyeler tarafından yapılan trafik hizmetleri 11 Mayıs 1953 tarihinde çıkarılan 6085 sayılı Karayolları Trafik Yasası ile polise verilmiştir. Günün koşullarına göre yeniden düzenlenen yasa 13 Ekim 1983 tarihinde, 2918 sayılı yasa ile yenilenerek yürürlüğe girmiştir.

- Toplumsal olayların gündeme gelmesiyle 15 Temmuz 1965 tarihinde, 654 sayılı Toplum Zabıtası Kurulması Hakkında Kanunla Toplum Polisi birimleri oluşturulmuştur. Daha sonra 11 Ağustos 1982 tarih ve 2696 sayılı “3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununa 7 ek Madde Eklenmesine Dair Kanun”la Toplum Zabıtasının yerine Çevik Kuvvet birimlerinin kuruluşuna geçilmiştir. Böylece Toplum Zabıtasının adı Çevik Kuvvet olarak değiştirilmiştir.

- Polis Teşkilatında Özel Harekât birimlerinin kurulması, 2559 sayılı Polis Görev ve Yetki Yasasında 16 Haziran 1985 tarih ve 3233 sayılı yasa ile yapılan değişikliklerle gerçekleştirilmiştir. 14 Temmuz 1993 tarihinde Bakanlar Kurulu kararıyla Özel Harekat Dairesi Başkanlığı tesis edilmiştir

- Daha sonra Kanun Hükmünde Kararnameler ile yapılan düzenlemeler olduğu görülmektedir. İlk olarak 7 Ocak 1993 tarihinde Emniyet Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilatına bağlı Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı kurulmuştur.

Zamanla diğer teşkilatlarda olduğu gibi polis teşkilatında da yeniden düzenleme çalışmaları yapılmıştır. Belirli nedenlerden bir veya birkaçının ortaya çıkması sonucu, bir teşkilatta yeniden yapılanma, düzenleme veya reorganizasyon yapma ihtiyacı duyulur.

Türk Polis Teşkilatında tarihsel süreç içerisinde zamanla yeniden yapılanmayı gerektiren nedenleri şöyle sıralamak mümkündür(Aydın,1996: 49)

- 1-Teknolojik gelişmeler.
- 2-Toplumun sosyo-ekonomik ve politik olarak yapısal değişikliğe uğraması.
- 3- Nüfus hareketleri.
- 4- Suç ve suçluların tür, sayı ve nitelik olarak değişmesi.
- 5- Polisin görevlerinin tür ve özellik olarak değişmesi.
- 6-Çeşitli nedenlerle polisin etkinlik ve verimliliğinin düşmesi.
- 7- Halkın polisten beklentilerinin değişmesi.
- 8- Polisin genel politikalarındaki değişiklik.
- 9-Yeni yasalarla polise daha çok görevler verilmesi.
- 10-Çağın gelişen koşullarına göre daha etkin ve verimli çalışmayı sağlamak.
- 11-Gelişmiş ülkelerin polisiye uygulamalarına ve Avrupa Birliğine uyum sağlamak.

Bugünkü haliyle 1930'larda kuruluşu gerçekleştirilen Emniyet Teşkilatında köklü yeniden düzenleme (reorganizasyon) çalışmalarına 1970'lerde başlandı. Çünkü geçen 30-40 yıllık dönem içinde ülke genelinde sosyo-ekonomik ve politik gelişmeler ve değişimler yaşanmış; buna paralel olarak ve bu değişime ayak uydurabilmek amacıyla, polisin merkez ve taşra teşkilatlarında da değişme ve yeniden düzenleme ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

12 Eylül 1980'den sonra, emniyet teşkilatında büyük değişiklikler ve yenilikler yaparak teşkilatın modernizasyonu ve yeniden düzenlenmesi yolunda çalışmalara girişmek ve eksiklik ve boşluk görülen bir çok alanda gerekli mevzuat düzenlemesi yapılmak istendi. Bu gelişme, 12 Eylül hareketi sonunda ülke çapında yapılan idari reformun bir parçasıydı. Genel idare içinde İçişleri Bakanlığı'nın yapısı

da topyekün yenilendi ve tüm bağlı kuruluşlar gibi Emniyet Genel Müdürlüğü de buna uydu.

Bu amaçla, 1981 yılında teşkilat yapısı ve yönetim sistemi olarak bugünkü teşkilatın temeli atıldı. 1981 yılında hazırlanan ve 1982'de tekrar gözden geçirilerek yürürlüğe konan Emniyet Teşkilat-Malzeme-Kadro (TMK) planları ile merkez teşkilatı ve bağlı kuruluşları yeniden yapılandı. 13.12.1983 gün ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile bu yeni düzenlemeler paralelinde teşkilata yeniden bir şekil verildi. 1983 yılında Toplum Zabıtasının kaldırılarak Çevik Kuvvete dönüştürülmesi ve Özel Harekat birimlerinin kurulması da bu dönemde yapılan büyük ve önemli değişikliklerdendir(Aydın,1996: 51).

Bundan sonra, 1988 ve 1993 yıllarında bilhassa merkez teşkilatındaki birimlerin birbirleriyle bağlantılarının yeniden gözden geçirilmesi ve daha sonraki yıllarda daha küçük çaplı değişiklikler ve eklemelerin yapılması ile teşkilatın bugünkü durumu ortaya çıktı(Aydın,1996: 53).

1996 yılında, Karayolları Trafik Kanunu ve Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun ile Trafik Hizmetleri Başkanlığı kurularak, buna bağlı trafikten sorumlu üç ayrı Daire Başkanlığı oluşturulmuştur.

Taşra teşkilatında görülen başlıca değişikliklere veya kurulan yeni birimlere örnek olarak şunlar sayılabilir(Aydın,1996: 53):

1-Motosikletli asayiş ekibi olarak “Yunuslar”.

2-Motosikletli trafik ekibi olarak “Şahinler”.

3-Otoyol Polisi.

4-Okul Polisi.

5-Deniz Polisi.

6-Su Altı Polisi(Balık adam).

7-Turizm Polisi

8-Atlı Polis

9-Değişen şartlara göre taşra teşkilatını oluşturan birimlere bağlı olarak kurulan yeni şube müdürlükleri.

10-Polis Merkezi Birimleri.

Ülkemizde ilk polis okulu Osmanlı İmparatorluğu döneminde 1907 senesinde Rumeli ıslahatı zamanında Selanik'te açılmıştır. Dış kışkırtmalar yüzünden Rumeli'deki Bulgar, Sırp ve Rum çeteleri devamlı olarak olaylar çıkartıyor, ülkenin emniyet ve asayişini bozuyorlardı. Bu durumdan yabancı devletler, Hıristiyanların güvenliğini korumak gerekçesiyle Rumeli'de kendileri tarafından emniyet ve asayişin korunmasına Osmanlı İmparatorluğunun rıza göstermesini istediler. Osmanlı Hükümeti, uzun görüşmelerden sonra Rumeli'de bu konudaki reformların kendisi tarafından yapılmasına, fakat yabancı ülkelere gönderilecek bir grup zabitanın kendi nezareti altında bir teşkilatın ve okulun kurulmasını yabancı devletlere kabul ettirdi. Okul öğrencilerini Selanik ve Üsküp gibi illerden gönderilen memur ve amirler teşkil ediyordu. Önceleri yabancı olan okulun müdürlüğünü daha sonra Türk görevliler devralmışlardır.

Bu dönemde güvenlik işlerinden sorumlu "Zabtiye Nezareti" polislerden bilgi ve eğitimden ziyade saltanata sadakat, casusluğa kabiliyet ve gösterişli olmak gibi vasıflar istemekteydi. İkinci Meşrutiyetin ilanından sonra Selanik'teki bu polis okulu kapatıldı. Zaman zaman polislere belirli yerlerde toplanarak konferanslar verilmesiyle yetinildi. İkinci polis okulu 1909 senesinde "Zabtiye Nezareti"nin kaldırılıp yerine "Emniyet-i Umumiye Müdürlüğü"nin kurulmasından sonra İstanbul'da kuruldu. Günün şartlarına göre geniş bir eğitim kadrosuyla öğretime başlayan bu okula, yalnız İstanbul'dan değil memleketin her tarafından hatta İran'dan bile polis ve polis amirleri gönderildi. Bu okul Abdulhamit devrinde, Meşrutiyetin ilanından sonra İstanbul'a dönme fırsatı bulan vatan-sever zabıtların çalışmaları ile faaliyete başlamıştır. Ancak bu okul yeterli olmadı.

Bunun üzerine Hükümet Beyrut, Erzurum, Bağdat, Adana ve Trabzon'da polis okulları açmıştır. Birinci Dünya Savaşı sırasında adı geçen okullar, İstanbul Polis Okulu hariç kapatıldı.

İstanbul polis okulunda şu dersler okutulmaktaydı:

1-Kavanin, 2-Polis Nizamnamesi, 3-Telefon ve Telgraf Muhaberesi, 4-Beden Terbiyesi, 5-Otomobil, Motor, Makine Sevk ve İdaresi, 6-Meslek Terbiyesi ve Fiili Hürmet, 7- Atış Nazariyesi, 8-Acil Müdavat ve Hıfzıssihha, 9- Daktiloskopi ve Fotoğraf, 10-Hesap, 11-Tahrir Usulü.

Cumhuriyetin kurulmasından sonra 1923 yılında Konya'da ve 1926 yılında Trabzon'da birer polis okulu açılmıştır. Ancak eğitim kadrolarının yetersiz ve maliyetin yüksek olmasından dolayı Konya ve Trabzon polis okulları 1931 yılında kapatıldı. Fakat İstanbul polis okulu ihtiyacı karşılamaktan uzaktı.

Atatürk, iç güvenliğin korunmasında Polis Teşkilatının önemine inandığı için Ankara'da bir polis lisesi ve yüksek okulunun kurulmasına karar ve emir vermiştir. İşte bu çabaların sonucu 6 Kasım 1937 yılında, 4 Haziran 1937 tarihli 3201 sayılı "Emniyet Teşkilatı Kanununun" 18. Maddesine dayanılarak Polis Enstitüsü ve Polis Koleji eğitim-öğretime açılmıştır.

9 Mayıs 2001 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu ile Polis Akademisi üniversite haline getirilmiş ve dokuz ay süreli polis okullarının eğitim-öğretim süresi iki yıla çıkarılarak Polis Meslek Yüksek Okullarına dönüştürülmüştür.

Abraham Maslow'un belirttiği ihtiyaçlar piramidinde güvenlik ihtiyacı, yaşamak için zorunlu fizyolojik ihtiyaçlardan sonra ikinci sırada yer almaktadır. İnsanlar her ortamda kendini güvende hissetmek isterler. Dolayısıyla insanların huzur ve güvenliğinin sağlanması, sağlanan bu güven ortamının devam ettirilmesi düşüncesi tarih boyunca, vazgeçilmez bir olgu olarak devletlerin karşısına çıkmıştır. Her devlet, varlığını sürdürüp iç güvenliğini sağlayacak kanunlara, onları uygulayacak ve uygulatacak kuvvete ihtiyaç duymuştur. Polis teşkilatlarının var oluş amacı da budur.

Emniyet hizmeti, toplum hayatındaki ve sunulmasındaki zorluklar açısından büyük önem arz eden bir kamu hizmetidir. Bu hizmetin toplumsal hayattaki yerine bakıldığı zaman kamu düzeninin sağlanmasının insanların birlikte, yani toplum halinde yaşayabilmelerinin vazgeçilmez ve birinci derecede bir şartı olduğu görülür.

Bireylerin de, toplu halde yaşayanların da temel ihtiyaçları güvenlidir. Bu ihtiyaç arzu edilen şekilde karşılanmayınca diğer ihtiyaçlar, ihtiyaç olarak ortaya çıkmaz. Bu sebeple yapılacak ilk iş kişilerin can ve mal güvenliğini sağlamaktır.

Güvenlik ihtiyacını karşılamak Devletin başta gelen görevidir. Bu görevi Devlet adına başta polis olmak üzere zabıta kuvvetleri yerine getirir. Bu temel görev ifa edilmeden, Devletin diğer görevleri (örneğin eğitim, sağlık, vs.) yapması kolay olmayacaktır. Çünkü tüm kamu görevlileri, çalışabilmeleri için önce can ve mal güvenliklerinin sağlanmasını isterler.

Özel sektörün, toplumun ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla çalışması için de önce, bu alandaki kişi ve kuruluşların güvenliklerinin sağlanması gerekmektedir. Diğer bir ifade ile özel sektörün toplumda rolünü oynayabilmesinde emniyet hizmetinin önemli olduğu görülmektedir.

Emniyet hizmeti (polislik mesleği) risklidir, maddi ve manevi güçlüklerle dolu ve hassasiyet isteyen bir hizmettir. Örneğin polis, emniyet hizmetini sunarken kişilerin temel hak ve hürriyetlerine zarar gelmemesi için çalışırken, karşıdakinin de hak ve hürriyetlerini gözetme hassasiyetini göstermek durumundadır.

Polislik görevi, sıradan bir görev değildir. Hiyerarşisi, görev alanı, yetkileri, karşılaştığı insanların kimlikleri ve belki de en önemlisi her an bir tehlike ile karşı karşıya kalınan bir görevdir. Güvenlik güçleri, her zaman hem kendileri, hem de toplum için ciddi tehditler içeren ve ani karar almayı gerektiren durumlarla karşı karşıya kalabilirler.

Emniyet hizmeti, diğer kamu hizmetlerinin sahip olduğu genel niteliklerin yanında, bazı mesleki niteliklere de sahip bir kamu hizmetidir. Bu nitelikler kısaca şöyle sayılabilir.

Polis, kişisel çıkarları korumak ya da yalnızca bir gruba hizmet vermek amacıyla değil, bütün bireylere ve topluma eşit hizmet vermek için kurulmuş bir teşkilattır. Emniyet hizmetinin mesleki veya polis mesleğinden kaynaklanan özellikleri de şöyle sayılabilir: Emniyet hizmeti önleyici ve koruyucu niteliktedir. Silah kullanmaya kadar varan çeşitli zor kullanma yollarından yararlanır (Aydın, 1996: 14).

Günümüzde, polislik mesleği, halkla sıkı bir işbirliği içinde yapılıyor. Bunun adına “toplum polisliği (community policing) denilmektedir (Kavgacı, 1997: 27).

Siyasi rejimler genel olarak, otoriter, totaliter ve demokratik olmak üzere üç başlık altında incelenmektedirler. Burada belirtilen üç ayrı rejimde de polisler toplumsal yaşamın ayrılmaz bir parçasıdır. Rejimlerin her üçünde de polise rastlanır. Buradaki farklılık, her rejimdeki polisin yetki ve sahip olduğu zorlayıcı gücün kullanma hakkının farklı olmasıdır. Demokratik yapıdan uzaklaştıkça, polis uygulamalarında güç kullanımı da artmaktadır. Polis teşkilatları, otoriter ve totaliter ülkelerde siyasal yönetimlerin ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadırlar. Bu rejimlerde polisin temel fonksiyonu, halka hizmetten ziyade, mevcut düzeni korumak ve devam ettirmektir.

Demokratik rejimlerde ise polisin başlıca fonksiyonu toplum düzeninin korunmasını sağlamaktır. Bu da polisin siyasal gücün dışında kalmasını zorunlu kılmaktadır. Demokratik ülkelerde polis ve siyaset kaynaşmış bir haldedir. Çünkü siyasi bir konuma sahip olan İçişleri Bakanı polisten sorumlu en üst makamdır. Aynı zamanda İçişleri Bakanı hükümetin de bir üyesidir (Kavgacı, 1997: 17-18).

2.2. Türkiye’de İç Güvenlik Hizmetleri Yönetimi

Ülkemizde güvenlik hizmetleri İçişleri Bakanlığına bağlı olarak Jandarma Genel Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü vasıtasıyla temin edilmektedir. Ancak çalışmamda Örnek olarak Edirne İl Emniyet Müdürlüğü’nün ele alınacak olması ve sayısal değerlerde de yine Emniyet Genel Müdürlüğü ve Edirne İl Emniyet Müdürlüğü’nün verilerinin kullanılacak olmasından dolayı bu bölümde Polisin ayrıntılı yapısına değinilecektir.

Kolluk terimi; kollamak kelimesinden türetilmiştir. Eski zabıta teriminin karşılığı olarak kullanılmaktadır. Zabıta, zaptiye, inzibat hep aynı kökten türetilmiş birer isimdir. Kolluk, kollama görevini yapan kuruluşa, bazen de o kuruluş adına hareket eden kişiye ad olmaktadır(Şafak, 1989: 72).

Genel olarak, kamu düzenini koruma, kollama, suç ve suçluları tespit etme, yakalama ve bu amaçla ilgili kurum ve kuruluşlara yardımcı olma görevlerine kolluk (zabıta) görevleri denilmektedir. Bu genel tanım esas alındığında Kolluk (zabıta) kavramı, yukarıda sayılan görevleri yapan teşkilat veya bu teşkilatta çalışan bu amaçla görevlendirilmiş görevliler için kullanılmaktadır(Dündar, 1988: 1).

Kolluk, bir yandan kamu düzenini sağlayan, koruyan yada bozulduğunda eski durumuna getiren yönetsel etkinlikler, diğer yandan da bu tür etkinlikleri yürüten görevliler anlamında kullanılır. Kolluğa zabıta veya polis denir. Devletin sağlamak ve korumakla görevli olduğu düzen ve güven, “emniyet” ve “asayiş” gibi kavramlarla ifade edilmektedir(Aydın, 1996: 1)

Dünya tarihine baktığımızda genel olarak devletlerin ve toplumların temel sorununun dış güvenliklerinden ziyade iç güvenlikleri olduğu görülmektedir. Her millet yek vücut halinde dış düşmanları ülkelerinden kovmada başarılı oldukları halde, bağımsızlığına kavuştuktan kısa bir süre sonra iç kaosa, çekişme ve kavgalara sürüklenmiştir. Bu bağlamda toplumu bu iç huzursuzluktan kurtarmada, huzur ve güveni sağlamada kolluk güçlerinin rolü ve sorumluluğu ön plana çıkmaktadır(Şafak ve Bıçak, 2000: 1).

Polis sözcüğü, Yunanca Politeia, Latince Politia sözcüklerinden türemiştir. Fransızca ve İngilizce Police, Almanca Polizei, İtalyanca Polizia olarak ifade edilmektedir. Polis kavramı köken olarak eski Yunanca’da politika anlamında kullanılmıştır. Başlangıçta site ve şehirleri, şehirdeki devlet ve hükümet faaliyetlerini ve yönetimi ifade etmekteydi. Bu anlamda polis deyimi, sitenin tüm kamu hizmetlerinin karşılığı olarak kullanılmıştır. Eski Yunan’da kent veya şehir karşılığı kullanılan polis, daha sonra anlamını genişleterek kent teşkilatı ve devlet yönetimi gibi anlamlara gelmeye başlamıştır. İngilizce’deki “police” ve Türkçe’deki “polis”

kavramları kökeni bunlar olsa da günümüzde güvenlik gücü anlamında kullanılmaktadır(Aydın,1996: 5-6).

Meydan Larousse polisi, bir ülkenin sükun, güvenlik, sağlık ve düzenini sağlamak ve korumak amacıyla idare tarafından alınan ve yürütülüp gerçekleştirilmesi bir takım müeyyidelerle sağlanan genel ve özel önlemleri ve bu amaçla yerine getirilen hizmetlerin tümünü ifade eden bir terim olarak açıklamıştır.

Polis kavramı, genel olarak "teşkilat", "fonksiyon", ve "personel" olmak üzere üç anlamda kullanılmaktadır. Genel kabul gören tanım polisin öncelikle toplumsal düzeni koruyan bir kurum olduğudur(Aydın, 1996: 5-6).

Polisin bir bakıma görev ve yetki yasası sayılan 2559 sayılı PVSK' ya göre polisin tanımı yapılırken görevi ana hatlarıyla sayılmıştır: "Polis; asayiş, amme, şahıs, tasarruf emniyetini ve mesken masuniyetini korur. Halkın ırz ve can vs. malını muhafaza ve ammenin istirahatını temin eder. Yardım isteyenlerle yardıma muhtaç olan çocuk, alil ve acizlere muavenet eder. Kanun ve nizamnamelerin kendisine verdiği vazifeleri yapar."[PVSK/Md. 1].

Polis deyimi bugün, lügat anlamı olarak kent içinde kamu düzenini, huzur ve esenliği sağlayan örgüt, kolluk, zabıta, şehirlerdeki güvenliği sağlamakla görevli kişiler anlamında kullanılmaktadır.

Avrupa Birliği'nin ortak polis tanımı ise şöyledir: "Polis, toplumda insan haklarına saygı göstererek asayiş sağlayan ve halkın güvenliğini koruyan kamu görevlisidir."

Polisin tanımını yapmada polisin gördüğü hizmetler veya icra ettiği toplumsal fonksiyonlar büyük rol oynar. Zaten polisin değişik kişi veya kuruluşlar tarafından farklı tanımlanmasının sebebi de polisin toplumdaki rolü hakkındaki farklı görüşler ve anlayışlardır.

Polisin rolü hakkındaki genel tartışma; polisin genel olarak devletin ve sistemin koruyucusu olan bir kolluk kuvveti mi, yoksa halka hizmet etmekle görevli kişi ve kuruluşlar mı olduğu sorusu etrafında yoğunlaşmaktadır(Aydın, 1996: 7).

Bir görüşe göre, kapitalizmin ortaya çıkışı ile devletin ve devlete veya sisteme hakim olan siyasi ve ekonomik güç sahipleri, mevcut statülerini ve varlıklarını korumak amacıyla polis gücü oluşturmuşlardır. Bu görüşte olanlar; halen de polisin rolünün bu merkezde olduğunu ileri sürerler. Yine bu görüş sahipleri, aslında polisin tamamen halka hizmet veren bir güç olması gerektiğini; suç ve suçluya karşı olduğu gibi, gerekirse devlete karşı bile halkı korumakla görevli olması gerektiği görüşünü ileri sürerler.

Diğer taraftan, devlet ve sistem hakkındaki fikirleri açısından “muhafazakar” olanlara göre, polis sadece halka karşı devletin ve sistemin koruyucusu değil, ama aynı zamanda devlete karşı halkın yanında da değil; hem Devletin hem de halkın selameti için rol üstlenen bir güçtür(Aydın,1996: 7-8)

Kamu, bir ülkedeki halkın bütünü, halk, amme ve toplum anlamındadır. Düzen ise huzur, tertip, her şeyin yerli yerinde olması demektir. Kamu düzeni, bütün toplumu ilgilendiren düzen, tertip anlamına gelir.

Kamu düzeni, genel olarak bir ülkede yaşayan halkın tamamının huzuru ve yaşamı için alınması gerekli olan önlemlerin bütünüdür. Bu anlamıyla kamu düzeni çok geniş kapsamlı bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çerçevede düşündüğümüzde, devletin bütün kurum ve kuruluşlarına kamu düzeni açısından görevler düşmektedir. Devlet, devlet olmasının bir gereği olarak, en başta kamu düzenini sağlamakla görevlidir. Devlet bu görevini, oluşturduğu organlar vasıtasıyla yapmakta, kendini bu kurumlarla hissettirmektedir. Bu manada bir kamu düzeni olabilmesi, ortada bir devletin olmasına; bir devletin varlığı da kamu düzeninin sağlanmasına bağlıdır. Devlet dediğimiz zaman öncelikle bir milletin varlığı anlaşılır. Yani devlet ve millet olmadan kamu düzeninden; kamu düzeni olmadan da gerçek bir devletten söz edilemez. Zira insan, toplum halinde yaşayan sosyal bir varlıktır. İnsanların toplu halde yaşayabileceği ortamı hazırlamak, o düzeni tesis etmek bir devletin varoluş nedenlerinin başında gelmektedir. Devlet vatandaşına bu ortamı kolluk hizmetleri vasıtasıyla sağlamaktadır. İnsanları toplum halinde yaşamaya iten sebeplerin başında bir devletin varlığı ve bu devletteki kamu düzeninin gerçekleşeceği inancı yatmaktadır. Polisin amacı kamu düzenini korumaktır. Kamu

düzeni kavramı güvenlikle beraber dirlik-esenlik, sağlık ve genel ahlak konularını da içermektedir.

Kamu düzeni içerisinde bütün kurum ve kuruluşlara görevler düşmektedir, ancak bunu biraz daha özele indirgediğimizde bu görevlerde en büyük payın Emniyet Teşkilatına düştüğünü görmekteyiz. Çünkü, kamu düzeni kavramının insanlarda ilk çağrıştırdığı nokta, emniyet ve asayiş konularıdır. Kamu düzeni denince akla ilk gelen; huzur, güven ve emniyettir. Ülkemizde de bunu sağlayan Emniyet Teşkilatıdır. Emniyet Teşkilatı bu görevini ülkenin dört bir yanına yayılan polisler ile yerine getirmektedir. Polisin kamu düzeninin sağlanması ve devamındaki önemli rolü geçmişten günümüze artarak süregelmiştir. Gelişmiş demokralilere baktığımızda da polisin, kamu düzenini ve huzuru sağlayan bir kurum olduğu görülmektedir. Emniyet ve asayişin sağlanması, toplumun huzur ve güven içinde yaşaması için çok önemlidir. Toplumun güvenlik ve huzurunu korumak, iç güvenliği sağlamak bütün devletlerin esas görevlerinden birisi olmuş ve bu amaçla her ülke kendi yapısına uygun emniyet teşkilatı kurmuştur.

Kolluk hizmetlerinin konusu ve amacı, kamu düzenini korumak ve bozulduğunda eski haline getirmektir. Başka bir deyişle, toplum hayatının, barış, düzen ve güvenlik içerisinde devamını sağlamaktır.

Polisin görevlerinin eksiksiz bir liste halinde sayılması mümkün olmamakla beraber çağımızda polise biçilen temel rol ve görevler şunlardır: can ve mal güvenliğinin sağlanması, kamu düzeni ve toplumsal huzurun temin edilmesi, suçları önlemek, suçluları yakalayıp adalete teslim etmek, mağdura yardım etmek, Anayasal hakların ve hukuk kurallarının uygulanmasını sağlamak, kişi haklarının korunmasını sağlamak vb.(Kavgacı, 1997: 31).

Tarihsel gelişime baktığımızda bugüne kadar insanların tek başlarına kendi emniyet ve güvenliğini sağlayamadıkları görülmektedir. İnsanların sosyolojik ve psikolojik gereksinimlerine bakıldığında da fiziki ihtiyaçlardan sonra (hava, su vb.) güvenlik ihtiyacının önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Devlet, bu güvenlik ihtiyacını karşılamakla görevlidir. Devletler bunu emniyet teşkilatları aracılığı ile yerine getirmektedir. Günümüz hukuk devleti anlayışı zaten, anayasal temel hak ve

hürriyetleri korumayı, asayiş ve huzuru sağlamayı, vatandaşın can ve mal güvenliğini korumayı, devlet otoritesinin kurulmasını ve devamını sağlamayı, kısaca kamu düzenini gerçekleştirmeyi gerektirmektedir. Bu durumda ülkemizin varlığını devam ettirecek demokratik otoriteye, kanunları uygulayacak ve koruyacak bir güce ihtiyaç vardır. Türk Emniyet Teşkilatı bu amacı gerçekleştirmek için kurulmuştur.

İnsanların toplum halinde yaşaması zorunlu bir olgudur. Toplum halinde yaşamak her şeyden önce o toplumun içinde bir düzen ve güvenin sağlanmasına ve sürdürülmesine bağlıdır. Toplumlar asırlarca birlikte yaşamışlar, fakat düzensiz ve güvensiz yaşayamamışlardır. Kamu düzeninin ve güvenliğin sağlanması, devletin en başta gelen ödevidir Devleti küçültüp klasik görevlerine döndürsek bile; savunma, adalet ve iç güvenlik devletten soyutlanamaz ve ayrılamaz bir nitelik taşır. Devletin sağlamak ve korumakla sorumlu olduğu bu düzen için emniyet, asayiş ve kamu düzeni deyimleri kullanılmıştır(Aydın, 1996: 1).

Polis gerek kamu düzeninin sağlanması, gerekse bireylerin hak ve özgürlüklerinin korunması gibi çok önemli bir hizmeti sunmaktadır. Bu görevler topluma kesintisiz olarak sunulmak zorundadır. Çünkü kolluk faaliyetleri kamu gücüne sahip olması, koruyucu nitelikte olması ve en önemlisi özel kesime bırakılamaz olması nedeniyle 24 saat görevinin başında bulunmak zorundadır(Tezsever, 1992: 2).

Hayat toplum içerisinde insanlarla beraber, bir arada yaşamayı zorunlu kılmaktadır. Devletin ve toplumun devamlılığı ile sosyal faaliyetlerin sürmesi için belli bir kamu düzenine ve güvenliğinin varlığına ihtiyaç duyulur. Devlet de bu birlikte yaşama arzusunun kurumsallaşmış üst yapısı olarak ortaya çıkmıştır. Devlet, kamu düzen ve güvenliğini kolluk teşkilatları vasıtasıyla sağlar. Polisin işlevleri arasında demokratik sistemin koruyucusu olmanın yanı sıra; halkın güvenlik ihtiyacını sağlama, kamu düzenini koruma ve bozulduğunda eski haline getirme, muhtaçlara ve isteyenlere yardım etme fonksiyonları bulunmaktadır. Polisin yapması gereken en önemli görev halka devlet adına hizmet vermektir.

Devlet, hukuki-manevi bir şahsiyettir. Devleti somut bir kamu gücü haline getiren unsurlardan biri, her devlette kamu gücünü temsil eden polistir. Polisin

vatandaşın gözündeki imajı, aynı zamanda siyasi rejimin ve devletin imajı demektir(Kavgacı,1997: 1).

Bu sebeptendir ki, polise sıkılan kurşun devlete sıkılmış demektir ve demokratik hukuk düzeni çerçevesinde polise yapılan bir saldırı devlete ve devletin vatandaşlarına yönelik bir saldırı olarak nitelendirilmektedir.

2.3. Suç Önleme Stratejileri

Suç önleme politikaları, hem suçluluk ve güvensizlik olaylarının özel bir görünürlük kazandığı yerler olduklarından hem de sakinleri ve onların meşguliyetlerinin en yakınında etkin olabildiklerinden öncelikle kentlerin faaliyeti etrafında oluşturulmuştur. Bu politikalar daha sonra suçluluk ve mağduriyet risk faktörlerine dahil olması muhtemel farklı aktörlerin bütünleşmiş bir faaliyetini vurgulamak için belirtilmiştir. Mağduriyet riskleri ve suç işleme yolları konusunda bilimsel araştırmadan çıkan bilgilerin toplanmasına dayanarak, topyekün bir müdahale böylece risk faktörlerinin bütünü üzerinde bütünleşmiş ve sistematik şekilde hareket etme isteğini ifade ediyordu. Ayrıca, farklı önleme faaliyeti türlerinin etkinliği ve etkilerinin geleneksel değerlendirmesi, yavaş yavaş daha iyi bir başarılmış uygulamalar bilgisi oluşturmaya imkan veriyordu. Bununla birlikte, yıllar boyunca, yardım eden değerlendirme metodolojisi, bütünleştirilmiş uygulamalar, çok sektörlü müdahale, belirli bir topluluğun risk faktörlerinin tümü üzerinde faaliyet, yerini anlık müdahalelere, kısa vadeli projelere, riskli topluluklar ve şahıslar hakkında bir faaliyetten kopuk alanların güvenliğinin sağlanması tekniklerine dayalı faaliyetlere bırakmıştır. Böylece durumsal türde müdahalelerin üstünlüğünü ve daha az şekilde çocukların gelişimini hedef alan fakat nadiren her ikisinin entegrasyonunu ve daha az sıklıkla da yaşam koşulları ve çevrelere ilişkin faktörler üzerinde topluluklar ve sosyal müdahalelere bağlanan faaliyet alanını görüyoruz. Bazı yazarlar deneylere dayanarak gösterilmediğinden ve sadece durumsal veya gelişimsel türde tedbirlerin önlemenin bilimsel temelini oluşturacağı iddia edilebildiğinden sosyal önlemenin mevcut olmadığı sonucuna varmada tereddüt etmemektedirler.

Oysa hangi oranda bu durumun kısmen baskın değerlendirme metodolojilerinin yoldan çıkarıcı bir etkisi olmadığını anlayamayabiliriz. Gerçekte

ilkeler ve istekler topluluğuyla (konuların rastlantısal ayrımı, tanık grubu, ön görev tedbirleri, nicel analizler vb.) nerdeyse deneysel araştırma modelinden miras kalmış metodoloji (yöntem bilim), bütünleştirilmiş çok faktörlü ve çok sektörlü yaklaşımların değerlendirilmesine uygun değildir. Veya bunu başka şekilde söylemek istersek, sosyal denilen bu önleme yaklaşımları metodun örneklerine uymamaktadır.

2.3.1. Dünya’da ve Avrupa’da Uygulanan Stratejiler

Dünyada ve Avrupa’da uygulanan stratejiler şu şekilde sıralanabilmektedir:

- 1-Uyuşturucu Bağımlılığının Önlenmesine Yönelik Stratejiler
- 2-Hırsızlık Suçu İle Mücadele Stratejileri
- 3-Şiddet Suçları İle Mücadele Projeleri
- 4-Çocuk Suçluluğu İle Mücadele Projeleri
- 5-Suçlulara Terapi ve Topluma Yeniden Kazandırma

2.3.1.1. Uyuşturucu Bağımlılığının Önlenmesine Yönelik Stratejiler

Uyuşturucu bağımlılığının önlenmesine yönelik stratejiler şu şekilde sıralanabilmektedir:

- 1-Uyuşturucu Kullanımını Önleme Projesi “CASCADE”, SOLİHULL
- 2-Uyuşturucu Kullanımıyla Mücadele Eğitimi (DARE), ABD
- 3-Mahalli İdarelerde Uyuşturucu Kullanımını Önleme Projesi

2.3.1.2. Uyuşturucu Kullanımını Önleme Projesi “CASCADE”, - SOLİHULL

1992’de “Cascade” isimli uyuşturucu kullanımını önleme projesi, “Ulusal Suç Azaltma Programı”nın bir parçası olarak Birmingham’ın bir banliyösü olan Solihull’da hayata geçirilmiştir. Projenin sorumluluğunu da bir suç önleme kurumu

olan “Crime Concern” üstlenmiştir. Başlangıcından beri geçen üç sene süresince, Uyuşturucu Kullanımını Önleme Projesi, İngiliz İçişleri Bakanlığı tarafından finanse edilmiştir. 1 Eylül 1995’ten bu yana “ Cascade” isimli uyuşturucu kullanımını önleme projesi, Solihull şehrinde uygulanan toplum güvenliği programının bir parçası durumundadır. Bu program gençler, yaşlılar, aile içi şiddet, mağdurlara yardım ve belediyelerle polis teşkilatı arasında suçlarda gözlenen artış ve bunun getirdiği sonuçlara ilişkin edinilen bulgular gibi pek çok konuyu ele almaktadır.

“Cascade” projesinin yıllık 140 000 lira bütçesi vardır (1997 verilerine göre). Bu bütçenin %30’u hükümet kaynakları tarafından, %65’i ise çeşitli sponsorlar aracılığıyla sağlanmıştır. Söz konusu projenin ana sponsorları, eğitim birimi, Solihull’da bulunan sağlık kurumları ve Avrupa Sosyal Fonu’dur. Toplam bütçenin %5’ini ise projeyi düzenleyenlerin kendileri karşılamaktadır. İşte bu çerçevede, “Cascade” projesi, kamuoyunun suç önlemeye önemli ölçüde katkı sağlamasını gerekli kılmaktadır.

“Cascade” projesi sayesinde, 1997 Ekim’ine kadar Solihull’daki okulların üçte ikisine kısa sürede ulaşılabildiği görülmüştür. Faaliyetlerini tek başına yürüten okullar bu zamana kadar söz konusu projenin amaçlarından haberdar edilmemişti.

Bu arada, çeşitli okullarda öğretmenlerin genel tutumlarında bir değişim meydana getirmek için proje gönüllüleri bazı öğretmenlerle ortak çalışmalar yürütmektedir. Bu öğretmenler için ileri düzey eğitim seminerleri düzenlenmektedir.

Ebeveynlere yönelik faaliyetler de okullar tarafından organize edilmektedir ve bu etkinlikler akşamları ilgili okullarda düzenlenmektedir. Bu etkinliklerde, “Cascade” projesinin temsilcisi ve Alman polis teşkilatı mensupları toplanıp ebeveynleri söz konusu projenin amaçları hakkında bilgilendirmektedirler.

1999’a kadar yaklaşık iki yüz proje gönüllüsü aracılığıyla sekiz binden fazla sayıda gence ulaşılabildiği görülmüştür. Bu projeyi destekleyenler de, “Cascade” bürolarıyla düzenli temas halinde olup, sıkı bir eğitime tabi tutulmaktadırlar ve bu eğitim süresince de denetimden geçmektedirler.

Bu açıdan değerlendirildiğinde, projede öncelikle illegal uyuşturucu kullanımı üzerinde durulmasından ötürü, sigara ve alkol kullananlara önemli ölçüde odaklanılmadığı açıkça ifade edilebilir. Bu nedenle, “Cascade” projesi ortaklarının güvenilirliğinin kaybolmaması için böyle insanlara hitap eden sigara bırakma programları organize edilmektedir.

Proje kapsamında işsiz gençlere de ağırlık verilmemiştir, çünkü “Cascade” projesi görüşü alınmayan kurumlarca önemsenmektedir. Böylece, işsiz gençlerin de çalışma hayatına katılmaları için çeşitli düzenlemelere gidilmiştir.

Değerlendirme raporunda, ayrıca söz konusu projenin yürütülmesi için gereken paranın bulunması yönünde eleştiriler getirilmektedir; çünkü bütçe, projenin gereklerine göre ayrılmalıdır ve bu da “Cascade”nin verdiği garantinin her zaman korunamamasına yol açmaktadır.

2.3.1.3. Uyuşturucu Kullanımıyla Mücadele Eğitimi (DARE), - ABD

1983’te DARE programının geliştirilmesiyle, polis memurlarının okullarda bulunup öğrencileri uyuşturucu madde kullanımını engelleyen öğeler hakkında bilinçlendirme yolunda önemli bir adım atılmıştır. Çocuklara “ Uyuşturucuya Hayır!” sloganının öğretilmesini hedefleyen eğitim programlarına bulunan talepteki düşüş nedeniyle, DARE uyuşturucuyla mücadeleye önem vermiştir. Açık ve gizli deneyimlerle, çocuk ve gençlere uyuşturucu maddeleri tutma, tanıma ve bu maddelere karşı tavrı benimseme becerileri kazandırılmalıdır. Program, yalnızca illegal uyuşturuculara değil; alkol ve sigara gibi kanuna aykırı olmayan maddelere de odaklanmaktadır ve böylelikle programın konu sahası, şiddet ve çetelerin önüne geçmeye kadar genişlemiştir.

Programın hedef kitlesi, anaokulu çağı ile on ikinci sınıf arasındaki çocuklardır ve beş ile altıncı sınıflarda okuyan çocuklara daha fazla ağırlık verilmektedir. Beş ders saati boyunca, anaokulu çağı ile dördüncü sınıf arasındaki çocukların eğitim programı, bu öğrencilerin DARE görevlilerini düzenli aralıklarla ziyaret etmelerini öngörmektedir.

Hedef kitlesinin ders programı, on yedi ders saatlik eğitimi kapsamaktadır. Burada, öğrenciler gençlerin uyuşturucu kullanmasına yol açan durumları ve bunların önüne geçilmesini sağlayan muhtemel çözümleri öğrenmektedirler. Yedinci ve sekizinci sınıflarda on ders saati öngörülürken, bu sayı dokuzuncu sınıfta beş ders saatine düşmektedir. Bu aşamada, geçmiş sınıf düzeylerinde benimsenen değer yargıları pekiştirilmelidir.

Programda, “koru taktiği”nden büyük ölçüde kaçınılmaktadır. Bunun yerine, polis memurları düzenledikleri konferanslarla öğrencilerde yeniden özgüvenin oluşmasını ve kendi kararlarını kendilerinin vermelerini sağlamaktadırlar. Uyuşturucu kullanımına karşı olumlu pek çok alternatif bu konferanslarda belirtilmiştir.

Bu programın ağırlık noktaları şunlardır:

Öz saygı ve öz güvenin güçlendirilmesi için düzenlenen kapsamlı eğitici etkinlikler

Uyuşturucu kullanımına karşı tavır geliştirebilmek için bir rotanın belirlenmesi

Derslerde yapılması planlanan faaliyetlerin uzun vadede tüm okullarda hayata geçirilmesi

2.3.1.4. Mahalli İdarelerde Uyuşturucu Kullanımını Önleme Projesi

Önlemeye dayalı bu çalışmanın temeli, “Uyuşturucu kullanımını önleme, hepimizi ilgilendirir” sloganı altında genç ve yetişkin bireyler gibi legal ve illegal haplar hakkında da fikir yürütmeyi gerektirmektedir. Bu proje, bireylerin hayatlarını sağlıklı sürdürebilmeleri hedefiyle belediye destekli atılan sistematik adımlara dayanmaktadır. Projenin amacı, belediyelerde uyuşturucu kullanımını önleyici yapıların kurulmasına ve belediyede çalışanların sorumlulukları hakkında bilinçlendirilmesine odaklanmaktadır. Bu kişilere bilgi verilmesine ek olarak, belediyelerin uyuşturucu kullanımı hakkında tartışmalar yapması, bu konu hakkında fikir yürütmesi ve önleyici faaliyetlere ilişkin ortak çalışmalar yapması

gerekmektedir. Sadece bağımlılık yapan maddelere dayalı düzenlemeler ve gözlenen tutum değişikliği değil; ailelerde, okullarda ve belediyelerde görülen riskli ve korunmayı gerekli kılan durumlar da analiz edilmektedir.

2.3.2. Hırsızlık Suçu İle Mücadele Stratejileri

Hırsızlık suçu ile mücadele stratejileri şu şekilde sıralanabilmektedir:

1-Evden Hırsızlığı Önleme CAMBRIDGE

2-Evden Hırsızlık Olaylarını Azaltmada Ülke Çapında İnisiyatif LONDRA

2.3.2.1. Evden Hırsızlığı Önleme - CAMBRIDGE

Bu çalışma grubunun faaliyetlerinin uygulanma sürecinde yararlanılan yöntemler aşağıdaki gibidir:

Polis kayıtlarına göre evden hırsızlık suçunun sık işlendiği bölgelerin coğrafi analizinin GIS yazılımı kullanılarak yapılması. Bu çatı altında, hırsızlık sorununun yoğun olduğu yerlerde mağduriyet problemi daha fazladır tezini öne sürebilmektedir.

Polis kayıtlarında geçen hırsızlık olaylarının incelenmesi. Bu yöntemle elde edilen sonuç, evden hırsızlık suçunu işleyenlerin %51'inin ikametgâhının olay yerine olan mesafesinin 1000 metreden; %77'sininkinin de 2000 metreden daha az olmasıdır.

Hırsızlarla yapılan mülâkatlar. Bu yöntemin uygulanmasından sonra varılan sonuç, olay yerine olan yakınlık ve hırsızlık yaparken yakalanma riski nedeniyle hırsızların kendine bir merkez seçmeleridir.

Bu analiz süreciyle ilgili olarak, Çalışma grubu, bu amaçla evden hırsızlık olaylarıyla ilgili Amerika'da yürütülen bir araştırmayı temel alarak “yaralı mağdurlar”, “hırsızlığa güdülenme” ve “koruma yetersizliği” konularında üç seminer düzenlemiştir. Bu konferanslara, bilgilerinden istifade edilmesi amacıyla farklı kuruluşların temsilcileri de davet edilmişlerdir. Sonuçta, Cambridge Suç Azaltma Birimi'nin ve EFS5'nin ortak çalışmalarıyla geliştirilen mağdurları güçlendirme

projeleri gibi faaliyetler artık hayata geçirilmeye başlanmıştır. Aşağıda bu projeler ayrıntılı olarak ele alınmaktadır:

Hırsızlık olaylarından mağdur olan bireyler için önleyici bilgilerin yazılı olarak toplanması

KeepSafe Projesi: Düşük gelir düzeyinde olan bireylerin evlerine EFS ortaklarınca ücretsiz güvenlik kilidi takılmasını öngörmektedir.

Gatesafe Projesi: Belirli yollara güvenlik donanımının bulunduğu kapıların takılmasını öngörmektedir.

Korumayla ilgili görevlere odaklanan projeler ise aşağıda belirtilmiştir:

PostWatch Projesi: Bu projede, postacılar tehlike arz eden durumları polise doldurdukları bir form yoluyla bildirmek durumundadırlar.

Neighborhood Watch: Bölgede yaşayan bireylerin komşuluk bağının kuvvetlenmesi için ileri düzey eğitim günü düzenlenmiştir ve hedefe ulaşmada düzenlenen seminerler tamamlayıcı bir rol oynamıştır.

Şimdiye kadar “koru(n)ma” konusuna kayıtsız kalan vatandaşlardan da toplanan bilgilerle belediyelerce düzenlenen ortak toplantılar

Maksatlı Yapılan Devriye Gezileri: Polisin devriye hizmetleri mümkün olduğunca söz konusu amaca dönük yapılmalıdır. Böyle bir faaliyet, polis teşkilatının geliştirdiği “sector-policing” sisteminin tanınmasına yönelik yapılmıştır. Aynı şekilde, potansiyel suçlular için bir dizi proje geliştirilmiştir ve bu proje serisinden gençler için de projeler hazırlanmıştır.

2.3.2.2. Evden Hırsızlık Olaylarını Azaltmada Ülke Çapında İnisiyatif - LONDRA

Suç azaltma programı sayesinde, projenin finansmanı için fon ayrılmıştır. Ayrılan bu fonla, projenin suç azalma yönünden önemli ve kalıcı sonuçlar getirmesi beklenmektedir. Kapalı yerlerde suç işleme, bu projenin incelediği beş ana daldan biridir. (İngiltere ve Galler bölgesinde işlenen suçların sayısı dört aylık süre zarfında

% 29 oranında düşmesine rağmen, 1997'de işlenen suçların sayısı yirmi sene önce işlenen suçların sayısını neredeyse ikiye katlamaktaydı).

Üç seneden fazla bir süre zarfında projenin yürütüldüğü bölgenin çevresinde bulunan ve hırsızlık olaylarının sık yaşandığı yaklaşık elli yerleşim yerine 50 000 000 libreden daha fazla miktarda para yardımı yapılmıştır. 1998 Kasım ayında projenin ilk aşamasına ortak olmak için, suç işlenmesine ve asayişin bozulmasına karşı yerel bazda kurulan ortaklıkları beraber çalışma konusunda yönlendirmiştir. Daha sonra 1999 Nisan ayından itibaren 3000 ila 5000 hanenin bulunduğu ve hırsızlık olaylarının en çok yaşandığı (1000 evde gerçekleşen en az hırsızlık sayısı 54'tür.) yerleşim yerlerine yönelik 63 strateji geliştirme projesi⁸ tasarlanmıştır. Bu projelerin çatısı altında hem daha önce denenmiş, hem de özgün stratejiler tasarlanmıştır. Proje kapsamında yapılan çalışmaların verimliliği ve malî duruma ilişkin yapılan değerlendirmelerin sonucu, gelecekte geliştirilecek diğer projelerin tasarım sürecinde önemli bir rol oynayacaktır.

Projenin 2000 Ocak ayında uygulanmaya başlayan ikinci aşamasında ise, bir buçuk milyon evi kapsayan 350- 400 yeni projenin geliştirilmesi öngörülmektedir.

Üçüncü ve son aşamada ise, atılacak adımların belirlenmesi ve desteklenmesi amacıyla 60 strateji belirleme projesinin daha geliştirilmesi gerekmektedir.

İlk 63 projenin üstlendiği temel görevler aşağıda belirtilmiştir:

Durum analizi ve bu analize bağlı olarak suç azaltma konusunda iddialı hedefler belirleme,

Hırsızlık sorunuyla mücadeleye yönelik stratejik ve özgün yöntemlerin geliştirilmesi amacıyla yerel ortaklarla ve bölgesel destek takımlarının danışmanlarıyla ortak çalışmalar yürütmek,

Daha önce denenmiş ve özgün taktiklerden yararlanılarak bazı stratejilerin uygulanması,

Projenin başarılı ve başarısız yönlerinin değerlendirilmesi amacıyla birbirinden bağımsız olan araştırmacıların ortak çalışmalar yürütmesi, Yukarıda belirtilen bu çalışmaların yürütülmesi için strateji belirlemeye yönelik olarak tasarlanan projeler ile işlenen suçlara ve toplumsal düzenin bozulmasına karşı kurulan ortaklıklar, hükümet kaynaklarından yararlanabilir. Proje kapsamında yürütülen çalışmalara dahil edilen evlerin dağılımı, meydana gelen hırsızlık olaylarının sayısı ile stratejik açıdan kaydedilen ilerlemelere bağlı olarak yapılmaktadır. İhtimal dışı olarak, bu projeye yapılan para yardımının 60 000 sterlini geçeceği ve buna paralel olarak, istikbalde uygulanacak olan projelerde yapılacak olan çalışmaların belirleneceği ifade edilmektedir. Hükümetin de bu ilk 63 projeyi 1999 Nisan ayından itibaren uygulamaya koyması ve bu projeleri bir sene boyunca desteklemesi beklenmektedir. Başarı durumuna göre, en fazla iki sene daha projeye malî destek verilmesi mümkün olabilmektedir.

Projeye verilen destek şu alanlarda gözlenmektedir:

Stratejik programların geliştirilmesi ve uygulanmasına yönelik düzenlenen meslekî eğitim

Yerel bazda yapılan müzakereler sayesinde suç azaltma konusuna değişik açılardan bakma

Ciddi boyut teşkil eden hırsızlık sorunuyla mücadelede destek verme

2.3.3. Şiddet Suçları İle Mücadele Projeleri - Belçika'da İlköğretim Okullarında Gözlenen Şiddeti Önleme Projesi

Şiddet suçları ile mücadele projelerine örnek olarak Belçika'da İlköğretim Okullarında Gözlenen Şiddeti Önleme Projesi gösterilebilmektedir.

Proje ilk defa Flander'daki on dört ilköğretim okulunda uygulamaya başlanmıştır. Bu amaçla, proje büyük ve küçük okullar, fakir ve zengin bölgelerdeki okullar, davranış bozukluğu gösteren veya göstermeyen öğrencilerin bulunduğu okullar gibi geniş bir yelpazeye yayılmıştır. Hollanda ve Flander'de buna göre çalışmalarını yürütmeyi planlayan okullar arasında bir ağ kurulmuştur.

Projenin savunduğu fikir, bu okullarda okuyan öğrencilerin ebeveynleri ile öğretmenlerin katıldığı toplantıların yılda beş defa yapılmasını öngörmüştür. Bu amaçla yapılan ilk toplantıda öncelikle saldırgan tutumlar, eğitim hayatında karşılaşılan problemler, hırsızlık, kundaklama, okuldan kaçma, zorbalık gibi okullarda mevcut sorunlara kuşbakışı bakılmaktadır.

İkinci toplantıda, katılımcıların tartışılan konuya ilişkin aldıkları inisiyatifleri sunmaları beklenmektedir. Sunulan bu inisiyatifler, değerlendirmeye tabi tutulmaktadır ve söz konusu probleme yönelik çeşitli çözüm önerileri getirilmektedir. Projenin uygulama aşamasında ise, benzer sorunlara yönelik tümüyle farklı çözümler geliştirilmektedir.

Fakat tüm bu çalışmaların ortak hedefi, çocukların yetişip uyumlu bireyler olmasını sağlayacak verimli bir ortamın hazırlanmasıdır.

Pilot okullar, bu toplantılarda edindikleri tecrübeleri ifade edip konuyla ilgili fikir alışverişinde bulunmaktadırlar. Projenin temel amacı çocuklara, gençlere ve eğitimcilere sergilenen saldırgan tavırlarla küçük suçların önüne geçilmesi ve ırkçılıkla kundaklamanın önlenmesidir.

Projeye katılan okulların bu amaçla yürüttüğü çalışmalar ve bu faaliyetler hakkında bu eğitim kurumlarında çalışanların aldığı inisiyatifler aşağıda ayrıntılı olarak gösterilmiştir:

Bir ilköğretimde zorbalıkla mücadeleye ilişkin yürütülen çalışmaların çatısı altında öğrencilere sorunlarla nasıl başa çıkabilecekleri gösterilmiştir. Zorbalıkla yapıcı mücadelenin gerçekleştirebileceğini göstermek amacıyla çeşitli gösterilerden yararlanılmıştır.

Öğrenciler arasında gözlenen şiddeti önleme ve öğrencilerin saldırgan tavırları konusunda yürütülen çalışmalarda öğrencilere elde ettikleri sonuçları öğretmenleriyle değil, kendi aralarında değerlendirdikleri bir ilköğretim okulu bulunmuştur. Başka bir okulda ise, çocuklardan kendilerine sunulan yetersiz kelime dağarcığıyla zorbalık olaylarının her ayrıntısını anlatmaları beklenmiştir. Bu çalışma

boyunca, öğrenciler mevcut problem hakkında yapılan tartışmalara katılan öğretmenleri tarafından desteklenmiştir.

Şiddete maruz kalan öğrencileri korumaya yönelik çalışmalar kapsamında sağlıklı bir iletişimin meydana gelmesi amacıyla okullarda çocuklarla yetişkinler karşılıklı görüş alışverişinde bulunmuşlardır.

Şiddet ve kundaklamayı önlemeye yönelik çalışmalar kapsamında gelinen durum, dersliklere uzaklığının bu tür sorunlara neden olması yüzünden okul tuvaletlerinin incelemeye alınmasını gerekli kılmıştır. Öğrencilerin işbirliği yapmasıyla tuvaletler onarılmıştır. Bu çalışma esnasında, öğrencilerin ayrıca okulun boyanmasına da katılmaları sağlanmıştır.

İrkçilik konusunda yapılan çalışmalar bağlamında, öğrencilerin %52'si yabancı kökenli olan bir kreşe götürülmüşler ve öğretmenler bu kreşte çocukların farklı kültürleri öğrenmeleri için onlara resimli dergiler vermiştir. Boş zamanlarda, öğretmenler öğrencileri bu dergilerde gördükleri resimler hakkında tartışmalarını sağlamıştır. Bu tartışmaları yapmak için öğretmenler, öğrencileri karışık gruplara ayırmıştır. Tüm katılımcılara yapılan anketlerin kapsamında, bu projenin tüm okullarda gözlenen bu sorunlarda önemli ölçüde bir düşüş gözlemlendiğini göstermiştir. 1994'ten beri bilim çevrelerinin verdiği destekle uygulanan projelerden biri de şimdiye kadar bahsedilen olumlu sonuçları doğrular nitelik taşımaktadır. Bu proje, Belçika'da diğer yedi okul tarafından kısmen uygulamaya konmuştur ve projenin kapsamı Hollanda'ya kadar genişlemiştir. "Suç Önlemek İçin Çocukların Yaşadıkları Çevreyle Etkileşim Kurması" başlığı altında bu proje İngiltere, Belçika ve Hollanda'da uygulanan projelerle koordineli olarak çalışmalarını sürdürmüş ve 1997'de Avrupa Suç Önleme Ödülü'ne layık görülmüştür.

2.3.4. Çocuk Suçluluğu İle Mücadele Projeleri - Okul Toplulukları (CIS), ALEXANDRIA, ABD

Çocuk suçluluğu ile mücadele projelerine örnek olarak Okul Toplulukları (CIS), ALEXANDRIA, ABD projesi gösterilebilmektedir.

CIS, çeşitli okullarla risk altında bulunan gençlere eğitim yoluyla yardımcı olmak ve bu gençleri eğitim hayatlarını yarıda bırakmamaları konusunda destekleyip geleceğe hazırlamak amacıyla yerel yönetimlere ait temel kaynaklardan ortak yararlanmayı hedeflemektedir. Bu amaçla, CIS gençler hakkında aşağıda belirtilenlerin güvencesini vermek durumundadır:

Duyarlı yetişkinlerle ilişki kurmak,

Eğitilme ve olgunlaşma konusunda özgüvenin gelişmesi,

Sağlıklı bir başlangıç ve sağlıklı bir gelecek,

Lise diploması sayesinde gençlerin iş bulmasını sağlayabilecek bir mezuniyet,

Çeşitli yerel idarelerde aynı yaşta olan çocukların çeşitli alanlarda karşılanacak ihtiyaçlarının bulunması.

Belirlediği bu hedeflerle CIS, Amerika'da meydana gelen okuldan vakitsiz kaçma olaylarına odaklanmaktadır. Milli Eğitim İstatistik Merkezi¹²'nin 1992'de yaptığı bir çalışmaya göre, 16 ve 24 yaşları arasında 3,4 milyon kişi mezun olmadan okudukları liseleri terk etmiştir. Bu sayı, ilgili yaş grubunun %11'lik kısmına tekabül etmektedir. Meydana gelen bu tür olaylardan sadece liseler mağdur olmamaktadır. Bunun nedeni, söz konusu öğrencilerin sınıf tekrar ettikçe okuldan kaçmaya daha fazla eğilim göstermeleridir. Bunun sonucunda, lise diploması bulunan gençler okulu terk eden gençlere göre daha çabuk iş bulmaktadırlar.

Bu amaçla yürütülen CIS projeleri, kabaca üç kısımda sınıflandırılabilir:

Geleneksel eğitim anlayışının benimsendiği okulların çevrelerinde uygulanan projeler.

Sosyal hizmetler ve sağlık hizmetlerini baz alan projeler.

Alternatif okul niteliğinde yürütülen projeler.

İlk iki kısım, CIS'nin öngördüğü sınıf modeline, son kısım ise akademik modele göre uygulanmaktadır.

CIS sınıf modeli, öğrencilerin gönüllü olarak bir CIS sınıfına kaydolmalarını öngörmüştür. Bu sınıflarda öğrenciler, gelişimlerine yönelik ayrıntılı bir eğitime tabi tutulmaktadır. CIS sınıflarına bu eğitimi vermek amacıyla gönüllü çalışan belediye görevlileri başvurmaktadır. Bu sınıflardan ilgili eğitmen sorumlu tutulmaktadır. Özel durumlarda sağlık hizmetleri ve sosyal hizmetlere daha fazla ağırlık verilmektedir. Akademik model ise, yukarıda bahsedilen modelin bazı unsurlarını içinde barındırmakla birlikte, her öğrencinin modelin parçası olmasını ifade eden alternatif okul bağlamında yürütülmektedir. Bu model, "okul içinde okul" anlayışına paralel olarak uygulanmaktadır. Bu anlayışa göre, CIS sınıflarında eğitim gören her öğrenci projenin uygulanmasında aktif rol oynamak durumundadır. Projenin kriterlerine uyum sağlayan öğrenciler için bir adli kurumda çalışan yetkili tahsis edilmektedir ve bu görevli öğrencilere gruplar halinde veya bireysel olarak danışma hizmeti vermekle yükümlüdür.

2.3.5. Suçlulara Terapi ve Topluma Yeniden Kazandırma - Hampstead Okulu'nda Bushband Projesi - AVUSTRALYA

Suçlulara terapi ve topluma yeniden kazandırma konusunda Hampstead Okulu'nda Bushband Projesi ele alınabilmektedir.

Bu çalışma, Güney Avustralya'da bulunan ve 200 öğrenciyi içinde barındıran Hampstead İlköğretim Okulu ile İçişleri Bakanlığı bünyesindeki Fail Terapi Dairesi arasında yürütülen bir ortak projedir. Bu proje, sayıları 60 ile 80 arasında değişen ve öğrencileri, ebeveynleri, yetkili kişileri ve yetişkin suçlular için geliştirilen faaliyet programları kapsamında oluşturulan bir müzik grubuna eşlik eden belediye gönüllülerini kapsayan bir grubun oluşmasını öngörmektedir.

Proje, temsil yetkisi bulunan bir yönetim komitesi tarafından idare edilmektedir. Bu proje, sponsor olan hayır kurumları ve bu kurumların yaptığı yardımlar yoluyla finanse edilmektedir.

Hampstead Okulu'nda şiddet ve sürtüşmelere karşı gözlenen olumsuz tutumlar ve belediye görevlilerinin okula karşı işlenen şiddet içerikli suçlar hakkında gittikleri düzenlemeler, projenin çıkış kaynağını teşkil etmiştir.

Projenin hedef kitlesi, işsiz yetişkinlerin desteklediği ve risk teşkil eden kişilerin bulunduğu okullardır. Bu proje, şunları hedeflemektedir:

Zorbaca tutumların oluşturduğu yıkıcı güce karşı bilinçlenmenin sağlanması ve yapıcı tutumların geliştirilmesi gereğinin vurgulanması,

Problem çözme, sürtüşmelerle başa çıkma, grup çalışması yapma ve iletişim kurma gibi becerilerin edinilmesi ve geliştirilmesi,

Çeşitli davranışlar konusunda geribildirim vermek ve bir değişim yaşamak doğrultusunda proje katılımcılarına yardımcı olmak,

Projenin bağlayıcı unsurları tarafından gruplar arasında işbirliğinin sağlanması ve bireylere kişisel sorumluluklarının geliştirilmesi konusunda yardımcı olunması,

Eğitim için heyecan verici ve ilgi çekici fırsatların sunulması,

Katılımcılara kendi yeteneklerini tanımlamaları, bu yetenekleri geliştirmeleri ve yapıcı bir şekilde kullanmaları konusunda yardımcı olmak,

Katılımcıların odak noktasını "ben" den "biz"e kaydırmak. Proje, katılımcıların özgüvenini artırmada ve öğrenciler arasındaki ilişkilerle okul ve belediye arasındaki bağlantıları kuvvetlendirmede başarıya ulaşmıştır. Ayrıca, bu proje kapsamında yürütülen faaliyetler, işsiz bireylerin belediyeye bağlı kurumlarda önemli görevler almalarını mümkün kılmıştır. Tüm bu faaliyetler, söz konusu kişilerin hayatında olumlu bir değişiklik meydana getirmiştir. Bu kişilerden emekli olanlar da projeye olan bağlantılarını sürdürmüşlerdir.

Proje hakkında yapılan bir değerlendirme de, bu çalışmanın uygulanmaya başladığı andan itibaren on iki ay süresince öğrencilere, belediye görevlilerine ve okul personeline uygulanan şiddet, kundaklama, evden hırsızlık, duvar yazıları gibi

suçlarda ve polisin bu suçlara ilişkin yaptığı operasyonlarda önemli ölçüde bir düşüş gözlenmiştir.

Bu proje, 1995'te 20000 Avustralya doları karşılığı para ödülüyle Avustralya Şiddet Önleme Ödülü'ne layık görülmüş ve proje başarılı olduğu için de bir sertifika verilmiştir.

2.4. Türkiye'de Uygulanan Stratejiler

Ülkemizde suçların önlenmesi amacıyla yapılan en kapsamlı proje il ve ilçelerde Toplum Destekli Polislik Büro Amirliklerinin kurulmasıdır.

Toplum polisliği hareketine yansıyan kararlı suç önlemenin popüleritesi, acayip ve beklide hazindir. Polise kuşkuyla bakan insanlar şimdi polise toplumun tüm iyi işlerinin temsilcileri olarak bakmaktadırlar (Bayley, 1994: 127)

Toplum Destekli Polislik problem çözmeye odaklanmak suretiyle sorumluluk ve etkinliği geliştirmeyi hedefleyen ve vatandaş merkezli hizmet sunmayı amaçlayan bir modeldir. Önleme, problem çözme, toplumla işbirliği ve ortak çalışmalar gibi faaliyetlerin yanı sıra geleneksel kolluk uygulamalarını da kapsayan polisiye servislerin sunulması suretiyle suç ve sosyal düzensizlikle mücadeleyle odaklanan bir felsefedir.

Toplum destekli güvenlik hizmetlerinin temelinde suçun nedenlerini araştırmak ve geniş katılımlı çözüme odaklanmak söz konusudur. Suç olgusu nasıl ortaya çıkar? Suçu toplum mu üretir? Suça iten faktörler nelerdir? Ne gibi önlemler alınabilir? Bu tip sorularla etkin çözüm yolları araştırılır. (Aktuğ, 2006: 178-182)

Bireysel ve çevresel faktörlerin etkisiyle suç ve suçluluk kavramı değişiklikler göstermektedir. Ülkemizde özellikle son yıllarda suç oranında artış gözlemlenmektedir. Bu çerçevede her türlü suçun ekonomik psikolojik, biyolojik ve sosyolojik sebeplerinin araştırılması çözüm önerilerinin bulunması ve uygulanması gerekmektedir. Ülkemizde suçla etkin mücadele günümüze kadar yalnızca iç güvenlik birimlerinin sorumluluğu olarak görülmüştür. Mevcut suçla mücadele sistemimizde suçun sebepleri ayrıntılı olarak değerlendirilememektedir. Genellikle

suç ortaya çıktıktan sonra olaylara müdahale edilerek suçluların yakalanması adalete teslim edilmesi ve suçluların cezalandırılmasına odaklanmıştır. Gelişmiş ülkelerde suç sebeplerinin analitik olarak tespiti ve tedbirlerin geliştirilmesi kurumlarla ve vatandaşlarla işbirliği yapılması suç oluşmadan önlenmesini öngören Toplum Destekli Güvenlik Hizmeti yaklaşımı kabul görmektedir. Bunu gerçekleştirebilmek için güvenlik hizmetlerinin yönetiminde proaktif ve analitik anlayışın yerleştirilmesi zorunlu görülmektedir. Ancak toplumda en az düzeye çekmek iç güvenlik birimlerinin tek başına başarabileceği bir husus olarak görülmemelidir. Bilgi alışverişi ve koordineli çalışma en üst düzeyde tutularak suçtan endişe duyan her kurumun, sivil toplum örgütü ve vatandaşın aktif olarak suçun önlenmesi faaliyetleri içerisine girmeleri de gerekmektedir. (Arslan, 2005:167-178)

Türkiye’de uygulanan stratejilere bir diğer örnek de MOBESE olarak bilinen Mobese “Kent Bilgi ve Güvenlik Sistemi” uygulamasıdır. Mobese hızla değişen dünyamızda insanımızın güven ve emniyet içerisinde yaşayabilmesi için çözüm araştırmaları neticesinde ortaya çıkan ve zamanla ihtiyaç görülen illerimizde uygulanmasına karar verilen bilgi, teknoloji, demokrasi ve insan odaklı “ Modern Kent Bilgi ve Güvenlik Sistemi”dir. (Çoban, 2005: 21)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Edirne İli coğrafi konum itibariyle Yunanistan ve Bulgaristan Ülkelerine sınır teşkil etmektedir yine çevre illerden de Tekirdağ, İstanbul ve Kırklareli komşu illerindedir. Ülkemizde Emniyet Teşkilatı personel tasnifini yaparken ilin nüfus yoğunluğunu, polis sorumluluk bölgesinde yaşayan kişi yoğunluğunu ve olay sayılarını esas alarak gerçekleştirir. Edirne İli diğer illerimize nazaran olay sayısı bakımından alt seviyelere yakındır dolayısıyla personel sayısı farklı illerle karşılaştırıldığında oran olarak az olduğu görülecektir.

3. EDİRNE İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ'NDE İÇ GÜVENLİK HİZMETLERİ YÖNETİMİ ve UYGULANAN SUÇ ÖNLEME PROJELERİ

Edirne İl Emniyet Müdürlüğünde suç ve suçlularla direkt olarak mücadele eden, adli sürece dahil ve soruşturma yürüten teşkilat birimlerini şu şekilde sıralayabiliriz;

1. Asayiş Şube Müdürlüğü: Bu birim meydana gelen asayiş olaylarının tahkikatlarını yürüterek özellikle vuku bulmuş faili meçhul olayların çözülmesi konusunda çalışma yürütmektedir.

2. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü: Bu birim her türlü kaçakçılık olayları ile organize şekilde faaliyet gösteren suç örgütleri ile mücadele etmektedir. Yine sahte belge ve sahte para tanzim edilmesi de bu birimin sorumluluk alanına giren suçları oluşturmaktadır.

3. Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü: Devletin ulusal şahsiyetine, rejime, devlet yönetimine, yönetim şekline karşı işlenen suçlarla, terörizm odaklı suçlar ile görevli birimdir.

4. Çocuk Şube Müdürlüğü: 18 yaş altı suça karışmış veya bir suçun mağduru olmuş çocukların soruşturma safhasında görevli uzman personellerden oluşan birimdir.

5. Polis Merkezi Amirliği: Sorumluluk alanında meydana gelen olaylara genel itibariyle ilk müdahale eden ve tahkikatın ilk olarak başladığı birimdir.

6. Güvenlik Şube Müdürlüğü: Toplumsal olaylar ile marka sahteciliği, korsan kitap, cd vb. basımı ile ilgili suçlar ile mücadele eden birimdir.

7. Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğü: Edirne ve aynı statüde bulunan illerde gerek yasal olmayan toplumsal olaylara müdahalede ve gerekse meydana gelen herhangi bir olaya ilk olarak müdahale eden ekiplerden oluşan birimdir. Bu birim aynı zamanda önleyici polislik hizmetlerinde de etkin bir faaliyet yürütür.

Yukarıda sayılan birimler adli olaylarda görev yapan soruşturmanın ilk başladığı ve görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından yönlendirildiği birimlerdir. Diğer birimler normal şartlar altında idari görevlerini yürütür ancak önleyici polislik bağlamında ek görev olarak tabir edilen görevlendirmeler ile halkın yoğun olduğu veya suç yoğunluğunun olduğu bölgelerde görevlendirilebilirler.

Edirne İl Emniyet Müdürlüğü'nde iç güvenlik hizmetlerinden İl Emniyet Müdürü sorumludur. O'na bu görevinde İl Emniyet Müdür Yardımcıları refakat eder. Yine yukarıda belirtilen birimlerden sorumlu Şube Müdürleri ve bu şubelerden de sorumlu yukarıda belirtilen İl Emniyet Müdür Yardımcıları bulunur. İl Emniyet Müdür Yardımcılarına sadece bir şube bağlı olabileceği gibi birkaç şube müdürlüğü de bağlanabilir keza Edirne İlinde İl Emniyet Müdür Yardımcılarına birkaç tane Şube Müdürlüğü bağlı olarak görev ifa ederler.

Şube Müdürlüklerinde personel sayısına göre Şube Müdür Yardımcısı ve kısımlara bakan birim amirleri bulunur ancak mevcut personel ve özellikle komiser sınıfı rütbeli personelin azlığından mütevellit birkaç birimden sorumlu rütbeli personeller görevlidirler.

Bu personelin altında da olaylara birebir müdahale eden ve iç güvenlik hizmetinin yürütülmesinde en temel taşlar olan Polis Memurları bulunur. Polis Memurlarının görevlendirilmeleri de görev alacakları Şube Müdürlüğünün görev alanına giren suçlardaki yoğunluk ve öneme göre değişmektedir. Ancak Edirne İl Emniyet Müdürlüğü için şu söylenebilir ki personel sayısı adli olaylar ile görevli birimlerde yoğunluk göstermekte ve personel istihdamı buna göre şekillendirilmektedir.

3.1. Edirne İli Polis Sorumluluk Alanında İşlenen Suçların Nedenlerine İlişkin Değerlendirme

Edirne Polis sorumluluk alanında işlenen suçlar ile ilgili sayısal verilere çalışmanın ilerleyen bölümlerinde ayrıntılı bir şekilde yer verilecektir. Ancak genel itibariyle bir değerlendirme yapılacak olursa ülke genelinde olduğu gibi mala karşı işlenen suçların (hırsızlık, oto hırsızlığı, dolandırıcılık, yankesicilik, kapkaç vb.) yoğun olarak gerçekleştiği gözlemlenecektir. Şahsa karşı işlenen suçlarda ise özellikle karşılıklı darp olaylarının ve aile içi şiddet olaylarının sayısal verilerde ağırlıkla yer tuttuğu görülecektir.

Edirne İli polis sorumluluk alanında işlenen suçların neden ve nasıl işlendiği değerlendirildiğinde suça karışan şahısların özellikle şahsa karşı işlenen suçlarda alkolün etkisi ile işlenen suçlar olduğu anlaşılmaktadır. mala karşı işlenen suçlarda ise suça karışan ve şüpheli konumunda bulunan ve Edirne İl sınırları içerisinde ikamet eden şahısların çok büyük bir çoğunluğunun ekonomik yönden güçsüz, işi olmayan ve halk arasında roman vatandaş olarak tabir edilen şahısların işlediği anlaşılmaktadır. Yine mala karşı işlenen suçlarda İstanbul gibi büyük bir metropole komşu olmasından dolayı bu İlde yaşayan ve suça meyilli olan daha önce suça karışmış şahısların mala karşı işlenen suçlarda zaman zaman Edirne İlini tercih ettikleri görülmektedir.

Edirne İlinin bir sınır ili olması ve ülkemizin Avrupaya açılan kapısı olarak nitelendirilecek bir konumda bulunması sebebiyle gerek uyuşturucu ticareti gerekse insan kaçakçılığı ve sair kaçakçılık konularında tercih edilen bir il olmasını beraberinde getirmiştir. Bu suçların istatiksel değerlerine ve bu suçlara karışan

şahısların profillerine çalışmanın ilerleyen bölümlerinde detaylı olarak yer verilecektir.

3.2. Edirne İl Emniyet Müdürlüğü Tarafından Hazırlanan ve Hayata Geçirilen/Geçirilecek Olan Projeler

Edirne İl Emniyet Müdürlüğü tarafından hazırlanarak hayata geçirilmesi planlanan projeler şu şekilde sıralanabilmektedir:

1. Tayfun Spor Kulübü ve Kültür ve Spor Tesisi Projesi
2. 10 Başlık Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliği Projesi
3. Kurbanlık Büyük Baş Hayvan Yetiştiriciliği Projesi
4. Ambalaj Atığı Toplama Projesi
5. Edirne’de Yaşayan Romanlara Mesleki Beceri Kazandırma Kurs Projesi
6. Edirne İlinde Yaşayan Roman Vatandaşlar ve Meslekleri İle İlgili Genel Değerlendirme

3.2.1. Tayfun Spor Kulübü ve Kültür ve Spor Tesisi Projesi

Projenin Adı: Tayfun Spor Kulübü Kültür ve Spor Tesisi Projesi

Projenin Konusu: Sporun insanların sosyal ilişkiler kurmasında ve geliştirmesinde büyük rol oynadığı, yeni arkadaşlıkların oluşması, grup içinde yer edinme, yerini idrak edebilme ve diğer grup üyelerini tanıyabilme gibi çabaların kişinin sosyal yaşantısını etkileyerek olgunlaşmasını ve toplum hayatına alışmasını sağladığı, spor sayesinde bu değerlere kavuşmuş toplumların yaşadığı bölgelerde sosyal yapılar (dernek, kulüp, tesisi, vb.) kurularak ortak heves ve heyecanların paylaşıldığı bir ortam oluşturduğu bilinmektedir.

Bu çerçevede; Edirne İl Merkezinde yaşayan yoksul, işsiz ve bir mesleği olmayan Roman ailelerin özellikle çocuk ve gençlerini spora yönlendirerek kötü alışkanlıklarından kurtulmasını sağlamak amacıyla kurularak faaliyet gösteren Tayfun Spor Kulübünün,

Hedef kitleye daha iyi ve kaliteli hizmet verebilmesi,

Sporun her dalında profesyonel olunabilmesi,

Özellikle kamu kurum ve kuruluşlarının hedef kitleye yönelik eğitim, bilgilendirme toplantıları, iletişim ve irtibat kurma, kültürel aktivasyonlar gibi hizmetler verebilmesi,

Dayanışma ve yardımlaşma vakıfları ile spor derneklerinin rahatlıkla hedef kitleye ulaşabilmesi amacıyla “Kültür ve Spor Tesisi Projesi” hazırlanmıştır.

Projenin Amacı Ve Gereği: Halk arasında Çingene olarak adlandırılan Roman vatandaşlarımızdan bazılarının, beraber yaşadıkları toplumdan her gün biraz daha koparken, son zamanlarda hırsızlık ve kapkaç gibi asayişe müessir olaylara yönelerek yaşadıkları çevrede huzur ve asayişin bozulmasına neden oldukları gözlemlenmektedir.

Bazı çevrelerce, bu durum istismar edilerek Romanlar bir azınlık ve ayrı bir ırk olduğu vurgulanmaya çalışılmaktadır.

Sporun toplumsal dayanışma ve bütünleşmeyi sağladığı, sporun evrensel değerlerinde herkese eşit bir yaklaşım ortaya koyduğu, sosyal, ekonomik veya eğitim farklılıklarının ortadan kalktığı ya da önemsizleştiği, sporla insanların ortak zevkleri doğrultusundaki bir araya geldiği, her kesimden insanın birbirlerini tanımalarına, dostluk kurmalarına ve ortak amaçlar etrafında birlikte çalışmalarına imkan hazırladığı bilinen hususlardandır.

Takım sporları sayesinde kişinin, diğerleriyle olan ilişkilerini kurallar çerçevesinde yürütme, gruba liderlik yapma ve/veya liderle birlikte hareket etme, alınan kararları kabullenme, ortak hedefler doğrultusunda birlikte hareket etme, vb. değerleri gelişmektedir.

Bu çerçevede; spor etkinlikleriyle Roman vatandaşlarımızın kendi aralarında birlik ve beraberliğini sağlayarak uzaklaştıkları toplumla birlikte yaşamaya alışmalarını sağlamak, asayişe müessir olaylardan uzaklaştırmak amacıyla,

2006 yılı içerisinde ilçe de desteklenmesiyle genç ve istekli Roman vatandaşlarımız, daha önce kurulan Tayfun Spor Kulübünün faaliyetleri etrafında toplanmışlardır.

Bahse konu spor kulübü çevresinde toplanan özellikle Menzilahir, Meydan, Barutluk, Umurbey, Babademirtaş ve çevre mahallelerden de, çoğunluğunu Roman vatandaşlarımızın oluşturduğu 6-25 yaş arası çocuk ve gençlerden oluşan yaklaşık 500 kişinin spor yapması ve yaptığı sporu geliştirmesi sağlanmaya çalışılmıştır.

Söz konusu genç ve çocukların, yaptıkları spor sayesinde her gün bir araya geldikleri, sosyal ve kültürel aktivitelerini geliştirdikleri, bir işi yapmanın ve başarmanın verdiği mutluluk, huzur ve gururla spora devam ettikleri, kötü alışkanlıklar ile asayişe müessir olaylardan uzaklaştıkları gözlemlenmektedir.

Ancak, Tayfun Spor Kulübünün faaliyet gösteren ve lokal ve kahvehane olarak kullanılan Umurbey Mahallesi, Mimarsinan caddesi No:72 sayılı yerin, sadece (50) kişiye hitap etmesi, spor haricinde buluşma ve dinlenme yeri olarak kullanılması nedeniyle, sadece futbol amaçlı bir spor kulübü olmasına neden olduğu, gerek futbolun daha sağlıklı ve profesyonel, gerekse de diğer sporların yapılabilmesi, spor yapan çocuk ve gençler ile ailelerinin kültürel faaliyetlerle eğitilmesi, toplumsal yaşam kuralları konusunda bilinçlendirilmesi, bireysel veya toplu olarak hedef kitleye ulaşılabilmesi için kapsamlı bir kültür ve spor tesisine ihtiyaç duyulmuştur.

Bu amaçla; mülkiyeti Edirne Belediyesine ait ve özel bir kişiye kiralanmış olan Edirne Merkez, Umurbey Mahallesi, Tekke Kapı caddesi, Acı Çeşme Gençlik Oyun Alanı, Tayfun Spor Kulübüne kiralanmış, bahse konu yer Edirne Belediye Encümenince de adı geçen spor kulübüne devri sağlanmıştır.

İşbirliği Yapılacak Birimler: Belediye Kooperatifleri alt kısmı eski askeri atış poligonunun olduğu, şuan Yeşil Vadi olarak adlandırılan futbol, basketbol gibi çeşitli saha sporlarının yapılabileceği boş alan, Edirne Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünce Tayfun Spor Kulübüne kullanımına verilmiş olup, bahse konu alanı çevre düzenlenmesi, oto park alanı, futbol, basketbol, voleybol gibi sporlar için sahalar, duş, tuvalet, soyunma ve dinlenme bölümlerinden oluşan idari kısmın

yapılabilmesi için Edirne Valiliği (İl Özel İdaresi) tarafından 350.000 YTL tutarında maddi kaynak ayrılmıştır.

Bunun yanında da yapılacak olan Spor ve Kültür Tesisinin etkin hale getirilmesi amacıyla; Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü uzman beden eğitimi ve ilgili spor branşı eğiticileri aracılığıyla daha profesyonel eğitimden geçirilmesi sağlanabilecektir. İl Milli Eğitim Müdürlüğünde görevli Rehber öğretmenlerle kültür ve spor tesisinde kamu kurum ve kuruluşları, dayanışma ve yardımlaşma vakıfları, spor derneklerinin hedef kitleye yönelik eğitim, bilgilendirme toplantıları, iletişim ve irtibat kurma, kültürel aktivasyonlar gibi konularda il genelinde ilgili kurum kuruluşların desteği alınarak işbirliği yapılacaktır.

Uygulama Yeri: Edirne Belediye Encümeninin 11.07.2006 tarih ve 2006/1023 Nolu kararıyla Tayfun Spor Kulübü Derneğine devir edilen, Edirne Merkez, Muradiye Mevkii, %51L IIIc, 51LIIIId, 146 Pafta, 320 ada, 1 parsel sayılı 1.500 m² lik alan ile, bu alanda bulunan bahse konu Edirne Merkez, Umurbey Mahallesi, Tekke Kapı caddesi (Gogo Mezarlığı) Acı Çeşme Gençlik Oyun Alanı 25 Temmuz 2006 tarih 0008402 Edirne 2. Noterliğinde yapılan kira kontratı ile Tayfun Spor Kulübü Derneğince kiralanmıştır.

Bahse konu alan, projenin hedefleri ve amaçlarına ulaşılabilmesi için hedef kitlenin yoğun olarak yaşadığı Menzilahir, Meydan, Barutluk, Umurbey ve Babademirtaş mahallelerine yürüme mesafesince yakın olması, bahse konu vatandaşlarımızın rahatlıkla spor tesislerine gelebilmesi veya toplanabilmesi açısından önem arz etmektedir.

Projenin Hedef Kitlesi: Projenin amaç ve hedefleri doğrultusunda; Kamu Kurum ve Kuruluşları ile Sivil Toplum Kuruluşlarının desteği ile kurulan Tayfun Spor Kulübü tarafından spor yapması sağlanan 6-9, 10-14, 15-18 yaş grubunda yaklaşık 500 kadar çocuk ve genç ile bunların aileleri olmak üzere toplam 1.500 kişi hedeflenmiştir.

Projenin Ekonomik Analizi: Ek-1’de sunulan Taslak Projeye göre Spor Tesisi Kapsama Alanları; 68 m² İdari Bina, 75 m² Çok Amaçlı Salon, 800 m² Halı Saha, 536 m² Açık Alan şeklinde toplam 1.479 m² alan belirlenmiştir.

Planlanan halı saha, soyunma odaları, duş, tuvalet, revir, toplantı salonu, kafe, müdüriyet ve çay ocağından oluşan Çok Amaçlı Salon için malzemeler, temel kazı çalışması, inşaat ve alt yapı malzemeleri ile ilgili olarak Ek-2’de Edirne Bayındırlık ve İskan Müdürlüğüne sunulan piyasa araştırmasında yaklaşık toplam maliyeti 181.595,49 YTL çıkarılmıştır.

Projenin Uygulaması Ve Değerlendirilmesi: Tayfun Spor Kulübü Derneği çatısı altında spora yönlendirilen çocukların, kulüp binası ve çocuk oyun sahası ile özellikle futbol sporu ile uğraşan çocuk ve gençlerin, basketbol, voleybol, güreş ve kros gibi branşlara da yönelmelerini sağlamak amacıyla; Taslak Projede (Ek-1) belirtildiği gibi, çok amaçlı spor yapılabilecek salon (basketbol, voleybol, hentbol, masa tenisi, güreş vb. sporların yapılabilmesi), soyunma odası, tuvalet ve duşlar, sağlık odası, toplantı salonu, halı saha, yönetim odası, büfe ve depo ile çevre düzenlenmesi ve otopark sahasının yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

“Kültür ve Spor Tesisi” ile, özellikle 6-25 yaş arası çocuk ve gençler ile ailelerine yönelik;

Sporla meşguliyet sayesinde asayişe müessir olaylardan uzaklaşmalarının sağlanabileceği,

Futbol ve diğer sporların daha sağlıklı ve profesyonel yapılabileceği,

Toplum içinde yer edinme, yerini idrak edebilme ve uzaklaştığı toplum üyelerini tanıyabilme gibi çabaların artması nedeniyle, Roman vatandaşlarımızın olgunlaşmasını ve toplum hayatına alışmasını sağlayabileceği,

Kamu kurum ve kuruluşları, dayanışma ve yardımlaşma vakıfları, spor derneklerinin hedef kitleye yönelik verebilecekleri eğitim, kültürel aktivasyonlar gibi hizmetler sayesinde uzaklaştıkları toplumla birlikte yaşama kültürünün oluşturulabileceği,

Spor yapan çocuk ve gençler ile ailelerinin kültürel faaliyetlerle eğitilerek toplumsal yaşam kuralları konusunda bilinçlendirilebileceği,

Eğitimler ve takım sporları sayesinde roman vatandaşlarımızın, uzaklaştıkları toplumla olan ilişkilerini kurallar çerçevesinde yürütme, birlikte hareket etme, alınan kararları kabullenme, ortak hedefler doğrultusunda birlikte hareket etme olgusunun gelişebileceği değerlendirilmektedir.

3.2.2. 10 Başlık Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliği Projesi

Projenin Adı: 10 Başlık Küçük Baş Hayvan Yetiştiriciliği Projesi

Projenin Konusu: Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakfına, il merkezinde ikamet eden ve kişisel olarak müracaat eden (10) muhtaç Roman aileye, iki aşamalı olarak uygulanacak projede, ilk aşamada aile başına verilecek 10'ar adet kurbanlık koyun, ikinci aşamada başarılı olan ailelere (10)' ar adet kıvrıcık cins koyun ve 1'er koç verilmesiyle, hayvancılık mesleğini geliştirmelerine ve tecrübe kazanmalarına, bu yolla yoksulluklarının giderilmesine yardımcı olunacağı düşünülmektedir.

Projenin Amacı: Halk arasında Çingene olarak adlandırılan Roman vatandaşlarımız, tarımda makineleşmenin kırsal kesimler ve köylere kadar gitmediği, köylerde ve kırsal kesimlerde kap-kaçak, giyecek vb. her türlü ihtiyaç malzemesine ulaşamadığı ve alımının zor olduğu geçmiş yıllarda, Roman vatandaşlarımız kalaycılık, el değirmeni ve bohçacılık gibi işlerle geçimlerini sağlamaktaydılar.

Ancak; 21. yüzyılda Ülkemizde hızla gelişen iş istihdamı değişiklikleri, tarımda makineleşmenin artması, Romanların eğitim ve öğretime önem vermemeleri gibi nedenlerle, zamanla Roman vatandaşlarımızın mevcut meslekleri yok olmuş, yeni meslekler ve sanat sahibi olmamışlardır.

Gözlemlendiği kadarı ile Romanlar, eğitimsiz, mesleksiz, son derece fakir, alt yapısı olmayan ortamlarda oturan, çalışma alışkanlıkları olmayan, hayatı günlük yaşayan bir topluluktur. Bu halleri ile, beraber yaşadıkları toplumların diğer

kesimlerinden her gün biraz daha koparken, çok sayıda kişi de alkol ve esrar gibi uyuşturucu madde bağımlısı olmuştur.

Son dönemde, meslek ve sanat sahibi olamayan, yoksul, sağlıksız ortamda yaşadıklarından dolayı sosyalleşememiş bir kısım genç Romanların, ilimizde hırsızlık ve kapkaç gibi asayişe müessir olaylara yöneldikleri görülmektedir.

Bu nedenle, ilerde ortaya çıkabilecek iç içe geçmiş sosyo-kültürel, ekonomik, asayiş ve güvenlik sorunlarına karşı alınabilecek tedbirlerin başında, ilimizde yaşayan Romanların ekonomik durumlarının iyileştirilmesi gelmektedir.

Projenin Gerekçesi: İlimizde yaşayan Romanların yapabilecekleri iş kolları araştırması çerçevesinde, ülkemizde hayvancılık sektöründe koyunculüğün üretiminin kolay olduğu, koyunun adaptasyon yeteneğinin yüksek olduğu, hızlı çoğaldığı, sermaye ve sabit yatırım giderlerinin nispeten düşük olduğu ve kısa sürede verime geçtiği yapılan tespitlerdendir.

Trakya bölgesinde de yetişen kıvırcık koyun türünün canlı ağırlıklarının koyunlarda 35-40 kg, koçların 45-50 kg olması, etinin lezzetli ve kalite bakımından Türkiye koyunları içerisinde ilk sırada yer alması, et tüketiminde en fazla tercih edilen koyun türü olması, 5 ay gibi kısa sürede çoğalmaları, ikiz doğum oranının yüksek, erkek-dişi oranının %50, ölüm oranının %10 olması, süt üretimi için düşünüldüğünde ise iyi yetiştirilmiş sürülerde 60-70 kg kadar süt verebilmeleri tercih nedenleri arasından yer aldığı tespit edilmiştir.

Bu çerçevede; ilimizde yaşayan, bir meslek, sanat sahibi olmayan, yoksul, sağlıksız ortamda yaşadıklarından dolayı sosyalleşememiş Roman vatandaşlarımıza, verilecek koyun ve koçlarla hayvan yetiştiriciliği yapabilecekleri, ilk etapta özellikle Kurban bayramı veya kasaplara satarak gelir temin edebilecekleri, bunun yanında da koyun yetiştirirliği konusunda kendilerini yetiştirebilecekleri, ilerleyen süreçte bunu bir meslek haline getirebilecekleri düşünülmektedir.

İşbirliği Yapılacak Birimler: Edirne Valiliği Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı ile birlikte İl Emniyet Müdürlüğü, Tarım İl Müdürlüğü ve Tarımsal Araştırma Merkezi ile işbirliği yapılacaktır.

Uygulama Yeri: Projenin uygulama yeri olarak, Edirne İli Merkezinde tespit edilecek ağılların Tarım İl Müdürlüğünün denetimi ile uygun hale getirilmesi ile yapılabilecektir.

Projenin Hedef Kitle: Edirne il merkezinde ikamet eden, meslek sahibi olmayan, yoksul, hayvan yetiştiriciliği için istekli ve yetenekli, bu amaçla Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakfına kişisel olarak müracaat eden Roman vatandaşlarımız hedef kitle içerisinde yer almaktadır.

Proje Kapasitesi Ve Uygulaması: Proje, devamlılığın sağlanması, yoksul ve meslek sahibi olmayan Roman vatandaşlarımızın bir meslek sahibi olabilmeleri ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek hale gelebilmeleri için iki aşamalı olarak hazırlanmıştır.

I. AŞAMA; Proje için Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfına başvuran 10 muhtaç Roman aileye,

1-İlk yıl (2006 Ağustos) Kurbanlık amacıyla aile başına 10'ar adet kurbanlık koç verilmek üzere toplam 100 adet kurbanlık koç temin edilecek olup, koçların bakım ve hastalıklara karşı korunma ve aşılması Tarım İl Müdürlüğü gözetim ve denetiminde sağlanacak, aynı zamanda fayda sahiplerine, koyunların beslenme, bakım ve hastalıklara korunma amaçlı uygulamalı kurs şeklinde bilgi verilecektir. Ayrıca beslenmesi için Tarımsal Araştırma Merkezinden alınabilecek yeterli miktarda mısır ve yoncalar ile Tarım İl Müdürlüğünün temin edebileceği yemler ile koyunların beslenmesi sağlanarak uygulanacaktır.

2-İlk etapta özellikle Kurban bayramı öncesi (2006-Aralık) kurbanlık koyunların satışından elde edilecek gelire hem içinde buldukları yıl için temel ihtiyaçlarının kazanmış olacaklar, hem de Kurbanlık koyun için Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından aldıkları paranın geri ödemesini yapabileceklerdir.

II. AŞAMA; İkinci yıl için (2007-Mart), birinci yılda Kurbanlık koyun projesinde başarılı olan her Roman aileye ayrı ayrı;

1-10'ar adet kıvrırcık cinsi koyun ve (1)'er adet koç verilecek, koyunların bakım, hastalıklara karşı korunma ve aşılması, çoğalması öncesi ve sonrası Tarım

İl Müdürlüğü gözetim ve denetiminde sağlanacak, aynı zamanda fayda sahiplerine, koyunların beslenme, bakım ve hastalıklara karşı korunma, koyunları üremesi konusunda uygulamalı kurs şeklinde bilgi verilecektir.

2-Proje uygulamasında, fayda sahiplerinin günlük ihtiyaçlarını sağlayamayacak kadar yoksul olması, projenin amacının bu şekilde yoksul Romanlara bir iş ve meslek kazandırma olduğundan dolayı, mümkünse fayda sahipleri için belirlenecek bir arazide, bölge koşullarına göre genel kriterlere uygun Tarım İl Müdürlüğü ile koordineli olarak ağılların uygun hale getirilmesi gerekmektedir. Ayrıca koyunların beslenmesi için Tarımsal Araştırma Merkezinden alınabilecek yeterli miktarda mısır ve yoncalar ile Tarım İl Müdürlüğünün temin edebileceği yemler ile koyunların beslenmesi sağlanarak uygulanacaktır.

Projenin Ekonomik Analizi:

I. AŞAMA

2006 yılı Ağustos ayında uygulanacak 1. aşamada; kurbanlık koyun alımı ve satışı projesi için şu an için bir kurbanlık koçun ortalama fiyatının 100-150 YTL arasında olduğu tespit edilerek proje bütçesi buna göre oluşturulmuştur. Fayda sahibi başına koyun bedeli ve fayda sahibi tarafından geri ödenmesi gerekli tutarlar aşağıdaki gibi olup, bu ödeme tutarları koyun alımı gerçekleştirildiğinde değişebilecektir.

Bahse konu kurbanlık koçların Ağustos ayı ortalarında alınacağı ve Kurban bayramından önce Aralık ayı sonunda satılacağı düşünülürse toplam (5) aylık bir süreçte beslenmeleri gerekmektedir. (10) koyun için 3.000 dönüm mera, (100) koyun için 30.000 dönüm mera gerektiği ve koyunların meralarda beslenemeyeceği tahmin edildiğinden dolayı; eğer Tarımsal Araştırma Merkezinden yonca veya yemlik mısır, Tarım İl Müdürlüğünden yem karşılamaz ise;

Ayrıca projenin 1. aşamasında;

Fayda sahiplerinin ağılları olmadığı veya mevcut ağıllarının tamiratının yapılabileceği tahmini çerçevede; 10 koyun için 40 m² ağıl gerektiği, ağılın pirketten

yapılacağı, üstünün eternit ile kapatılacağı düşünülürse, 10 aile için 400 m² ağıl için 2.000 TYL'ye ihtiyaç duyulduğu,

Bunun yanında fayda sahiplerinin günlük ihtiyaçlarını sağlayamayacak kadar yoksul olması, projenin amacının bu şekilde yoksul Romanlara bir iş ve meslek kazandırma olduğundan dolayı, projede yer alacak kişi başına toplam 10 aile için Ağustos-Aralık ayları arası toplam 5 ay için her ay 100 YTL olmak üzere toplam 5.000 YTL verilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

1.Aşama İçin Toplam Gider :25.000 YTL (100 Koç Bedeli+Beslenme Giderleri-10 Kişi Aylık Teşvik Ödemeleri)

Geri ödeme yapabilecekleri hususunda, 2006 yılı Ağustos ayında alacakları koyun başına ortalama 150 YTL ile 10 koyun için kişi başına verilecek 1.500 YTL satıldıktan sonra geri ödeyebilecekler, 2006 yılı Aralık ayında ise koyun başına ortalama 250 YTL ile 10 koyun için kişi başına verilecek 2.500 YTL kazanacaklar, bunun 1.500 YTL sini ödeyip, geri kalan 1.000 YTL kendilerine kar olarak kalacaktır.

II. AŞAMA:

2007-Mart ayından sonra uygulanacak 2. aşamada; (10)'ar adet cins kıvırcık koyun ve (1)'er adet koç alımı, bakımı, üremesi, süt ve yapağı elde edilmesi ve satışı projesi için, o dönem için kıvırcık cins koyun ve koç fiyatının 200-250 YTL arasında olduğu tespit edilerek proje bütçesi buna göre oluşturulmuştur. Fayda sahibi başına koyun ve koç bedeli ve fayda sahibi tarafından geri ödenmesi gerekli tutarlar aşağıdaki gibi olup, bu taksit tutarları koyun alımı gerçekleştirildiğinde değişebilecektir.

Bahse konu koyunların 1 yıl süre ile bir süreçte beslenmeleri gerekmektedir. Eğer Tarım İl Müdürlüğü ve Tarımsal Araştırma Merkezinden mera sağlanmaz ise, (10 koyun için 3.000 dönüm, 100 koyun için 300.000 dönüm arazi yapıyor.) Meralarda beslenemeyeceği tahmin edildiğinden dolayı; eğer Tarımsal Araştırma Merkezinden yonca veya yemlik mısır, Tarım İl Müdürlüğünden yem karşılamaz ise;

Ayrıca projenin 2. aşamasında; fayda sahiplerinin günlük ihtiyaçlarını sağlayamayacak kadar yoksul olması, projenin amacının bu şekilde yoksul Romanlara bir iş ve meslek kazandırma olduğundan dolayı, projede yer alacak kişi başına toplam 10 aile için 1 yıl için her ay 100 YTL olmak üzere toplam 12.000 YTL verilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

2. Aşama İçin Toplam Gider :29.000 YTL (110 Koyun Bedeli+Beslenme Giderleri-10 Kişi Aylık Teşvik Ödemeleri)

Projenin Sürdürülebilirliğine İlişkin Değerlendirme: Geri ödeme yapabilecekleri hususunda,

2007 yılı Mart ayında alacakları koyun başına ortalama 100 YTL ile (10 koyun ve (1) koç için kişi başına verilecek 2.750 YTL ile toplam 11.000 YTL, 110 koyun için 6.000 YTL beslenme giderleri, kişi başına aylık teşvik ödemeleri 12.000 YTL ile toplam 29.000 YTL'nin,

Kurbanlık koyun satışı; 2007 yılı Aralık ayın sonunda 5 koyun satıldığı düşünülürse koyun başına ortalama 350 YTL ile 5 koyun için 1 AİLENİN TOPLAM GELİRİ 1.750 YTL (10 AİLENİN TOPLAM GELİRİ= 17.000 YTL,

Süt Satışı; 1 yıl sonunda 10 koyundan ortalama 10 kuzu elde edildiği var sayılırsa; 1 koyunun ortalama süt verimi (kuzu payı düştükten sonra)=60 kg, 1 işletmedeki toplam süt üretimi=600kg/yıl, 1kg koyun sütü fiyatı=80YKŞ, 1 işletmenin toplam süt geliri:600 kg/yılX80YKŞ=1 AİLENİN TOPLAM GELİRİ 480 YTL (10 AİLENİN TOPLAM GELİRİ= 4.800 YTL)

Kuzu Satışı: 1 ünitenin yıllık ortalama 10 kuzu ürettiği ve hepsinin satıldığı kabul edilirse; 1 kuzu fiyatı 200 YTL/başX10 kuzu=, 1 AİLENİN TOPLAM GELİRİ 2.000 YTL (10 AİLENİN TOPLAM GELİRİ= 20.000 YTL)

Yapağı Satışı; 1 koyundan ortalama 2 kg yapağı ve 1 koçtan ortalama 3 kg yapağı elde edileceği kabul edildiğinde; 1 işletmeden elde edilen toplam yapağı miktarı; (10 koyun x 2kg)+ (1 koç x 3 kg)= 20 kg+3 kg=23 kg, 1 kg yapağı fiyatı:2

YTLX23 kg=1 AİLENİN TOPLAM GELİRİ 46 YTL (10 AİLENİN TOPLAM GELİRİ= 460 YTL)

1 AİLENİN TOPLAM YILLIK GELİR

Kurbanlık Satışı+Süt Geliri+Kuzu Geliri+Yapağı Geliri

1.750YTL+480 YTL+2000YTL+46 YTL= 4.276 YTL

10 AİLENİN TOPLAM YILLIK GELİR

Kurbanlık Satışı+Süt Geliri+Kuzu Geliri+Yapağı Geliri

17.500YTL+4.800 YTL+20.000 YTL+ 460 YTL= 40.760 YTL

Dolayısıyla, fayda sahiplerine geri ödeme yapmaları durumunda toplam aylık verilen 100 YTL teşvik ödemesi dışında, yıllık geri ödeme yaptıklarına ellerinde 3.276 YTL kalacak, buda 1 yıla uygulandığında ayda bir aileye 270 YTL bir para kalmaktadır. Tabi ikinci yıldan sora herhangi bir ödeme yapmayacaklarından dolayı 4.267 YTL paranın bir aileye ayda 350 YTL kalacağı hesaplanmıştır. Üçüncü yılında ve devamında sürü sayısı artacağından dolayı aylık kalan miktarın git gide artacağı ve kendi kendilerine hayvancılık yapmaya, ailelerinin geçimlerini sağlayabilecekleri değerlendirilmektedir.

3.2.3. Kurbanlık Büyük Baş Hayvan Yetiştiriciliği Projesi

Projenin Adı: Kurbanlık Büyük Baş Hayvan Yetiştiriciliği Projesi

Projeye Kişisel Olarak Başvuru Yapan Kişiler:

1-Edirne-Merkez-Menzilahir mahallesi nüfusuna kayıtlı, Salih-Şerife oğlu, Edirne 20.12.1963 doğumlu T.D.,

2- Edirne Merkez Menzilahir mahallesi nüfusuna kayıtlı, İbrahim oğlu, Edirne 1969 doğumlu N.M.,

3- Edirne Merkez Barutluk mahallesi nüfusuna kayıtlı, Celaleddin oğlu, Edirne 1969 doğumlu Ş.N.,

4-Edirne-Merkez-Menzilahir mahallesi nüfusuna kayıtlı, Türkün-Melihat oğlu, Edirne 15.01.1987 doğumlu F.D. olmak üzere toplam (4) kişi,

Projeye Kişisel Olarak Başvuru Yapan (4) Kişinin Çalıştıracağı Kişiler:

1-Edirne-Merkez-Menzilahir mahallesi nüfusuna kayıtlı, Salih-Şerife oğlu, Edirne 01.05.1955 doğumlu F.D.,

2-Edirne-Merkez-Sarayakpınar köyü nüfusuna kayıtlı, Ali-Ayşe oğlu, Büyükkismailçe 10.01.1956 doğumlu R.Ö.,

3-İstanbul-Fatih-Neslişah mahallesi nüfusuna kayıtlı, Avni-Sabiha oğlu, İstanbul 01.03.1968 doğumlu N.D.,

4-Edirne-Merkez-Menzilahir mahallesi nüfusuna kayıtlı, Naci-Nurten oğlu, Edirne 13.08.1977 doğumlu Ö.S.,

5-Edirne-Merkez-Menzilahir mahallesi nüfusuna kayıtlı, Arif-Gülbahar oğlu, Edirne 01.03.1986 doğumlu V.B.,

6-Edirne-Merkez-Menzilahir mahallesi nüfusuna kayıtlı, Aydın-Suna oğlu, Edirne 1987 doğumlu S.M.,

7-Edirne-Merkez-Srayakpınar köyü nüfusuna kayıtlı, Recep-Akgül oğlu, Edirne 01.01.1990 doğumlu E.Ö.,

8-Edirne-Merkez-Yolüstü köyü nüfusuna kayıtlı, Recai-Saniye oğlu, Edirne 01.11.1993 doğumlu R.G. ile tespit edilecek diğer (8) kişi ile birlikte toplam (16) kişi,

Projenin Konusu: Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakfına, il merkezinde ikamet eden ve kişisel olarak müracaat eden (4) muhtaç Roman vatandaşımıza kişi başı verilecek olan (15)'er olmak üzere toplam (60) adet kurbanlık büyükbaş hayvan ve bunların bakımı ile ilgilenecek (16), olmak üzere toplam (20) Roman vatandaşımız, hayvancılık mesleğini geliştirmelerine ve tecrübe

kazanmalarına, bu yolla da yoksulluklarının giderilmesine yardımcı olunacağı düşünülmektedir.

Projenin Amacı: Halk arasında Çingene olarak adlandırılan Roman vatandaşlarımız, tarımda makineleşmenin kırsal kesimler ve köylere kadar gitmediği, köylerde ve kırsal kesimlerde kap-kaçak, giyecek vb. her türlü ihtiyaç malzemesine ulaşamadığı ve alımının zor olduğu geçmiş yıllarda, Roman vatandaşlarımız kalaycılık, el değirmeni ve bohçacılık gibi işlerle geçimlerini sağlamaktaydılar.

Ancak; 21. yüzyılda Ülkemizde hızla gelişen iş istihdamı değişiklikleri, tarımda makineleşmenin artması, Romanların eğitim ve öğretime önem vermemeleri gibi nedenlerle, zamanla Roman vatandaşlarımızın mevcut meslekleri yok olmuş, yeni meslekler ve sanat sahibi olmamışlardır.

Gözlemlendiği kadarı ile Romanlar, eğitimsiz, mesleksiz, son derece fakir, alt yapısı olmayan ortamlarda oturan, çalışma alışkanlıkları olmayan, hayatı günlük yaşayan bir topluluktur. Bu halleri ile, beraber yaşadıkları toplumların diğer kesimlerinden her gün biraz daha koparken, çok sayıda kişi de alkol ve esrar gibi uyuşturucu madde bağımlısı olmuştur.

Son dönemde, meslek ve sanat sahibi olamayan, yoksul, sağlıksız ortamda yaşadıklarından dolayı sosyalleşememiş bir kısım genç Romanların, ilimizde hırsızlık ve kapkaç gibi asayişe müessir olaylara yöneldikleri görülmektedir.

Bahse konu projeye kişisel olarak başvuran şahıslar hakkında yapılan araştırmada;

-T.D. hakkında, (1) meskun mahalde ateş etmek, (2) darp ve (1) bıçakla tehdit ve zorla senet imzalatma olmak üzere (4) kez adli işlem yapıldığı,

-F.D. hakkında, (8) hırsızlık, (3) darp, (2) yaralama, (2) devlet malına zarar vermek, (1) esrar bulundurma ve içmek olmak üzere (16) kez adli işlem yapıldığı,

-Ö.S. hakkında, (1) darp, (1) küçük yaşta kız kaçırmak olmak üzere (2) kez adli işlem yapıldığı,

-R.Ö. hakkında, (1) küçük yaşta kızı evlendirmekten hakkında adli işlem yapıldığı,

-V.B. hakkında, (8) kez hırsızlık suçundan adli işlem yapıldığı anlaşılmıştır.

Ayrıca, haklarında herhangi bir adli işlem kaydı bulunmayan E.Ö., F.D., N.D., R.G. ve S.M. isimli şahısların, suç işleyen ve suç işlemeye meyilli kişiler ile birlikte hareket ettiklerinin gözlemlendiği bilinmektedir.

Bu nedenle, ilerde ortaya çıkabilecek iç içe geçmiş sosyo-kültürel, ekonomik, asayiş ve güvenlik sorunlarına karşı alınabilecek tedbirlerin başında, ilimizde yaşayan Romanların ekonomik durumlarının iyileştirilmesi gelmektedir.

Projenin Gerekçesi:

İlimizde yaşayan Romanların yapabilecekleri iş kolları araştırması çerçevesinde, bazı Roman vatandaşımızın kendi kıt kaynakları çerçevesinde büyükbaş hayvancılık yaptığı, ancak maddi kazanç sağlanabilmesi için (1) büyükbaş hayvanın yeterli olmadığı, zaten alma imkanlarının da bulunmadığını, imkan verilmesi halinde büyükbaş hayvancılık yapabilecekleri, yetiştirdikleri hayvanları özellikle Kurban bayramlarında satarak gelir temin edebileceklerini beyan ettikleri bilinmektedir.

Ülkemizde hayvancılık sektöründe Büyükbaş Hayvancılığın bakımının kolay olduğu, sermaye ve sabit yatırım giderlerinin nispeten düşük olduğu, kısa sürede yetiştiği, kurbanlık satışlarında % 80' e varan kazançların sağlanabileceği yapılan tespitlerdendir.

İlimizde yaşayan, bir meslek ve sanat sahibi olmayan, yoksul, sağlıksız ortamda yaşadıklarından dolayı sosyalleşememiş Roman vatandaşlarımıza, verilecek kurbanlık büyükbaş hayvanın yetiştirilmesi sonrası, Kurban bayramında satarak gelir temin edebilecekleri, bunun yanında da hayvan yetiştiriciliği konusunda kendilerini geliştirebilecekleri, ilerleyen süreçte bunu bir meslek haline getirebilecekleri, meşguliyet içerisinde oldukları ve maddi durumları düzeleceğinden dolayı asayişe müessir olaylara karışamayacakları değerlendirilmektedir.

İşbirliği Yapılacak Birimler: Edirne Valiliği Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı ile birlikte İl Emniyet Müdürlüğü, Tarım İl Müdürlüğü ve Tarımsal Araştırma Merkezi ile işbirliği yapılacaktır.

Kurbanlık Büyük Baş Hayvan Yetiştiriciliği Projesi için fayda sahibi (4) kişi ile çalıştıracakları (16) kişi ile birlikte toplam (20 kişinin yapacağı büyükbaş hayvanların bakım ve hastalıklara karşı korunma ve aşılması ve beslenmesi gibi hususların denetlenmesi ve pratik olarak uygulama eğitimi verilmesi hususunu Tarım İl Müdürlüğü veya Tarımsal Araştırma Merkezi veteriner ve uzmanlarının takip etmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir. Bahse konu denetlemeler ve eğitimler fayda sahiplerinin büyükbaş hayvanlarının ölümü nedeniyle geri ödmeden kaçmalarını engelleyeceği ve hayvancılık yetiştiriciliği konusunda eğitimlerinin sağlanabileceği değerlendirilmektedir.

Uygulama Yeri: Projenin uygulama yeri olarak, yaklaşık 7.000 metrekare arsa üzerinde dış çevresi avluyla çevrili, içinde (3) adet üstü kapalı yaklaşık 75 büyükbaş hayvanın barınabileceği İlimiz Küçükpazar Umurbey mahallesi, Tekkekapi caddesi No:7 sayılı yer, kullanım hakkı ve tapusu Edirne Merkez Umubey mahallesi nüfusuna kayıtlı, Mustafa oğlu 1981 doğumlu R.K. isimli şahıstan kira sözleşmesi ile T.D., N.M., Ş.N. ve F.D. tarafından kiralanmıştır.

Projenin Hedef Kitlesi: Edirne il merkezinde ikamet eden, meslek sahibi olmayan, yoksul, hayvan yetiştiriciliği için istekli ve yetenekli, bu amaçla Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakfına kişisel olarak müracaat eden (4) ve bahse konu büyükbaş hayvanların bakımını yapacak (16) olmak üzere toplam (20) Roman vatandaşımızın, ortalama (100) kişilik ailesi hedef kitle içerisinde yer almaktadır.

Projenin Kapasitesi Ve Uygulaması: Proje için Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfına başvuran (4) muhtaç Roman vatandaşımıza, 2006 Ağustos ayında kişi başına (15)'er adet olmak üzere toplam (60) adet büyükbaş hayvan parası verilecek olup, hayvanların bakım ve hastalıklara karşı korunma ve aşılması ve beslenmesi fayda sahibi (4) kişi ve çalıştıracakları (16) kişi olmak üzere toplam (20) kişi yapacaktır.

Kurban bayramı öncesi 2006-Aralık ayı içerisinde (60) büyükbaş hayvanın satışından elde edilecek gelire, (20) kişi, hem içinde buldukları yıl içinde ailelerinin temel ihtiyaçlarını sağlamış olacaklar, hem de Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından aldıkları büyükbaş hayvan parasını geri ödeyebileceklerdir.

Projenin Ekonomik Analizi: 2006 yılı Ağustos ayında uygulanacak olan Kurbanlık Büyükbaş Hayvan Yetiştiriciliği Projesi için, bir kurbanlık büyükbaş hayvanın ortalama fiyatının 1.400 YTL olduğu tespit edilerek proje bütçesi oluşturulmuştur.

Fayda sahiplerinin çalıştıracağı (16) kişinin, günlük ihtiyaçlarını sağlayamayacak kadar yoksul olması, projenin amacının yoksul Romanlara bir iş ve meslek kazandırma olduğundan dolayı, projede fayda sahibi olan (4) kişinin çalıştıracağı (16) kişi için Ağustos-Aralık ayları arası toplam 5 ay kişi başına her ay 300 YTL olmak üzere toplam 12.000 YTL verilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Bahse konu kurbanlık büyükbaş hayvanların 2006 yılı Ağustos ayı ortalarında alınacağı ve Kurban bayramından önce 2006 yılı Aralık ayı sonunda satılacağı düşünülürse toplam (5) aylık bir süreçte beslenmeleri gerekmektedir.

Eğer, Tarımsal Araştırma Merkezinden yonca veya yemlik mısır ve Tarım İl Müdürlüğünden yem karşılamaz ise;

Toplam yem miktarı ve fiyatı hesaplanırken; Beslenme giderleri hesaplanırken, (1) büyükbaş hayvanın günlük (2) kg yem tüketeceği, (1) kg yemin ortalama (50 YKŞ) olduğu piyasadan öğrenilmiş olup, (40) büyükbaş hayvana 5 ay (150 gün) üzerinden yem verileceği hususu dikkate alınmıştır.

Fayda sahiplerinin günlük ihtiyaçlarını sağlayamayacak kadar yoksul olması, projenin amacının yoksul Romanlara bir iş ve meslek kazandırma olduğundan dolayı, beslenme giderlerinin ilk proje için geri ödeme yapılmamasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

TOPLAM GİDER : 117.000 YTL (TOPLAM 60 ADET BÜYÜKBAŞ HAYVAN BEDELİ + 5 AYLIK BESLENME GİDERLERİ + 5 AYLIK TEŞVİK ÖDEMESİ)

2006 yılı Aralık ayında sonunda Kurban Bayramı öncesinde; (1) kurbanlık büyükbaş hayvanını ortalama 2.500 YTL'ye satılabileceği düşünülürse, (15) büyükbaş hayvan için kişi başına 37.500 YTL. Kazanacaklar, bunun 21.000 YTL'sini, toplam 4 kişi için 74. 000 YTL'sini rahatlıkla geri ödeyebileceklerdir.

Projenin Sürdürülebilirliğine İlişkin Değerlendirme: 2006 yılı Aralık ayında ise büyükbaş hayvan başına ortalama 2.500 YTL ile 15 büyükbaş için kişi başına 37.500 YTL kazanacaklar, bunun 21.000 YTL sini ödeyip, geri kalan 16.500 YTL kendilerine kar olarak kalacak, ayrıca her fayda sahibi yanında çalıştırdığı (4) kişiye, örneğin kişi başı 3.000 YTL kar payı verecek, kendisine ise 4.500 YTL para kazanç olarak kalacaktır.

1 AİLENİN TOPLAM YILLIK GELİR ; (1 Kurbanlık Büyükbaş Hayvanı 2.500 YTL'ye sattığı düşünülürse) $2.500 \text{ YTL} \times 15 = 37.500 \text{ YTL} - 21.000 \text{ YTL}$ (Geri Ödeme) = 16.500 YTL KAZANÇ

Yukarıda belirtilen ödeme planı doğrultusunda; her fayda sahibi (4) kişi ve çalıştıracakları (16) kişi ile birlikte toplam (20) kişinin aileleri de düşünülürse ortalama (100) kişinin, bir meslek sahibi olabilecekleri, hayatlarının çalışarak kazanabilecekleri, yoksulluklarını giderebilecekleri, yaşadıkları ortamları sağlıklı hale getirebilecekleri, maddi durumlarıyla orantılı hayat standartları artacağından dolayı toplum içerisinde sosyalleşebilecekleri, verilecek kurbanlık büyükbaş hayvanın yetiştirilmesi sonrası kurban bayramında satarak gelir temin edebilecekleri, bunun yanında da hayvan yetiştiriciliği konusunda kendilerini geliştirebilecekleri, ilerleyen süreçte bunu bir meslek haline getirebilecekleri, meşguliyet içerisinde oldukları ve maddi durumları düzeleceğinden dolayı asayişe müessir olaylara karışmayacakları değerlendirilmektedir.

3.2.4. Ambalaj Atığı Toplama Projesi

Halk arasında Çingene olarak adlandırılan Roman vatandaşlarımız, tarımda makineleşmenin kırsal kesimler ve köylere kadar gitmediği, köylerde ve kırsal kesimlerde her türlü ihtiyaç malzemesine ulaşamadığı ve alımının zor olduğu geçmiş yıllarda, kalaycılık, el değirmeni ve bohçacılık gibi işlerle geçimlerini sağlamaktaydılar.

Ancak; 21. yüzyılda Ülkemizde hızla gelişen iş istihdamı değişiklikleri, tarımda makineleşmenin artması, Romanların eğitim ve öğretime önem vermemeleri gibi nedenlerle, zamanla Roman vatandaşlarımızın mevcut meslekleri ve işleri yok olmuş, yeni meslek ve iş sahibi olmamışlardır.

Son dönemde, meslek ve iş sahibi olamayan, yoksul, sağlıksız ortamda yaşadıklarından dolayı sosyalleşememiş bir kısım genç Romanların, ilimizde hırsızlık ve kapkaç gibi asayişe müessir olaylara yöneldikleri görülmektedir.

İlimizde yaşayan Romanların içinde buldukları durum, yaşam biçimleri, çevre mahalle halkı ile aralarındaki kopukluk, sosyal uyumsuzlukları gibi hususlar, ortaya çıkabilecek olumsuzluklara karşı acilen ciddi tedbirlerin alınması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Bu çerçevede, Roman vatandaşlarımıza iş istihdamı sağlamak ve meslek kazandırmak amacıyla yapabilecekleri meslekler ve iş kolları ile ilgili olarak yapılan araştırmada, Edirne Valiliği Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının Sosyal Risk Azaltma Projesi (SRAP) kapsamında hazırlanan proje ile verilecek inşaat işçiliği ve müzik eğitimi kurslarıyla, istihdam edilecekleri işlerde geçimlerini sağlayabilecekleri değerlendirilmektedir.

Bunun yanında Romanların istihdam edilebilecekleri iş kolları ile ilgili devam eden araştırmalarda;

Edirne Belediyesi tarafından ihale ile verilen Şafak Temizlik Şirketince toplanan çöplerin hiçbir ayırma tabii tutulmadan toplanarak Edirne Çöplüğüne götürüldüğü, burada ihale yolu ile ayrı bir şirket tarafından plastik, demir, kağıt ve

diğer atıklar ayırma tabi tutularak preslenmek suretiyle kamyonlarla satılmak amacıyla ilgili şirketlere götürüldüğü yapılan tespitlerdendir.

Çevre Ve Orman Bakanlığı-Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğünün; Valilikler, Satış Noktaları, Alışveriş Merkezler,, Çevre Koruma ve Ambalaj Atıklarının Değerlendirme Vakfı İktisadi İşletmesi (ÇEVKO) ve Cam Geri Dönüşüm Sanayicileri ve İş Adamları Derneğine de (CAMSİAD) dağıtımli 02 Mayıs 2005 tarih ve B.18.0.ÇYG.0.04.00.04/4510-25960 ve 13 Nisan 2005 tarih ve B.18.0.ÇYG.0.04.00.04/3692-20936 sayılı yazılar ile,

Ortak geleceğimiz olan çevrenin korunması, üretilen atıkların en yüksek oranda geri kazanılması, geriye kalan atıkların da çevreye zarar vermeden bertaraf edilmesi, gerek çevre kirliliğinin azaltılması gerekse ekonomiye katkı sağlaması amacıyla; 30.07.2004 tarih ve 25538 sayılı Resmi gazetede yayımlanan Ambalaj ve Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinin 01.01.2005 tarihi itibariyle yürürlüğe girdiği,

Yönetmeliğin değerlendirilebilir atıkların yeniden kullanımı ve geri kazanılması, ambalaj atıklarının üretiminden başlayarak kullanımı sonucunda oluşan tüketim atıklarının toplanması, tekrar kullanılması, geri dönüştürülmesi, geri kazanılması ve bertarafına hususunda; ambalaj üreticilerine, ambalajlı ürünü piyasaya sürenlere, ithal edenlere, belediyelere, satış noktalarına ve tüketicilere çeşitli yükümlülük ve sorumluluklar verdiği ve bahse konu sorumlulukların bildirildiği,

30.07.2004 tarih ve 25538 sayılı Resmi gazetede yayımlanan ve 01.01.2005 tarihi itibariyle Ambalaj ve Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinin;

7. maddesinde; “Mülki Amirlerce Alınacak Tedbirler” başlığında; bu Yönetmelik kapsamındaki ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanması için belediyeler, ekonomik işletmeler veya yetkilendirilmiş kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamakla,

8. maddesinde; “Belediyeler” başlığında; Ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanması için ekonomik işletmeler veya yetkilendirilmiş kuruluşlar ile birlikte,

ambalaj atıkları yönetim planını hazırlamak ve/veya hazırlatmak ve bu amaçla oluşturulacak planların onaylanmasını, ambalaj atıklarının ekonomik işletmeler veya yetkilendirilmiş kuruluşlar ile birlikte kaynağında ayrı toplatılması veya toplattırılmasını, ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanması konusunda ekonomik işletmeler veya yetkilendirilmiş kuruluşlar tarafından yapılacak çalışmaların desteklenmesi, kaynağında ayrı toplanan ambalaj atıklarının ayrılmasını sağlayacak tesislerin kurulması, kurdurulması veya bu amaçla kurulmuş tesislerden yararlanılmasını, ambalaj atıklarının evsel atık toplama araçlarına alınmamasına yönelik tedbirlerin alınması, ambalaj atıklarının düzenli depolama sahalarına kabul edilmemesi için gerekli önlemlerin alınmasını,

27. maddede “Tüketicilerin Ayrı Biriktirme Zorunluluğu” başlığı altında;

Tüketiciler, kullanılan malzemeye (plastik, metal, cam, kağıt-karton, kompozit ve benzeri) ve oluştuğu kaynağa (evsel, endüstriyel, ticari, işyeri) bakılmaksızın, tüketim sonucu oluşan ambalaj atıklarını diğer atıklardan ayrı olarak biriktirmek ve belediyenin ya da yetkili kuruluşların istediği şekilde toplama sistemine verilmek üzere hazır etmekle,

Apartman ve site yönetimleri tarafından, ambalaj atıklarının diğer atıklardan ayrı olarak biriktirilmesi ve belediyenin ya da yetkili kuruluşların istediği şekilde toplama sistemine verilmesi konusunda gerekli tedbirler alınır.

Okullar, üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşları, hastaneler, oteller, lokantalar, büfeler, şehirlerarası otobüs terminaleri, havayolu terminaleri, demiryolu istasyonları, limanlar, sağlık kuruluşları, spor salonları, iş ve alışveriş merkezleri ile stadyumlar, Organize sanayi bölgeleri, sanayi siteleri, serbest bölge yönetimleri, Belediye mücavir alan sınırları dışında kalan turistik tesis işletmeleri gibi tüketici trafiğinin yoğun olduğu ve yüksek miktarlarda ambalaj atığı oluşan yerlerde de bu atıkların ayrı toplanmasına yönelik olarak ilgili yönetimler tarafından gerekli tedbirler almakla, tüketim sonucu oluşan ambalaj atıklarını diğer atıklardan ayrı olarak biriktirmek ve yetkili kuruluşların istediği şekilde toplama sistemine verilmek üzere hazır etmekle yükümlü oldukları,

28.maddesinde; “Ambalaj Atıklarının Ayrı Toplanma Zorunluluğu” başlığı altında; İl belediye mücavir alan sınırları içinde il belediyeleri; tüketim sonucu oluşan evsel ve ticari kaynaklı ambalaj atıklarının ekonomik işletmeler, yetkilendirilmiş kuruluşlar, geçici çalışma izni veya lisans almış firmalarla birlikte kaynağında ayrı toplanmasını sağlamak ve/veya sağlamak; ambalaj atıklarını evsel atık toplama araçlarına almamak; bununla ilgili tedbirleri almak ve gerekirse yaptırım uygulamakla yükümlüdürler.

Yine 28.maddede;

Belediyeler, ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanması konusunda, bu Yönetmelik ile geri kazanım yükümlülüğü verilen ekonomik işletmeler veya bu işletmeler adına geri kazanım yükümlülüğünü üstlenen yetkilendirilmiş kuruluşlar ile işbirliği yapacağı, bu işbirliğinin hukuki, teknik ve mali yönleri belediyeler ile ekonomik işletmeler veya yetkilendirilmiş kuruluşlar arasında yapılacak sözleşmeler ile belirleneceği,

Ancak, kaynağında ayrı toplama çalışmalarının belediyeler tarafından doğrudan yapılamaması durumunda bu atıkların, belediyenin izni dahilinde ekonomik işletmeler, yetkilendirilmiş kuruluşlar, lisans/geçici çalışma izni almış geri kazanım işletmeleri tarafından yapılan ve yürütülen organizasyonlar ile toplanması sağlanması yükümlülüklerinin getirdiği,

Belediyeler, geçici çalışma izni veya lisans almış geri kazanım tesisleri ile ambalaj atıklarını toplayan ve geri kazanan diğer kişi ve kuruluşlara çalışmalarında yardımcı olur ve toplu olarak birlikte çalışabilecekleri uygun çalışma alanlarını göstereceği, bu alanların belediye imar planları üzerinde belirtileceği, işaretlenip altyapı hizmetlerinin öncelikle yapılacağı.

29. maddesinde; “Ambalaj Atıklarının Satış Noktalarında Ayrı Biriktirilmesi” başlığı altında; 200 metrekareden büyük kapalı alana sahip toptan ve/veya perakende olarak ambalajlı ürünlerin satışını yapan mağaza, market, süpermarket, hipermarket ve alışveriş merkezleri ile benzeri satış noktaları bu ambalaj atıklarının geri kazanılmasını sağlamak için atıkların son tüketiciden ayrı

toplanmasını ve türlerine göre tasnifini sağlamak üzere toplama noktaları oluşturmakla, toplanan malzemelerin geri kazanımını sağlamak üzere ilgili belediyeler, geçici çalışma izni veya lisans almış geri kazanım tesisleri ve/veya yetki verilen kuruluşlar ile çalışmak veya anlaşmalar yapmakla yükümlü olduğu bildirilmiştir.

Bu amaçla, kendilerine üye olan ekonomik işletmeler adına kar amacı gütmeyen Çevre Koruma ve Ambalaj Atıklarının Değerlendirme Vakfı İktisadi İşletmesi (ÇEVKO) ve Cam Geri Dönüşüm Sanayicileri ve İş Adamları Derneği (CAMSİAD) kuruluşlarına 31.03.2005 tarihi itibarıyla yetki verildiği bildirilmiştir.

Bu amaçla, Çevre Ve Orman Bakanlığı tarafından yapılan çalışmalar kapsamında oluşturulan Odak Noktaları çerçevesinde, İlimiz iletişiminden Çevre Yüksek Mühendisi ve Edirne Belediye Başkanlığından Başkan Yardımcısı olarak belirlenmiştir.

Bu çerçevede;

İlgili yönetmelik gereği evsel atık toplama araçlarına almaması gereken ve tüketim sonucu oluşan diğer atıklardan ayrı olarak biriktirilen ambalaj atıklarının ilgili kuruluşlara teslimine kadar depolanması amacıyla, kapalı ve boş alanı olan toplama bölgesi belirlenecek,

Ambalaj atıklarının ilgili kuruluşlara teslimine kadar depolanması amacıyla, balyalar halinde getirilmesi için öncelikle kağıtlar ve plastiklerin preslenmesi, camların kırılması amacıyla pres makinesi tedarik edilecek,

-Bahse konu balyaların firmalara teslim edilebilmesi amacıyla, ilk etapta benzini ve şoförü Belediye Başkanlığı tarafından karşılanacak (1) adet kamyonet türü araç temin edilecek,

Belirlenen sistematik doğrultusunda toplanarak depolanan ambalaj atıklarının pazarlanması amacıyla, yetkilendirilen Çevre Koruma ve Ambalaj Atıklarının Değerlendirme Vakfı İktisadi İşletmesi (ÇEVKO) ve Cam Geri Dönüşüm Sanayicileri ve İş Adamları Derneği (CAMSİAD) ile irtibata geçilecek,

İl Emniyet Müdürlüğü, ilgili Mahalle Muhtarlığı ile koordineli olarak, Ambalaj Atığı Toplama Projesinde çalışabilecek her aileden birer meslek ve iş sahibi olamayan, yoksul Roman vatandaşlar belirlenecek,

İşte çalışacak vatandaşlarımıza İl Emniyet Müdürlüğü, ilgili Mahalle Muhtarlığı ve Belediye Başkanlığı tarafından Ambalaj Atığı Toplama işini nasıl yapacakları anlatılacak, görevlendirilen kişilere görevli kartı ve kıyafet verilecek,

Belediye Başkanlığı tarafından ilk etapta Roman vatandaşlarımızın işe alışması, öğrenmesi ve devamlılığın sağlanması amacıyla; Kıyık Caddesi, Saraçlar Caddesi, Londra Asfaltı, İki Köprü Arası, Lozan Caddesi üzerinde tespit edilen büfe, kahvehane ve kafe gibi küçük işletmeler bilgilendirilerek Ambalaj Atığı Toplama Poşetlerinin dağıtımını sağlanacak,

Ayrıca Belediye Başkanlığı ve Çevre ve Orman İl Müdürlüğünce, ilgili yönetmelik gereği 200 metrekareden büyük kapalı alana sahip toptan ve/veya perakende olarak ambalajlı ürünlerin satışını yapan mağaza, market, süpermarket, hipermarket ve alışveriş merkezleri ile benzeri satış noktalarının toplama noktaları oluşturması sağlanacak ve geçici çalışma izni veya lisans almış geri kazanım tesisleri ve/veya yetki verilen kuruluşlar ile çalışmak veya anlaşmalar yapmakla yükümlü olduğu bildirilecek,

Tüketiciler (Okullar, üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşları, hastaneler, oteller, lokantalar, büfeler, şehirler arası otobüs terminalleri, havayolu terminalleri, demiryolu istasyonları, limanlar, sağlık kuruluşları, spor salonları, iş ve alışveriş merkezleri ile stadyumlar, Organize sanayi bölgeleri, sanayi siteleri, serbest bölge yönetimleri, Belediye mücavir alan sınırları dışında kalan turistik tesis işletmeleri, Apartman ve site yönetimleri) tüketim sonucu oluşan ambalaj atıklarını diğer atıklardan ayrı olarak biriktirme yükümlülükleri belirtilecek,

Belediye Başkanlığı ve Çevre ve Orman İl Müdürlüğünce, Çevre Koruma ve Ambalaj Atıklarını Değerlendirme Vakfı İktisadi İşletmesi (ÇEVKO) ile Cam Geri Dönüşüm Sanayicileri ve İş Adamları Derneği (CAMSİAD) ile koordineli

olarak ilk etapta, Ambalaj Atığı Toplama Projesinde kullanılacak atık torbası, atık kumbarası, vb. geri kazanım malzemesi tedariki sağlanacak,

Belirlenen görevliler tarafından belirli bir sistematik şekilde toplanan ambalaj atıklarının depolanması sonrası, daha önce irtibata geçilen ilgili şirkete teslimi sağlanacak,

Geri ödenmek şartı ile Valilik ve Belediye Başkanlığından alınabilecek fonlarla, Ambalaj Atığı toplayan Roman vatandaşlarımıza, topladıkları ambalaj atıklarının çeşitlerine ve ağırlıklarına göre önceden belirlenen fiyat doğrultusunda verilecek ödeme ile işin devamlılığının sağlanabileceği,

İlerleyen süreçte bahse konu proje, Ambalaj ve Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği çerçevesinde kurulacak olan lisanslı, kendiliğinden ve daha fazla Roman vatandaşın çalışacağı bir şirket tarafından yapılabileceği düşünülmektedir.

Ambalaj Atığı Toplama Projesi ile; atıkların çevreye zarar vermeden bertarafının sağlanacağı, çevre kirliliğinin azaltılacağı, ekonomiye katkı sağlayacağı, en önemlisi de ilimizde yaşayan Roman vatandaşlarımızın iş ve meslek sahibi olmaları sağlanarak asayiş ve güvenlik sorunlarıyla iç içe geçmiş muhtemel ekonomik, sosyal, kültürel ve kriminolojik sorunların önüne geçilebileceği değerlendirilmektedir.

3.2.5. Edirne’de Yaşayan Romanlara Mesleki Beceri Kazandırma Kurs Projesi

Projenin Adı: Edirne’de Yaşayan Romanlara Mesleki Beceri Kazandırma Kurs Projesi

Projenin Konusu: Edirne İl Merkezinde yaşayan yoksul, işsiz ve bir mesleği olmayan özellikle genç Romanların, yoksulluğunun azaltılması, bir meslek becerisi kazandırılması ve meslek sahibi edindirilebilmesi amacıyla, mesleki beceri kazandırma kurslarının açılması düşünülmüştür.

Projenin Gerekçesi Ve Amacı: Halk arasında Çingene olarak adlandırılan Roman vatandaşlarımız, başta Edirne ilimiz olmak üzere Trakya bölgesinin diğer il ve ilçelerinde de yoğun olarak yaşamaktadırlar. Romanların komşu Bulgaristan ve Yunanistan'da da önemli bir nüfusa sahip oldukları bilinmektedir.

Tarımda makineleşmenin kırsal kesimler ve köylere kadar gitmediği, köylerde ve kırsal kesimlerde her türlü ihtiyaç malzemesi kap-kaçak ve giyeceğe ulaşamadığı, alımının zor olduğu geçmiş yıllarda, Roman vatandaşlarımız kalaycılık, el değirmeni ve bohçacılık gibi işlerle geçimlerini sağlamaktaydılar.

Ancak; Ülkemizde 21. yüzyılda hızla gelişen iş istihdamı değişiklikleri, tarımda makineleşmenin artması, Romanların eğitim ve öğretime önem vermemeleri gibi nedenlerle, zamanla Roman vatandaşlarımızın mevcut meslekleri yok olmuş, yeni meslekler ve sanat sahibi olmamışlardır.

Son dönemde, meslek ve sanat sahibi olamayan, yoksul, sağlıksız ortamda yaşadıklarından dolayı sosyalleşememiş bir kısım genç Romanların, ilimizde hırsızlık ve kapkaç gibi asayişe müessir olaylara yöneldikleri Edirne İl Emniyet Müdürlüğüne yapılan toplantılarda dile getirilmektedir.

Zaman içerisinde Romanların yaşadığı mahallerin çevresinde yaşayan halkta şikâyetler artmaya başlamış ve Edirne Emniyet Müdürlüğüne ve Edirne Valiliğine hitaben toplu şikâyetler yapılmıştır.

Bunun üzerine Edirne Valiliğinin ilgili yetkilileri ile Edirne Emniyet Müdürlüğü üst düzey yetkilileri ve Cumhuriyet Başsavcısının katıldığı huzur toplantısında, mahalle sakinleri; “Romanların alkol ve esrar gibi maddelere aşırı bağımlılıkları neticesi etrafı rahatsız ettikleri, dükkanlarından sürekli malzeme çaldıkları, zaman zaman gasp amaçlı girişimlerde buldukları, bu nedenle korunma amaçlı bıçak ve av tüfeği gibi malzemelerle silahlanmaya ihtiyaç duyduklarını” beyan etmişlerdir.

Huzur toplantısından bir gün sonra, bir grup Roman vatandaş, resmi bir kuruma ait yerde hırsızlık yaparken müdahale eden özel güvenlik görevlilerine balta ve sopalarla karşı koymuşlardır. Gasp dönüşen olaya müdahale eden polis ekibinin

ihhtarlarına, hırsızlık yapan Roman vatandaşlar uymadıkları gibi silah da teşhir etmişlerdir. Bunun üzerine görevli polis ekiplerince (2) kişi yaralı olarak yakalanmış, olay yerinden kaçan diğer (2) kişi Romanların yaşadığı mahalleye girdiğinde ise kendilerini takip eden polis ekiplerine mani olmak amacıyla yola barikat kurarak av tüfeğiyle ateş açmışlardır. Bunun üzerine, Emniyet Müdürlüğünün tüm ekip ve personelinin katılımı ile mahalleye yapılan operasyonda; olaya karışan kişiler yakalanarak adli makamlara intikal ettirilmiştir. Mahallede Emniyet Müdürlüğünce hakimiyet sağlanmış ve bir daha benzeri eylemlere tevessül edildiğinde daha sert müdahale edileceği yönünde ihtarda bulunulmuş olup, mahalle ve çevresinde özel görevlendirilmiş sürekli yaya devriyeler ile geçici de olsa huzur sağlanmıştır.

Bahse konu olaya yapılan müdahale ve alınan tedbir neticesi, Romanların yaşadığı mahallede ve çevre mahalle halkını rahatsız eden davranışlar görülmemiştir.

Ancak, Edirne Valisi, Edirne Belediye Başkanı ve İl Emniyet Müdürünün katılımıyla yapılan huzur toplantılarında; Roman vatandaşlar genel olarak “İşsizlikten kaynaklanan maddi sıkıntı nedeniyle aralarından bazılarının hırsızlık yaptıkları, bu kişilerin sık sık cezaevine girip çıkmasına rağmen başka çareleri olmadığı için mecburen hırsızlık yapmaya devam ettikleri, bahse konu kişilere iş bulunması halinde sorunların azalacağını” beyan ettikleri bildirilmiştir.

Bu durumda olan kişilere sosyal yardımlar sağlanması amacıyla; Valiliğimiz koordinesinde Emniyet Müdürlüğünün sekreteryalığında, Defterdarlık İl Müdürlüğü, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, İl Özel İdaresi, Edirne Belediyesi ve DSİ gibi ilgili kurum amir ve temsilcilerinden oluşan belli zamanlarda toplanan bir komite oluşturulmuştur.

Komite çalışmaları çerçevesinde; Edirne Belediye Başkanlığına (10), İl Özel İdaresine (5), diğer kurumlara da (10) olmak üzere toplam (25) sabikalının işe girmesi sağlanmış, diğer kamu kurum ve kuruluşları, özel sektörler, iş yerleri ile de görüşülerek iş sağlama çalışmalarına devam edilmektedir.

Bu gün için ülkemizdeki Roman/Çingene vatandaşlarımız arasında hırsızlık ve gasp yapma ve uyuşturucu kullanma gibi suçlar yaygın ise de bu güne kadar devletle ve rejimle bir sorunlarının olmadığı görülmektedir.

Ayrıca, Avrupa Konseyi içerisinde Sosyal Uyum Genel Müdürlüğü-III Göçmen ve Roman/Çingeneler Departmanı oluşturulmuş olması, bir çok Avrupa ülkesinin sürekli çingene dil ve kültürünü araştırma gayretleri, çingenelerin bir azınlık olduğunu vurgulamaları, sürekli toplantı ve konferanslara çağırılmaları dikkati çeken hususlardandır.

Ancak gözlemlendiği kadarı ile Romanlar, eğitimsiz, mesleksiz, son derece fakir, bir kısmı çok kötü şartlarda derme çatma tek odalı evlerde, bazen bir odasında atları olan iki odalı evlerde, alt yapısı olmayan ortamlarda oturan, çalışma alışkanlıkları olmayan, hayatı günlük yaşayan bir topluluktur. Bu halleri ile, beraber yaşadıkları toplumların diğer kesimlerinden her gün biraz daha koparken, çok sayıda kişi de alkol ve esrar gibi uyuşturucu madde bağımlısı olmuştur.

Bu çerçevede; ilimizde yaşayan Romanların içinde buldukları durumlar, yaşam biçimleri, sefaletleri, yaşadıkları mahalleler, çevre mahalle halkı ile aralarındaki kopukluk, sosyal uyumsuzlukları, uyuşturucu bağımlılığının yaygın olması gibi hususlar ilerde ortaya çıkabilecek olumsuzluklara karşı şimdiden ciddi tedbirler alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, ilde başta roman vatandaşlarımız olmak üzere ekonomik durumlarının kötülüğü nedeniyle suç işleyen kişilerin iş imkanına kavuşması, kamu kurum ve kuruluşları, özel sektörler, iş yerleri ile de görüşülerek hangi kalifiye işçilere ihtiyaçlarının olduğu belirlenerek, inşaat sektöründe etkin ve verimli çalışabilecek kalifiye işçi potansiyeli ile belli meslek ve becerileri olan kişilere kendi işlerini kurmaları, ayrıca genetik olarak yatkın oldukları müzik sahasına yönelmelerinin sağlanmasının gerektiğinden hareketle, Edirne'de Yaşayan Romanlara Mesleki Beceri Kazandırma Kurs Projesi hazırlanmıştır.

Bu proje ile özellikle genç Romanlara yönelik açılması planlanan kurslarla, edindikleri bilgiler ile bir meslek sahibi olmaları ve ilimiz ile çevre illerde inşaat

sektöründe çalışarak geçimlerini sağlayabilmeleri, gelir ve hayat standartlarını yükseltebilmeleri, sağlıksız atları ile birlikte yaşadıkları tek odalı evlerini yaşanabilecek ev haline getirebilmelerini sağlayacakları, ayrıca, Roman halkının doğuştan gelen yetenekleriyle babadan/oğula, büyükten/küçüğe, ustadan/çırağa metodu ile herhangi bir nota bilgisi olmadan aktarılan müzik bilgilerinin ve yeteneklerinin geliştirilmesi, hem kendilerine iş imkanı sağlamaları, aldıkları eğitim ve müzik kültürü ile ilimizde bulunan lokanta ve gazino gibi yerlerde canlı müzik icra edebilecekleri değerlendirilmektedir.

Başvurulan Proje Kategorisi: Bahse konu proje; Sosyal Risk Azaltma Projesinin 4. temel bileşeni olan “Yoksulların Gelir Elde Etme Ve İstihdam Fırsatlarını Arttırma (Yerel Girişimler Bileşeni)” kapsamında, 2. maddede belirtilen “Yoksul Ve İşsiz Gençler İle Kadınlar İçin İstihdama Yönelik Beceri Kazandırma Eğitimleri” çerçevesinde yapılacaktır.

Başvuran Kuruluş: Edirne Valiliği Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı

Başvurulan Kuruluş: T.C. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Başkanlığı

Başvuru Tarihi: 15.06.2006

Projenin Uygulanacağı Yer: 54. Mekanize Piyade Tümen Komutanlığı Levazım Birliğinin taşınması nedeniyle Trakya Üniversitesine devredilen İlimiz Yeni İmaret Mahallesi, Eski Saray Mevkii, Edirne Kapalı Cezaevi Yolu üzerindeki Tunca Kışlası Yerleşkesi, 05.10.2005 tarihli Valilik oluru ile Yabancılar Barınma Evi olarak kullanılan yerleşkede bulunan (3) adet bina eğitim binası olarak kullanılacaktır..

Projenin Uygulama Süresi: İnşaat işçiliği ve müzik olmak üzere açılacak (2) kursta, (2)'şer dönemde (20)'şerli gruplar halinde, her bir kurs için 2 ay sürecek kısa bir program dahilinde toplam dört ay (80) kişiye kurs verilmesi planlanmaktadır.

Projenin Gelir Gider Analizi/Projenin Bütçesi: Sosyal Risk Azaltma Projesi (SRAP) kapsamında proje bütçesi; var olan binaların tadilatları, etkinlik için atölyeler oluşturulması, kursiyerler tarafından eğitim ve uygulama amaçlı inşaat sektöründe kullanılan malzemeler, müzik atölyesi için müzik aletlerinin alımı, yoksul olan Roman vatandaşlarımızı öğle yemeği ihtiyacı ve günlük ihtiyaçlarını karşılamak üzere verilmesi düşünülen ücret, eğitmenlere verilmesi planlanan eğitim masraflarını desteklemektedir.

Bu tutarın bir kısmı inşaat masrafları için kullanılabilir. Aşağıda proje bütçesini oluşturan fiyatlar piyasa koşullarına bakılarak belirlenmiş olup, projenin kabul edilmesi durumunda tekrar araştırılarak kesinleştirilecektir. Bu nedenle uygulama safhasında fiyat farklılıkları olabilecektir.

Fayda Sahiplerinin Projeye Katkısı Olacak Mı?

Fayda sahiplerinin inşaat işçiliği konusunda aldıkları bilgi ve beceri doğrultusunda, uygulamalı olarak Tunca Kışlasının bulunduğu alanda yer alan binalarının tamiratını sağlayacakları, ayrıca kurs sonunda oturamaz halde olan evlerinin bakım ve tamiratını yaparak şehrin kötü görünen mahallelerini düzelterek düşünölmektedir.

Roman halkının doğuştan gelen herhangi bir nota bilgisi olmadan aktarılan müzik bilgilerinin ve yeteneklerinin açılacak olan kurslarla geliştirilmesi sonucu, diğer müziğe yatkın Romanlara müzik eğitimlerini aktarabilecekleri düşünölmektedir.

Proje İçin Srap Dışında Bir Destek Kaynağı Var Mı?: Var İse Kaynağın Adı ve Katkı Çeşidi/Miktarı)

Proje İçin Ön Görülen Başlangıç Zamanı: 15.07.2006

Proje İçin Yöre Uygun Mu? Neden?: TOKİ konutları ile konut kredi faiz oranındaki düşüşler ile birlikte devreye girecek mortgage sistemi, önümüzdeki dönemde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından yap-işlet devret ile yapılacak olan Kapıkule yerleşkesi ile yapılması planlanan Su Akacağı Barajı ile zaten mevcut

potansiyeli var olan ilimizde ve çevre illerdeki inşaat sektöründeki artışı sağlayacağından dolayı Roman vatandaşlara iş imkanının olduğu/olacağı ve olmaya da devam edeceği değerlendirilmektedir.

İlimizde diğer illere oranla Roman vatandaşların sayısının çok olması nedeniyle, müzik bilgisi olan kalifiye Romanların rahatlıkla seçilebileceği, ilimiz başta olmak üzere çevre il (İstanbul, Kırklareli, Tekirdağ, Çanakkale) ilçe ve köylerde bulunan çok sayıda içkili gazino ve lokantalarda iş imkanı bulabilecekleri değerlendirilmektedir.

Projede İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar: Proje, Edirne Valiliğinin koordinesinde, Edirne Emniyet Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Edirne Özel İdaresi Genel Sekreterliği, Edirne Belediyesi, Devlet Su İşleri (DSİ), İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü, Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü, İl Tarım Müdürlüğü, Edirne Kent Konseyi, İl Defterdarlığı ve sivil toplum kuruluşlarından olan Edirne Ticaret ve Sanayi Odası, Esnaf ve Kefaletleri Odası ile Edirne Roman ve Kültür Dernekleri Federasyonu ile işbirliği içerisinde yapılacaktır.

Projenin Sürdürülebileceğine Ait Değerlendirmeler: Konuyla ilgili, Valiliğimiz koordinesinde Emniyet Müdürlüğünün sekretaryalığında, Defterdarlık İl Müdürlüğü, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, İl Özel İdaresi, Edirne Belediyesi ve DSİ gibi ilgili Kurum amir ve temsilcilerinden oluşan belli zamanlarda toplanan bir komite oluşturulmuştur.

Projenin amaçlarına ulaşması, alanın özelliği gereği sosyal, kültürel ve ekonomik sorunların asayiş ve güvenlik sorunlarla iç içe geçmiş olması nedeniyle uzun vadeli çalışmalar gerektirmektedir. Proje faaliyetleri başlangıcından itibaren kurum ve kuruluşların yapacakları protokoller uyarınca işbirliği ile sürdürülecek, faaliyetlerin devamı için sivil toplum örgütlerinden destek alınacaktır.

Tunca Kışlası olarak belirlenen yerdeki tespit edilen binaların bakım ve onarımı kursiyerler tarafından uygulamalı eğitim amacıyla yapılacak, oluşturulacak inşaat atölyeleri, sivil toplum kuruluşları, özel kuruluşlar ile diğer kamu kurum ve

kuruluşlarının desteği alınarak ileriye yönelik yine yoksul ve herhangi bir meslek sahibi olmayan vatandaşlarımıza eğitim amaçlı olarak kullanılmaya devam edilebilecektir.

Bilahare aynı yerde oluşturulan müzik atölyelerinde, gerek Roman vatandaşlarımıza, gerekse istekli diğer yoksul vatandaşlarımıza kurs verilmesine devam edilebilirliği sağlanarak yoksul vatandaşlarımızın meslek edinmeleri sağlanacaktır.

3.2.6. Edirne İlinde Yaşayan Roman Vatandaşlar ve Meslekleri İle İlgili Genel Değerlendirme

Halk arasında Çingene olarak adlandırılan Roman vatandaşlarımız, başta Edirne ilimiz olmak üzere Trakya bölgesinin diğer il ve ilçelerinde de yoğun olarak yaşamaktadırlar. Romanların komşu Bulgaristan ve Yunanistan'da da önemli bir nüfusa sahip oldukları bilinmektedir.

Tarımda makineleşmenin kırsal kesimler ve köylere kadar gitmediği, köylerde ve kırsal kesimlerde kap-kaçak ve giyecek gibi her türlü ihtiyaç malzemesine ulaşamadığı, alımının zor olduğu geçmiş yıllarda, Roman vatandaşlarımız kalaycılık, el değirmeni ve bohçacılık gibi işlerle geçimlerini sağlamaktaydılar.

Ancak; Ülkemizde 21. yüzyılda hızla gelişen iş istihdamı değişiklikleri, tarımda makineleşmenin artması, Romanların eğitim ve öğretime önem vermemeleri gibi nedenlerle, zamanla Roman vatandaşlarımızın mevcut meslekleri yok olmuş, yeni meslekler ve sanat sahibi olmamışlardır.

Son dönemde, meslek ve sanat sahibi olamayan, yoksul, sağlıksız ortamda yaşadıklarından dolayı sosyalleşmemiş bir kısım genç Romanların, ilimizde hırsızlık ve kapkaç gibi asayişe müessir olaylara yöneldikleri Edirne İl Emniyet Müdürlüğüne yapılan toplantılarda dile getirilmektedir.

Zaman içerisinde Romanların yaşadığı mahallerin çevresinde yaşayan halkta şikâyetler artmaya başlamış ve Edirne Emniyet Müdürlüğü ile Edirne Valiliğine hitaben toplu şikâyetler yapılmıştır.

Bunun üzerine Edirne Valiliğinin ilgili yetkilileri ile Edirne Emniyet Müdürlüğü üst düzey yetkilileri ve Cumhuriyet Başsavcısının katıldığı huzur toplantısında, mahalle sakinleri; “Romanların alkol ve esrar gibi maddelere aşırı bağımlılıkları neticesi etrafi rahatsız ettikleri, dükkanlarından sürekli malzeme çaldıkları, zaman zaman gasp amaçlı girişimlerde buldukları, bu nedenle korunma amaçlı bıçak ve av tüfeği gibi malzemelerle silahlanmaya ihtiyaç duyduklarını” beyan etmişlerdir.

Huzur toplantısından bir gün sonra, bir grup Roman vatandaş, resmi bir kuruma ait yerde hırsızlık yaparken müdahale eden özel güvenlik görevlilerine balta ve sopalarla karşı koymuşlardır. Gaspa dönüşen olaya müdahale eden polis ekibinin ihtarlarına, hırsızlık yapan Roman vatandaşlar uymadıkları gibi silah da teşhir etmişlerdir. Bunun üzerine görevli polis ekiplerince (2) kişi yaralı olarak yakalanmış, olay yerinden kaçan diğer (2) Romanın yaşadığı mahalleye girildiğinde ise kendilerini takip eden polis ekiplerine mani olmak amacıyla yola barikat kurarak av tüfeğiyle ateş açmışlardır. Bunun üzerine, Emniyet Müdürlüğünün tüm ekip ve personelinin katılımı ile mahalleye yapılan operasyonda; olaya karışan kişiler yakalanarak adli makamlara intikal ettirilmiştir. Mahallede Emniyet Müdürlüğünce hakimiyet sağlanmış ve bir daha benzeri eylemlere tevessül edildiğinde daha sert müdahale edileceği yönünde ihtar da bulunmuş olup, mahalle ve çevresinde özel görevlendirilmiş sürekli yaya devriyeler ile geçici de olsa huzur sağlanmıştır.

Bahse konu olaya yapılan müdahale ve alınan tedbir neticesi, Romanların yaşadığı mahallede ve çevre mahalle halkını rahatsız eden davranışlar görülmemiştir.

Ancak, Edirne Valisi, Edirne Belediye Başkanı ve İl Emniyet Müdürünün katılımıyla yapılan huzur toplantılarında; Roman vatandaşlar genel olarak “İşsizlikten kaynaklanan maddi sıkıntı nedeniyle aralarından bazılarının hırsızlık yaptıkları, bu kişilerin sık sık cezaevine girip çıkmasına rağmen başka çareleri olmadığı için mecburen hırsızlık yapmaya devam ettikleri, bahse konu kişilere iş bulunması halinde sorunların azalacağını” beyan ettikleri bildirilmiştir.

Bu durumda olan kişilere sosyal yardımlar sağlanması amacıyla; Valiliğimiz koordinesinde Emniyet Müdürlüğünün sekreteryasında, Defterdarlık İl Müdürlüğü,

İl Milli Eğitim Müdürlüğü, İl Özel İdaresi, Edirne Belediyesi ve DSİ gibi ilgili kurum amir ve temsilcilerinden oluşan ve belli zamanlarda toplanan bir komite oluşturulmuştur.

Komite çalışmaları çerçevesinde; Edirne Belediye Başkanlığına (10), İl Özel İdaresine (5), diğer kurumlara da (10) olmak üzere toplam (25) sabikalının işe girmesi sağlanmış, diğer kamu kurum ve kuruluşları, özel sektörler, iş yerleri ile de görüşülerek iş sağlama çalışmalarına devam edilmektedir.

Ülkemizdeki Roman vatandaşlarımız arasında hırsızlık ve gasp yapma ve uyuşturucu kullanma gibi suçlar yaygın ise de bu güne kadar devletle ve rejimle bir sorunlarının olmadığı görülmektedir.

Ayrıca, Avrupa Konseyi içerisinde Sosyal Uyum Genel Müdürlüğü-III Göçmen ve Roman/Çingenerler Departmanı oluşturulmuş olması, bir çok Avrupa ülkesinin sürekli çingene dil ve kültürünü araştırma gayretleri, çingenerin bir azınlık olduğunu vurgulamaları, sürekli toplantı ve konferanslara çağırılmaları dikkati çeken hususlardandır.

Gözlemlendiği kadarı ile Romanlar, eğitimsiz, mesleksiz, son derece fakir, bir kısmı çok kötü şartlarda derme çatma tek odalı evlerde, bazen bir odasında atları olan iki odalı evlerde, alt yapısı olmayan ortamlarda oturan, çalışma alışkanlıkları olmayan, hayatı günlük yaşayan bir topluluktur. Bu halleri ile, beraber yaşadıkları toplumların diğer kesimlerinden her gün biraz daha koparken, çok sayıda kişi de alkol ve esrar gibi uyuşturucu madde bağımlısı oldukları,

Ayrıca; ilimize bir iş sahibi olmak için değil de, suç işlemek, suç organizasyonları oluşturmak veya girmek amacıyla göç eden bazı kötü niyetli Doğu kökenli vatandaşlarımızdan Diyarbakır ve Mardinliler başta olmak üzere Gümüşhane ve Tokat gibi illerden gelen kişilerden bazılarının, muhtarlık kayıtlarının sağlıklı olmadığını düşündükleri Doğan ve Mithatpaşa mahallerinden kayıtsız ikamet ettikleri, bahse konu kişilerin resmi nikah olmadan özellikle Roman vatandaşlarımızla evlendikleri, hatta birkaç kadınla dost hayatı yaşadıkları, iş ve meslek sahibi olmayan bahse konu bayanların ise içinde buldukları durumu

kabullendikleri, hatta çocukları ile birlikte gümrük kaçakçılığı, fuhuş, uyuşturucu kullanımı ve satımı gibi kanunsuz işlerle uğraştıkları / uğraştırıldıkları / zorlandırıldıkları edinilen bilgilerdendir.

Buna rağmen İlimizde yaşayan Romanların bir iş sahibi olmak, toplum içerisinde kabul görmek, meslek sahibi olabilmek amacıyla,

- Karaağaç, Gazimihal, Yeni İmaret, Pazarkule ve Bosna köyü civarlarında edindikleri 1-3 dönüm kadar arazilerde, marul, maydanoz, turp, havuç, ıspanak gibi malzemeler yetiştirerek gerek üç tekerlekli arabalarla seyyar satıcılık yaptıkları, gerekse pazarlarda açtıkları tezgahlarda yetiştirdikleri sebze ve meyveleri sattıkları, zamanla kazandıkları paralarla Meyve ve Sebze Halden de adlıları sebze ve meyveleri tezgahlarında çeşitliliği sağladıkları,

Özellikle yaz dönemlerinde tarım araçlarının giremediği çeltik, ay çiçeği ve buğday gibi tarlalarda sulama, çapalama, ürün toplama gibi işlerde mevsimlik işçi olarak birbirleriyle irtibatlı çalışan Romanların bulunduğu,

İlimizde apartman ve binalar ile kamu kurum ve kuruluşların çöplerini toplamak amacıyla Edirne Belediyesi tarafından ihale ile verilen Şafak Temizlik Şirketinde Çöp toplayan işçilerin çoğunu Romanın oluşturduğu,

Özellikle yaz dönemlerinde düğünlerde ve içkili lokanta ve gazinolarda canlı müzik icra ederek Çalgıcılık yapmak suretiyle geçimini sağlayan bir kısım Romanların bulunduğu,

Kapıkulede, yük ve eşya taşıma işiyle hamallık şeklinde uğraşan bir grup Roman vatandaşın bulunduğu,

Tekirdağ, İstanbul, Enez ve Kayalı Barajından Balık getiren kişilerden aldıkları balıkları gerek üç tekerlekli arabalarla seyyar satıcılık şeklinde, gerekse pazarlarda açtıkları tezgahlarda kış dönemlerinde balık sattıkları,

İlimizin özellikle Saraçlar caddesi ile halkın yoğun olduğu cadde ve sokaklarda az sayıda da Roman vatandaşın ayakkabı boyacılığı yaptıkları ve bu

şekilde yukarıda sayılan işlerde ortalama (150) ailenin geçimini sağladığı ve toplumla iç içe yaşamaya alıştıkları bilinen hususlardandır.

Sonuç olarak; ilimizde yaşayan Romanların içinde buldukları durumlar, yaşam biçimleri, sefaletleri, yaşadıkları mahalleler, çevre mahalle halkı ile aralarındaki kopukluk, sosyal uyumsuzlukları, uyuşturucu bağımlılığının yaygın olması gibi asayiş ve güvenlik sorunlarıyla iç içe geçmiş ortaya çıkmış ve çıkabilecek muhtemel ekonomik, sosyal ve kültürel sorunlara karşı şimdiden ciddi tedbirler alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Bu çerçevede; ilde başta roman vatandaşlarımız olmak üzere ekonomik durumlarının kötülüğü nedeniyle suç işleyen kişilerin iş imkanına kavuşması, kamu kurum ve kuruluşları, özel sektörler, iş yerleri ile de görüşülerek hangi kalifiye işçilere ihtiyaçlarının olduğu belirlenerek meslek ve iş sahibi olmalarının sağlanmasının gerektiğinden hareketle,

1-Herhangi bir arazi ve yer alma gücü bulunmayan, ancak bu işleri yapabilecek durumda bulunan Roman vatandaşlarımızın, ilimiz Tarımsal Araştırma Müdürlüğüne ait arazinin bir kısmının (örnek olarak 1000 dönüm arazinin 100 dönümü) Tarımsal Araştırma Müdürlüğü denetiminde geçici tahsis edilmesi, uzman personel denetimi ve gözetiminde (var olan Ziraat Mühendisi ve Teknikerleri) oluşturulacak sera veya bahçelerde ayşekadın fasulyesi, bezelye, bamya, marul, maydanoz, turp, havuç, ıspanak gibi malzemeler yetiştirmeleri sağlanarak gelir temin edebilecekleri,

2-Özellikle Tarım İl Müdürlüğü, Köy Hizmetleri ve Trakya Birlik Genel Müdürlüğü bünyesinde bağlı Yağlı Tohumlar ofislerinde, verilecek kısa eğitim ve bahse konu kurumların denetiminde, özellikle çeltik, ayçiçeği ve buğday gibi ürünlerin sulama, çapalama, ürün toplama gibi işlerde çalıştırılabileceği, söz konusu iş imkanının devamlılığının sağlanabilmesi ve kalifiyenin arttırılabilmesi amacıyla bahse Roman vatandaşlarımızın ilgili kurumlarca kayıt altına alınarak her yıl, her dönemde işe devam etmelerinin sağlanması,

3-Roman halkının doğuştan gelen yetenekleriyle babadan/oğula, büyükten/küçüğe, ustadan/çırağa metodu ile herhangi bir nota bilgisi olmadan aktarılan müzik bilgilerinin ve yeteneklerinin geliştirilmesi, hem kendilerine iş imkanı sağlayabilmeleri amacıyla, Edirne Valiliği Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının Sosyal Risk Azaltma Projesi (SRAP) kapsamında verilecek mesleki kazandırma eğitimi müzik kültürü ile ilimizde bulunan lokanta ve gazino gibi yerlerde canlı müzik icra edebilecekleri,

4-Meyve ve Sebze hali, taşıma şirketleri gibi iş kollarında, çevre il ve ilçelerde fabrikalar gibi yerlerde yük, eşya ve benzeri malzemeleri, günün belirli saatlerinde kahvehane gibi bir yerde toplanması sağlanarak taşıma işiyle uğraşabilecekleri,

5-Ayakkabı boyacılığı yapan Roman vatandaşlarımız ile boyacılık işine yatkın Romanlara İlimizin özellikle Saraçlar caddesi ile halkın yoğun olduğu cadde ve sokaklardan alınarak, ayakkabı boyacılığı ile ilgili uygun yerlerde Lostra Salonları açılarak daha hijyenik bir ortamda düzenli ve temiz ayakkabı boyacılığı yaptırılabilceği,

6-İnşaat işçiliği ile ilgili Edirne Valiliği Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının Sosyal Risk Azaltma Projesi (SRAP) kapsamında verilecek meslek kazandırma eğitimi ile, İlimiz ile çevre illerde inşaat sektöründe çalışarak geçimlerini sağlayabilmeleri, gelir ve hayat standartlarını yükseltebilmeleri, sağlıksız atları ile birlikte yaşadıkları tek odalı evlerini yaşanabilecek hale getirebilmelerini sağlayacakları değerlendirilmektedir.

Bunun yanında; Edirne Belediyesi tarafından ihale ile verilen Şafak Temizlik Şirketince toplanan çöplerinin hiçbir ayırma tabii tutulmadan, Edirne Kapalı Cezaevi arkasında bulunan Edirne Çöplüğüne götürüldüğü, bahse konu çöplüğün Yeni İmaret mahallesine çok yakın olduğu, bahse konu yerleşime doğru esen rüzgarlar nedeniyle çok kötü kokuların yayılması nedeniyle mahalle sakinleri tarafından rahatsızlık duyulduğu, zaman zaman ihale yolu ile bahse konu çöplükte bulunan plastik, demir, kağıt ve diğer atıkların ayırma tabii tutularak preslenmek suretiyle kamyonlarla götürüldüğü bilinen hususlardandır.

Bahse konu hususlarla ilgili olarak,

Çöp geri dönüşüm sistematığında, çöpün toplanması, ayıklanması, preslenmesi ile ilgili şirketlere teslimi organizesini yapabilecek, konuyla ilgili bilgili ve tecrübeli (2-3) kişinin bir şirket kurması,

Bahse konu şirketin takip ve denetimleriyle, mevcut Edirne çöplüğündeki plastik, demir, kağıt ve diğer atıkların ayırma tabi tutulması,

Diğer taraftan da her bina önüne yerleştirilecek plastik, demir, kağıt ve diğer atıklar için bölmeli çöp bidonlarının alımı,

İlk olarak Edirne çöplüğünün belirli bir sistematik doğrultusunda plastik, demir, kağıt ve diğer atık ayırma tabi tutulması,

Diğer taraftan da her bina önüne yerleştirilecek plastik, demir, kağıt ve diğer atıklar için bölmeli çöp bidonlarının alımı ve bu bidonların halk tarafından etkin ve doğru kullanılmasının sağlanması,

Plastik, demir, kağıt ve ayırma tabii kullanılabilecek diğer atıkların bir araya sistematik ve temiz bir şekilde depolanması,

Bahse konu maddelerin küçük bir fabrikasyon usulü ile preslenmiş bir şekilde oluşturulacak depolarda saklanarak ilgili şirketlere teslimi,

Geri kalan atıkların ise, aynı şirket tarafından katı atık entegresi kurulmasının sağlanması,

Bahse konu proje kapsamında, Edirne çöplüğünün kötü görünümünün düzeleceği, yayılarak büyümesinin engelleneceği, ilerde yaşanabilecek kamu sağlığını tehdit etmesi ve kötü koku yaymasının engelleneceği, en önemlisi yoksul vatandaşlarımıza iş istihdamı sağlayacağı, bu şekilde yaklaşık (100) Roman vatandaşlarımız çalıştırabileceği düşünülmektedir.

İlimizde yaşayan yoksul, işsiz vatandaşlarımızla birlikte Romanların belirtilen meslek ve iş alanlarında istihdamının sağlanabilmesi amacıyla, öncelikle

yoksul, herhangi bir meslek sahibi olmayan, ancak bir meslek yapma isteği ile yapabilecek becerisi olan, öncelikle genç erkek ve kadın ile ailesinin geçimini sağlayamayan aile reislerinin ve diğer kişilerin, kendileri, eş, ve çocukların adı, soyadı, açık kimliği, yaşı, ikamet adresi, ulaşılabilecek telefon numarası, varsa mesleği, yaptığı işler, daha önceden çalıştıkları yerler, aldığı mesleki eğitim ve tecrübe, yapabilecekleri işler, kendisi, eş ve çocukları için Bağ-Kur, S.S.K., Emekli Sandığı ve Yeşil Kart kayıtları gibi hususları içerir bilgilerin Valilik Sosyal Yardımlaşma Vakfı veya İş ve İşçi Bulma Kurumu tarafından kayıt altına alınmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Bahse konu veri tabanı oluşturulma aşaması ve oluşturulduktan sonra, kamu, kurum ve kuruluşları, özel şirketler, yapılan ihaleler sonrası il merkezinden şirketlere kalifiye işçinin bulunduğu konularında bilgilendirilmesinin yapılması halinde, özellikle Roman vatandaşlarımız ve diğer yoksul halkımızın da daha etkin ve verimli bir şekilde istihdam edilebilecektir.

Bununla birlikte, işsizlik, yoksulluk, kötü şartlarda yaşamalarından dolayı giderek toplumdaki kopan Roman vatandaşlara, iletişim uzmanları, sosyolog ve psikolog gibi uzman kişiler tarafından, edindikleri iş ve meslek yanında toplumsal bilinç ve kültürü de kazandırılabilme amacıyla, toplum içerisinde yaşarken diğer kişilerle ve birbirleriyle, bir iş yaparken işverenlerle ve çalışanlar arasındaki iletişim, takım çalışması ve görgü kuralları, aile birliği ve bütünlüğü, aile planlaması ile daha sağlıklı çocukların nasıl yetiştirilebileceği gibi konularda bilgilendirilmeler yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

3.3. Edirne İl Emniyet Müdürlüğü Sekretaryasında Yürütülen Suç Önleme Projelerinin Etkinliğiyle İlgili Değerlendirme

Edirne İl Emniyet Müdürlüğü sekretaryasında yürütülen suç önleme suç önleme projelerinin etkinliğiyle ilgili değerlendirme şu şekilde özetlenebilir.

Edirne İl Emniyet Müdürlüğü sorumluluk alanında meydana gelen suçların 5 yıllık (2004,2005,2006,2007 ve 2008 Yılları) sayısal değerlerinin mala karşı

işlenen suçlar ve şahsa karşı işlenen suçlar şeklinde ayrılarak incelenmesi faydalı olacaktır.

3.3.1. Mala Karşı İşlenen Suçlar

Ekteki Tablo 13’te belirtilen yıllarda meydana gelen hırsızlık ve türevi, mala zarar verme, dolandırıcılık gibi suçların sayısal değerlerine yer verilmiştir.

Tabloda da gösterildiği üzere mala karşı işlenen suçlardan, gerek faili belli (FB) gerekse faili meçhul (FM) suçlar genel olarak 2007 yılına kadar artış göstermiştir. Uygulanan projelerin katkısıyla 2008 yılı içinde mala karşı işlenen suçlarda bir düşüş olduğu gözlemlenmiştir.

3.3.2. Şahsa Karşı İşlenen Suçlar

Ekteki Tablo 14’te belirtilen yıllarda meydana gelen cinayet, yaralama, cinsel suçlar, aile içi şiddet gibi suçların sayısal değerlerine yer verilmiştir. Şahsa karşı işlenen suçlarda yıllar itibariyle artış olduğu gözlemlenmektedir.

3.4.Uygulanan Projeler ve Suç İstatistiklerinin Değerlendirmesi

Sayısal veriler incelendiğinde suç oranlarında geçmişten günümüze doğru dikkat çekici bir düşüş görülmektedir. Özellikle uygulanan projelerin sayısının artması, Edirne İlinde suça meyilli şahısların “devletten gelen” bu projelere ve devlete güvenlerin artması ile projelere iştiraklerinin yükselmesi suç oranlarında ve suça karışarak yakalanan/gözaltına alınan şahıs sayılarında da önemli bir düşüşü beraberinde getirmiştir.

Uygulanan projeler ve değerlendirilen sayısal veriler ışığında suç işlemede en önemli faktörün ekonomik etkenler olduğu açıkça görülmektedir. Ekonomik etkenler ile doğru orantılı olarak kişilerin kültürel durumlarının, eğitimlerinin, sosyal durum ve çevrelerinin değiştiği saptanmaktadır.

Kişileri işledikleri suçlar sebebiyle ötekileştirmenin yine fazlasıyla o topluma zararının olduğu açık bir gerçektir. Oysa özellikle mala karşı işlenen suçlarda genel itibariyle suç işleyen şahısların tekrar bu suçlara karışmak

istemedikleri ve geçimlerini temin etmek suretiyle hayatlarını idame ettirme yolunda kolay bir yol olarak bu suçlara karıştıkları yapılan görüşmeler ve incelenen istatistiksel değerler doğrultusunda anlaşılmıştır.

Bu doğrultuda suçla mücadelenin sadece polisiye önlemler ile sağlanamayacağı açıktır. Gerek özel gerekse kamu kurumlarının suçla mücadele ile ilgili özel programların hazırlanması suretiyle katkıda bulunmalarının gerekliliği açık bir gerçektir.

Bireyleri suça iten nedenlerin ortadan kaldırılması söylendiği gibi yalnızca polisiye önlemlerle sağlanamaz. Sosyolojik araştırmaların sonuçlarından yararlanılarak toplumu bilgilendirmek ve çözüm yollarını göstermek için uzman desteğine ihtiyaç vardır. Öncelikle uzman-polis çalışması ile ortaya çıkarılan lokal sorun ve çözüm yolları, hazırlanacak projeler ile toplumsal çalışmaya dönüştürülmelidir.

Toplumsal yaşamın vazgeçilmez bir parçası olan sivil toplum kuruluşlarından azami seviyede istifade edilmelidir. Kurulacak yapıcı ilişkiler ile sivil toplum kuruluşlarının katkısı ve desteği sağlanabilir. Sivil toplum kuruluşlarından etkin bir biçimde yararlanıldığı takdirde doğru ve akılcı yaklaşımlarla iletişime geçildiği zaman pozitif yöndeki toplumsal değişimin hızlandığı açıkça görülecektir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Suç ve suçlular ile mücadelenin en önemli ve etkin yolu toplumu bilinçlendirerek böylelikle mağdur potansiyelini en aza indirmektir. Suçlu profilleri incelendiğinde özellikle mala karşı işlenen suçlarda ekonomik sebeplerin, kişilerin suç işlemelerinde en etkin sebeplerden bir tanesi olduğu görülmektedir. Yine çalışmaya esas teşkil eden Edirne İli'nde sosyal konumları dolayısıyla bir kenara bırakılmış ve toplumun geneli tarafından kabul görmeyen roman vatandaşların sosyal statülerinin, suç işlemelerine sebep olarak gördükleri gözlemlenmiştir. Dolayısıyla suç ve suçlu profillerine bakıldığında bir suçun işlenmesinde farklı sebepler olduğu görülmektedir. Buna bağlı olarak da suç ve suçlu ile mücadelede sadece polisiye önlemlerin yeterli olmadığı/olmayacağı değerlendirilmektedir.

Mala karşı işlenen suçların ve bu suçlara karışan şüphelilerin genel bir değerlendirmesi yapıldığında ekonomik sorunların ve geçim şartlarının bu suçların işlenmesine genel bir sebep teşkil ettiğine değinilmişti. Bu itibarla toplumun desteği, sivil toplum örgütlerinin katılımı ve konu ile ilgili kamu kurumlarının katılımı ile üretilen projeler kapsamında suçu minimuma indirmenin mümkün olduğu düşünülmektedir. Özellikle Edirne ilinde mala karşı işlenen suçlarda suçlu profillerine göre hazırlanarak yürürlüğe konulan projeler neticesinde suça karışan kişilerin yaşam şartları pozitif yönde değiştikten sonra suç işleme meyillerinin ortadan kalktığı, bu şahısların büyük bir bölümünün tekrar bir suça karışmadığı gözlemlenmiştir. Bu da mala karşı işlenen suçlarda sadece polisiye önlemlerin yeterli olmadığı yöndeki düşüncüyü desteklemektedir.

Geliştirilecek projelerin proje sahasında yaşayan insanların, işlenen suçların, suç işleyen şahısların ve beklentilerin göz önüne alınarak hazırlanması ve detay bilgiler ışığında uygulamaya konulmasının fayda sağlayacağı değerlendirilmektedir. Çünkü geliştirilen bir proje farklı bölgelerde aynı sonucu göstermeyebilir veya bir bölgede uygulanabilen bir projenin başka bir bölgede uygulanabilirliği olmayabilir. Dolayısıyla burada dikkat çekilmek istenen nokta şudur ki; özellikle suçların önlenmesine özen gösteren ve bu konuda birçok dalda çalışma yürüten ülkelerden

ısmarlama projeler ile özellikle ülkemizde suçla mücadele etmenin fayda sağlar bir yol olmayacağı düşünülmektedir.

Edirne İli'nde suçun önlenmesine yönelik olarak toplumda suç işlemeye meyilli ve daha önce suça karışmış şahıslar esas alınarak uygulanan projeler, bu bölgede yaşayan uzun yıllar burada suç ve suçun önlenmesi ile ilgili çalışmalarda bulunmuş kişiler tarafından yerinde ve uygulamada da görev alacak şekilde hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur. Dolayısıyla yukarıda da belirtildiği üzere suç önleme projelerinde gerek projelerin hazırlanmasında ve gerekse uygulanmasında yerel birimlere görev verilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

İç güvenlik hizmetleri yönetimi kamu yönetiminin önemli bölümlerinden biridir. Ancak tek başına bir anlam ifade etmemektedir. Bu konu ile ilgili olarak yayınlanan eser sayısının azlığı da dikkat çekmektedir. Ancak güvenliğin ne kadar önemli olduğu veya terörizm ile ilgili de birçok kaynakla karşılaşılmaktadır. Şehirlerde ve kişilerin toplu olarak buldukları bölgelerde işlenen terör suçlarının da bir iç güvenlik hizmeti konusu olduğu unutulmamalıdır. Güvenlik, terörizm, yönetim gibi konularda verilen eğitimlerin iyi bir iç güvenlik hizmetleri yöneticisi ortaya çıkarmasını beklemenin çok uygun olacağı düşünülmektedir. Dolayısıyla kamu yönetimi eğitimlerinde “İç güvenlik Hizmetleri Yönetimi” başlığı altında bilimsel bir çalışma yapılarak bu yönde verilecek eğitimlerin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Kanunların hazırlanmasında sadece hukukçulardan faydalanmak, suçun önlenmesinde ve suçla mücadelede etkin bir yol olmayacaktır. Suçların cezasız kalmaması, tekrar aynı suça karışacak şahısların bu suçlardan uzak durmalarını beraberinde getireceği değerlendirilmektedir. Dolayısıyla suçla mücadelede önemli bir yer tutan cezaların bu cezalar verilmeden yürütülecek soruşturmayı düzenleyen kanunların hazırlanmasında suç mağdurlarının, daha önce suça karışmış şahısların, suçla mücadele eden kolluk kuvvetlerinin de fikirlerinin nazara alınmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Suç, toplumsal bir olaydır ve çözümü de yine toplumun içindedir ve toplumla beraber bulunmalıdır. Her suçun sosyal, siyasal, kültürel, ekonomik

problemlere kadar uzanan birçok nedeni olabilmektedir. Bundan dolayı sadece polisiye yöntemlerle suçları önlemeye çalışmak, istenen başarıyı getirmemektedir. Suçların kontrol edilmesinde ve önlenmesinde polis adayına verilecek eğitimde suçla ilişkin sosyolojik verilere yer verilmesi; suçun-suçlu davranışın ortaya çıkış nedenlerinin koşullarının yorumlanmasını kolaylaştırdığı gibi, polis adaylarına toplumsal bir perspektif de kazandırabilir. Böylece polisler de, görev yaptıkları yerlerde o yerin sosyal, kültürel yapısına göre suç olayını daha rahat yorumlayabilirler. Örneğin Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu'da namus ve töre cinayetleri Karadeniz'de ateşli silahlar kullanarak adam öldürme yaygınken Marmara bölgesinde ekonomik suçlar yaygınlık göstermektedir.

Özellikle endüstri toplumlarında sosyal yapıdaki değişimle birlikte çağın ve toplumun suç olayları da çeşitlenmiştir. Buna yönelik olarak da; Polis Akademisinde okutulan derslerde son zamanlarda sosyoloji üzerinde durulmaktadır. Adalet, toplum ve suç, suç sosyolojisi alanında dersler verilmektedir.

Suçla mücadele sadece polisiye bir faaliyet ya da kolluk kuvvetlerinin tek başlarına mücadele edebilecekleri bir olgu değildir. Suçla mücadelede, dolayısıyla suçun önlenmesinde tüm kurumların gerek özel gerekse kamu kurumlarının inisiyatif almaları gerekmektedir. Suç her bireyi etkileyebilecek bir faktördür. Kurumlar bu inisiyatifleri alırken sadece bunun bir kamu hizmeti olduğunu düşünerek değil bir gün kendilerinin de bir suçun mağduru olabileceklerini düşünerek bunu ele almaları gerekmektedir.

Modern yönetimlerin vazgeçilmez paylaşım araçları olan iletişim ve bilişim teknolojilerindeki gelişim ve değişim hızla devam etmektedir. Bu süreç insan yaşamında büyük ölçüde yer tutarak vatandaşların devlete karşı istek ve beklentilerinde değişim meydana getirmiştir. Diğer taraftan ise devletin asli unsurları olan vatandaş kurum kuruluşlar arası mekan zaman ve sınır gibi doğal engelleri kaldırarak doğru bilgiye ve resmi belgeye erişimi kolaylaştırmıştır. Bilgi toplumuna giden yolda bilgi teknolojileri alanındaki bu gelişmeler hedef kitlesi insan olan polis teşkilatlarını da etkisi altına alarak polisin sunduğu hizmetlerde teknolojinin kullanımını zorunlu kılmıştır. Dolayısıyla teknolojik gelişmeler, suçun önlenmesinde yeni geliştirilen suç çeşitleri ve yöntemlerinde dikkat edilmesi gereken önemli

unsurlardan biridir. Suçla mücadelede teknolojiden faydalanmak, gerek personelin yetiştirilmesinde gerekse suç ve suçlularla mücadele ederken kullanılan yöntemlerde en önemli hususlardan biridir.

Suç olgusu tüm dünya için bir tehlikedir. Dolayısıyla yukarıda belirtilen kurumlar arası işbirliğinin yanında ülkeler arası işbirliğinin de özellikle uluslar arası işlenen suçların önlenmesinde büyük katkısı vardır. Coğrafi ve kültürel yapısı birbiriyle benzerlik gösteren ülkelerde işlenen suçların çeşitliliği ile suç yöntemleri incelendiğinde birbirleriyle benzerlik gösterdikleri görülmektedir. Bu meyanda suçla etkin mücadelede ve suçların önlenmesinde aktif bir uluslar arası işbirliğine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu işbirliği gerek gerçekleşen olaylarda gerek suçtan önce ve gerekse personel eğitiminde etkin bir biçimde yürütülmelidir.

Ekonomik sorunların, yoksulluğun özellikle mala karşı işlenen suçlarda etkin bir sebep olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Ekonomik sorunlar sadece insanların hayatlarını idame ettirmesi için bir suça karışmalarına sebep olmakla kalmamakta, alınan eğitim ve öğretim düzeyini de etkileyerek kişilerin doğru ile yanlış arasında geliştirdikleri kanaatin de negatif yönde etkilenmesine neden olmaktadır. Dolayısıyla eğitim düzeyi yüksek ve ekonomik açıdan refah içerisinde yaşayan toplumlarda özellikle şahsa ve mala karşı işlenen suçların düşüklüğü dikkat çekmektedir. Bunun için yönetimler bu unsuru mutlaka göz önünde bulundurarak özellikle iç güvenlik politikalarını oluşturmak durumundadırlar.

KAYNAKÇA

(CIPC) , Kanada Olivier Barcheat

“21. Yüzyılda Polisin Eğitimi Sempozyumu Bildirileri”, Polis Akademisi Başkanlığı-Eğitim Daire Başkanlığı, 25-27 Ekim: 2000

“Avrupa Birliği Sürecinde Türk Polisi” konulu sempozyum Bildirileri, , Polis Akademisi Başkanlığı, 16-17-18 Ekim: 1996

Akgüner, Tayfun ve Giritli, İsmet, İdare Hukuk Dersleri, C.2 İstanbul: 1985

Aksoy, Hakan., “Coğrafi Profillemeye”, Polis Dergisi, Sayı 41, s.73-78

Aktuğ, Akif, “Toplum Destekli Polislik Uygulamaları Antalya Emniyet Müdürlüğü Modeli Önlemek Tedavi Etmekten Daha İyidir”, Polis Dergisi, sayı 34, s:178-182, Ankara: 2006

Alyot, Halim, Türkiye’de Zabıta(Tarihi Gelişimi ve Bugünkü Durumu, Ankara, Kanaat Basımevi: 1947

Arslan, M. Murat, “Toplum Destekli Polislik Denizli Emniyet Müdürlüğü Uygulaması (Bir Taşla Sürüyü Düşürmek), Polis Dergisi, sayı 45, s: 167-178, Ankara: 2005

Aydın, A. Hamdi, 155.Yıldönümünde Polisin Toplumdaki Yeri, Rolü ve Önemi, Polis Dergisi. Sayı 22, Ankara: 2000

Aydın, A. Hamdi, Polis Meslek Hukuku, Ankara: 1996

Bayley, H.David, Police For The Future, Oxford University Pres., New York: 1994

B. Fosdick, Raymond, European Police Systems, New Jersey: 1915

Çoban, Erin, “Ülkemizin Yeni Bilgi ve Güvenlik Konsepti Mobese”, Polis Dergisi, sayı 45, s: 21-27, Ankara: 2005

Dağ, Halit, “Suçla Mücadele”, Polis Dergisi, Sayı 34, s.106-109, Ankara: 2003

Dündar, A. Nihat: Açıklamalı-İçtihatlı-Örnek Uygulamalı Emniyet Teşkilatı ve Hizmetleri, Yiğit Ofset, Ankara: 1988.

Dündar, Nihat, Suç ve Suçlu Profili (2), Ankara: Emniyet Genel Müdürlüğü Basımevi, Ankara: 2003

Dündar, Nihat, Suç ve Suçlu Profili (1), Ankara: Emniyet Genel Müdürlüğü Basımevi, Ankara: 2002

Esgin, Esmâ., “Suçun Sosyolojik ve Kriminolojik Analizi”, Polis ve Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 1, s. 249-255, Ankara: 2004

Fert, İsmail, Suçların Aydınlatılmasında Çağdaş Metod: Suç İstihbarat Analizi, İnterpol Daire Başkanlığı Ankara: 2004

Fındıklı, Remzi, "İnsan Hakları ve Polis", Türk İdare Dergisi, sayı: 388 Ankara: 1990

Geleri, Aytekin, Önleyici Polislik, Seçkin Yayınevi, Ankara: 2003

Gülcü, Mustafa., Suç ve Suçlu Profili (3-4), Ankara: Emniyet Genel Müdürlüğü Basımevi, Ankara: 2004

Gülmez, Mesut “POLİS Örgütünün İlk Kuruluş Belgesi ve Kaynağı” Amme İdaresi, Dergisi, C:16, 4 Aralık, Ankara: 1983.

Günday, Metin, İdare Hukuku, Ankara: 1996

Gürer, Ceyhun, “Suç Analizi: Çağdaş Polisi Vazgeçilmez Silahı”, Polis Dergisi, Sayı 41, s.23-29, Ankara: 2004

http://www.donusumkonagi.net/makale.asp?id=3322&baslik=suc_nedenleri
erişim tarihi:02.08.2009

Kavgacı, Halil İbrahim, Demokratik Polislik, Temel Yaklaşımlar Maset Matbaacılık, Ankara, 1997

Kelly, L., Kadınlar ve Çocuklara Yönelik Şiddete Karşı Polislikte Görüş, Yenilik ve Uzmanlık, Council of Europe: 2000

Kıratlı, Metin, Koruyucu İdari Hizmetler, TODAİE Yayını:135 Ankara: 1973

Okçabol, Derviş, Meslek Tarihi, Ankara: 1938.

Polis Dergileri: EGM, APK Dairesi Başkanlığının yayınlarından

Sarpdağ, M., Çocuk Suçluluğu ve Polis, Ankara: Ahsen Matbaacılık

Seyhan, Kazım, “Çocukta Suçluluğun Gelişmesine Yol Açan Faktörler” Polis Dergisi, Sayı 34, s. 96-97, Ankara: 2006

Suçü Önleme Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi Alternatif Yaklaşım Unsurları International Centre for the Prevention of Crime

Şafak Ali ve BIÇAK Vahit:Güvenlik Kuvvetleri ve Polis Mevzuatı-Polisin El Kitabı, Yardımcı Ofset, Ankara: 1999.

Şafak Ali, Ceza Muhakemeleri Usûlü ve Polis, Ankara: 1989

Tezsever, Serhat, Polisin Yetkileri, İstanbul: 1992

Türkçe Sözlük, TDK yayını, Cilt:1-2,Ankara: 1998

Vural, M. Zeki, Polisin görev ve Yetkileri, Ulutaş Matbaası, İstanbul: 1970.

Yaşar Yılmaz, Açıklamalı Polis Meslek Hukuku, Başkent Klişe Matbaacılık, Ankara: 2000

Yılmaz, Ejder, Hukuk Sözlüğü, Ankara: 1986

Yılmaz, İsmail, “Şehir Suçlarını Önleme, Yerel Yönetimler İçin Bir Rehber Avrupa Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi Bir Demokratik Toplum İçindeki Günlük Yaşam İçinde Karşılaşılan Şiddete Cevaplar”, Polis Dergisi, Sayı 38, s.481-492, Ankara: 2004

Yılmaz, Tuncay, Gerekçeli-Notlu Emniyet Teşkilatı Kanunu ile Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu, Polis Akademisi Başkanlığı Yayınları, Yayın No:1, Evren Yayıncılık ve Basım Sanayi Ticaret A.Ş., Ankara: 2000.

EK 1. Tablo Listesi

Tablo-1: 10 Başlık Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliği Projesi Ekonomik Analiz Koç Bedeli Tablosu

TOPLAM KURBANLIK KOÇ BEDELİ			
FAYDA SAHİBİ SAYISI	KOÇ ADEDİ	ORTALAMA KOÇ BEDELİ	TOPLAM MİKTAR
10 (KİŞİ)	10 KOÇ	150 YTL.	15.000 YTL

Tablo-2: 10 Başlık Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliği Projesi Ekonomik Analiz Beslenme Giderleri Tablosu

BESLENME GİDERLERİ			
FAYDA SAHİBİ SAYISI	KOÇ SAYISI	YEM FİYATI-MİKTARI (10 KOÇ)	TOPLAM MİKTAR
10 (KİŞİ)	100 (KOÇ)	300 YTL X10 (1 TON YEMX10)	3.000 YTL

Tablo-3: 10 Başlık Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliği Projesi Ekonomik Analiz Geri Ödeme Tablosu

GERİ ÖDEME TARİHİ	FAYDA SAHİBİ SAYISI	KİŞİ BAŞINA DÜŞEN ÖDEME MİKTAR	TOPLAM MİKTAR
2006-OCAK	10 KİŞİ	1.500 YTL	15. 000 YTL.

Tablo-4: 10 Başlık Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliği Projesi Ekonomik Analiz Tablosu

TOPLAM KOYUN BEDELİ			
FAYDA SAHİBİ SAYISI	KOYUN+KOÇ ADEDİ	ORTALAMA KOYUN+KOÇ BEDELİ	TOPLAM MİKTAR
10 (KİŞİ)	110 (10 KOYUN+1KOÇ)	100 YTL.	11.000 YTL

Tablo-5: 10 Başlık Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliği Projesi Ekonomik Analiz Beslenme Giderleri Tablosu

BESLENME GİDERLERİ			
FAYDA SAHİBİ SAYISI	KOYUN+KOÇ SAYISI	YEM FİYATI-MİKTARI (10 KOÇ)	TOPLAM MİKTAR
10 (KİŞİ)	110 (KOÇ)	600 YTL (2 TON YEM)	6000 YTL

Tablo-6: 10 Başlık Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliği Projesi Ekonomik Analiz Geri Ödeme Planı Tablosu

GERİ ÖDEME PLANI			
GERİ ÖDEME TARİHİ	FAYDA SAHİBİ SAYISI	KİŞİ BAŞINA DÜŞEN ÖDEME MİKTAR	TOPLAM MİKTAR
2008-OCAK	10 KİŞİ	250 YTL	2.500 YTL.
2008-NİSAN	10 KİŞİ	250 YTL	2.500 YTL.
2008-TEMMUZ	10 KİŞİ	250 YTL	2.500 YTL.
2008-EKİM	10 KİŞİ	250 YTL	2.500 YTL.
TOPLAM MİKTAR		1.000 YTL	10.000 YTL

Tablo-7: Kurbanlık Büyük Baş Hayvan Yetiştiriciliği Projesi Bedel Tablosu

TOPLAM KURBANLIK BÜYÜKBAŞ HAYVAN BEDELİ			
FAYDA SAHİBİ SAYISI	KİŞİ BAŞI BÜYÜKBAŞ HAYVAN ADEDİ	ORTALAMA BÜYÜKBAŞ HAYVAN BEDELİ	TOPLAM MİKTAR
4 (KİŞİ)	15 (BÜYÜKBAŞ HAYVAN)	1.400 YTL.	84.000 YTL

Tablo-8: Kurbanlık Büyük Baş Hayvan Yetiştiriciliği Projesi Teşvik Ödemesi Tablosu

PROJE SAHİBİ (4) KİŞİNİN ÇALIŞTIRCAĞI (8) KİŞİYE TEŞVİK ÖDEMESİ			
ÖDEME YAPILACAK KİŞİ SAYISI	ÖDEME YAPILACAK ZAMAN DİLİMİ	ÖDEME TUTARI	TOPLAM MİKTAR
16 (KİŞİ)	5 AY (1 EYLÜL- 1 OCAK)	300 YTL (AYLIK)	24.000 YTL

Tablo-9: Kurbanlık Büyük Baş Hayvan Yetiştiriciliği Projesi Tablosu

BESLENME GİDERLERİ			
BÜYÜKBAŞ HAYVAN SAYISI	GÜNLÜK YEM MİKTARI	1 KG YEM MİKTARI	TOPLAM FİYAT
60 (BÜYÜKBAŞ HAYVAN)	2 kg	50 YKŞ	9.000 YTL

Tablo-10: Kurbanlık Büyük Baş Hayvan Yetiştiriciliği Projesi Geri Ödeme Planı Tablosu

GERİ ÖDEME PLANI			
GERİ ÖDEME TARİHİ	FAYDA SAHİBİ SAYISI	KİŞİ BAŞINA DÜŞEN ÖDEME MİKTAR	TOPLAM MİKTAR
2006-OCAK	4 KİŞİ	21.000 YTL	74. 000 YTL.

Tablo-11: Edirne’de Yaşayan Romanlara Mesleki Beceri Kazandırma Kurs Projesi Müzik Atölyesi Malzeme Tablosu

(2) ADET MÜZİK ATÖLYESİ MALZEMELERİ				
MALİN CİNSİ	BİRİM FİYATI	ADEDİ	TOPLAM FİYATI	
Darbuka	25,00	6	150,00	
Davul	30,00	4	120,00	
Klarnet	150,00	2	300,00	
Öğretmen Masası	200,00	2	400,00	
Öğretmen Sandalyesi	85,00	2	170,00	
Öğrenci Sandalyesi	30,00	20	60,00	
KURSIYERİN İAŞE VE İBADESİ				
KONUSU	KURSIYER SAYISI (2 Dönem)	KURS GÜNÜ	BİRİM FİYATI	TOPLAM FİYAT
GÜNLÜK	40	40	5,00	8.000
ÖĞLE YEMEGİ	40	40	5,00	8.000
TOPLAM				16.000

Tablo-12: Edirne’de Yaşayan Romanlara Mesleki Beceri Kazandırma Kurs Projesi Eğitim Giderleri Tablosu

EĞİTMEN	KURS GÜNÜ	BİRİM FİYATI	TOPLAM FİYAT
İNŞAAT İŞÇİĞİ EĞİTMENİ	40	20	800
MÜZİK EĞİTMENİ	40	20	800
TOPLAM			1.600

Ek-2: 2004, 2005, 2006, 2007 ve 2008 Yılları Arası Mala Karşı İşlenen Suçlar Tablosu

	2004			2005			2006			2007			2008			TOPLAM		
	F.B	F.M	TOP.	F.B	F.M	TOP.	F.B	F.M	TOP.	F.B	F.M	TOP.	F.B	F.M	TOP.	F.B	F.M	TOP.
İKAMETTEN HIRSIZLIK	29	57	86	34	325	359	23	147	170	33	139	172	40	76	116	159	744	903
İKAMETTEN HIRSIZLIĞA TEŞEBBÜS			0			0	5	24	29	4	35	39	7	8	15	16	67	83
İŞYERİNDEN HIRSIZLIK	36	35	71	54	238	292	21	126	147	37	153	190	35	44	79	183	596	779
İŞYERİNDEN HIRSIZLIĞA TEŞEBBÜS			0			0	8	18	26	3	19	22	5	2	7	16	39	55
OTODAN HIRSIZLIK	29	4	33	25	174	199	10	108	118	33	101	134	17	27	44	114	414	528
OTODAN HIRSIZLIĞA TEŞEBBÜS			0			0	1	12	13	1	13	14	5	1	6	7	26	33
KAPKAÇ			0	6	18	24	1	16	17		5	5	2	5	7	9	44	53
YANKESİCİLİK	7	7	14	9	57	66	2	11	13	3	25	28	1	9	10	22	109	131
DOLANDIRICILIK	8	7	15	14	37	51	13	30	43	17	29	46	19	27	46	71	130	201
RESMİ KURUMDAN HIRSIZLIK	9	7	16	5	15	20	5	26	31	8	28	36	13	8	21	40	84	124
İBADETHANEDE N HIRSIZLIK			0			0	3	12	15		5	5	1	2	3	4	19	23
BANKADAN HIRSIZLIK			0			0	1		1			0	0	0	0	1	0	1
AÇIKTAN HIRSIZLIK			0			0	19	67	86	25	78	103	36	29	65	80	174	254
GASP(YAĞMA)	24		24	14	27	41	13	7	20	10	8	18	15	3	18	76	45	121
EMNİYETİ SUİSTİMAL YOLU İLE HIRSIZLIK	2		2		1	1	8	2	10	10	2	12	15	1	16	35	6	41
MALA ZARAR VERME	32	2	34	76	53	129	44	52	96	75	106	181	114	41	155	341	254	595
OTO HIRSIZLIĞI	12	18	30	13	20	33	4	12	16	3	27	30	6	4	10	38	81	119
OTO HIRSIZLIĞINA TEŞEBBÜS			0			0	3	2	5		1	1	0	0	0	3	3	6
MOTOSİKLET HIRSIZLIĞI			0			0	10	77	87	5	70	75	11	76	87	26	223	249
MOTOSİKLET HIRSIZLIĞINA TEŞEBBÜS			0			0		4	4		3	3	0	0	0	0	7	7
DİĞER MALA KARŞI SUÇLAR	148	23	171	232	431	663	36	96	132	52	47	99	34	6	40	502	603	1105
SAHTE PARA			0			0	18	37	55	17	5	22	39	3	42	74	45	119
TOPLAM	336	160	496	482	1396	1878	248	886	1134	336	899	1235	415	372	787	1817	3713	5530

